

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XI.

Ljubljana, 6. aprila 1939.

Štev. 14.

Danes **20** strani

*Ce se mir ne da ohraniti
s častjo, to ni več mir.*

Lord Russell,
angleški zgodovinar in državnik
(1792—1878)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izključno ob četrtkih. Uredništvo in
uprava v Ljubljani Gregorčičeva ulica
št. 27/III. Poštul predal št. 345. Telefon
št. 33-32. Račun poštne hran. v Ljubljani
št. 15.393. Kopije ne vračamo.
nefrankirani dopisov ne sprejemamo. Za
odgovor je treba priložiti za 3 din znamk.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta
40 din, vse leto 80 din.
V Italiji na leto 40 Kr,
v Franciji 70 frankov
v Ameriki 2 1/2 dolarja.
Drugod sorazmerno. — Na-
ročnina je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstu delu: enostolpna petlinna vr-
sta ali njen prostor (višina 8 mm in širina
55 mm) 7 din; v oglasnem delu 450 din.
V dvobarvnem tisku cena po dogovoru.
Notice: beseda 2 din. Mali oglasi:
beseda 1 din. Oglasni davek povsod še
posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Začetek našega novega romana

»OD ZAKONA DO LJUBEZNI«

na strani 8 in 9.

Starčeva pot

Naša čudovita vožnja z avtomobilom čez Kavkaz se je bližala koncu. Samo čez »majhno« goro smo se morali še peljati, čez dva tisoč tri sto metrov visoki Mihajlovski vrh. Čez to, za evropske pojme kar občutno višino, je držala ena tistih mnogih, prelepih avtomobilskih cest, ki režejo del Kavkaza, padajoč proti obali Črnega morja, kjer imajo najlepša letovišča. Prav za prav bi se bili lahko ognili tej gori, toda vabila nas je slavna kolonija tolstojancev Krinica. Ta kolonija leži šest sto metrov pod pobojem Mihajlovske gore, skrita v temi tropsko gostega gozda.

Počivali smo in šofer je izrabil priložnost, da nas je spet mučil — kakor že tolikokrat na naši poti — s svojim najljubšim športom, plezanjem po drevju. Poiskal si je najvišje drevo in zlezal ob vejah kvišku kakor mačka, dokler ga nismo naposled opazili, čepečega tik pod vrhom. Zdajci nam je nekaj nerazumljivega zaklical in pokazal navzdol, kakor bi nas bil hotel na nekaj opozoriti. Pogledali smo skozi v smer, ki jo je pokazal in uzrli neko čudno bitje, ki se je premikalo počasi, oprežno proti vrhu. Bil je star možak z valovečimi belimi lasmi in dolgo brado. Hodil je bos in se oprl na visoko grčavko. Najstarejši med nami je predlagal, da bi mu šli na-proti in mu pomagali.

Pognali smo se navzdol kakor otroci. Sveži, od nevihte očističeni zrak, nam je vel nasproti in veseli, da smo lahko krenili z avtomobilske ceste, s katero se je sedanji čas brez iluzij vsilil v ta nedotaknjeni gorski svet, smo se pognali v goščavo. Tedaj nam je pa iznenada na neki jasi prišel starec nasproti. Kakor bitje iz pravljice sveta je obstal pred nami. Njegov obraz, razoran od tisočletnih gub, se je svetil v soncu, kakor bi bil obdan s svetniškim sijem. Pogledal nas je z očmi, ki so bile vse svetle in čudno dobrotne, kakor ne bi bile od tega sveta. Pozdravili smo se. On, ki je bil takšen, kakor bi se bil odpravljaj na poslednjo pot v tem življenju, in mi, sedanji, mladi, nosilci bodočnosti. Hoteli smo mu pomagati, nesti oprtnjačo, toda odkimal je. »Ne,« je samo rekel, »tako moram iti, sam.« Molče smo ga spremljali. Čez tri četrti ure smo prišli do našega avtomobila, in še tisti, ki so ostali zgoraj, so zdaj pozdravili starca. Postavili smo predenj zaboj, da bi sedel nanj. Za trenutek smo videli, kako je začudeno gledal avto, potem je pa mirno sedel in se potopil v globoke misli.

»Kam, očka?« ga je vprašal vođa naše odprave.

»Domov,« je odvrnil.

»Ali stanujete kje v bližini?« smo izpraševali dalje, prepričani, da mora biti on tolstojanec iz Krinice.

»Kakor kdo misli,« je dejal starec. »Nobena pot ni dolga, če hoče človek priti na cilj. Vračam se domov v Obojan.«

Začudeno smo se spogledali. V Obojan? To je vendar najmanj dva tisoč kilometrov oddaljeno mesto pri Kurskem, komaj sto petdeset ali dve sto kilometrov od Moskve. Ponudil sem staremu možu tobak in papir za cigareto. Odklonil je.

»Ali bi morda kaj jedli? Dovolj imamo s seboj.«

»Ne,« je spet odvrnil, »ne jem mesa.«

»Ali hočete kozarec vina? Imenitno kavkaško vino imamo s seboj.«

»Ne pijem.«

»Oh,« sem rekel, »torej ste tolstojanec?«

»Ne, tudi to ne.«

Nastal je kratek molk. Potem je začel iznenada govoriti. Izprva tiho, s tujim izrazom na obrazu, potem pa čedalje bolj vneto, kakor apostol,

Velikonočno jutro na kmetih

kakor svetnik, ki je prišel z nebeških poljan k nam ubogim smrtnikom, da bi nas priklikal k pravi pameti, k poboljšanju:

»Lepo je nebeško kraljestvo, svet, življenje. Bog nam je dal vse, toda mi ne jemljemo tega, kar nam je dal. Ljudje se pode za namišljenimi cilji, puste, da jih vabijo in zapeljujejo zla dejanja. Tudi jaz sem bil nekoč mlad, kakor ste vi. Tudi jaz sem hotel klatiti zvezde z neba, ker sem bil prepričan, da lahko človek vse vzame, kar hoče. Tudi meni je bilo

vse pretesno, premajhno, hlepel sem, da bi prišel ven iz ljubkega, malega kraja, kjer sem se rodil, iz Malešova pri Obojanu. Izselil sem se v tujino, sem na sever Kavkaza. Novo mesto so gradili tu, delal sem, obogatel sem, oženil sem se, dobil sem otroke in vnuke, pravnuke. Mnogi mojih tovarišev so že umrli. Skoraj edini sem ostal. Po šestdesetih letih sem začel čutiti, da je bilo vse zaman. Človek je povsod enak, tu in doma, in pred dvema mesecema se mi je sanjalo, da me je mati poklicala domov. Te-

daj sem razdelil vse svoje imetje potomcem, in zdaj hodim to pot.«

»Peš?« sem začudeno vprašal.

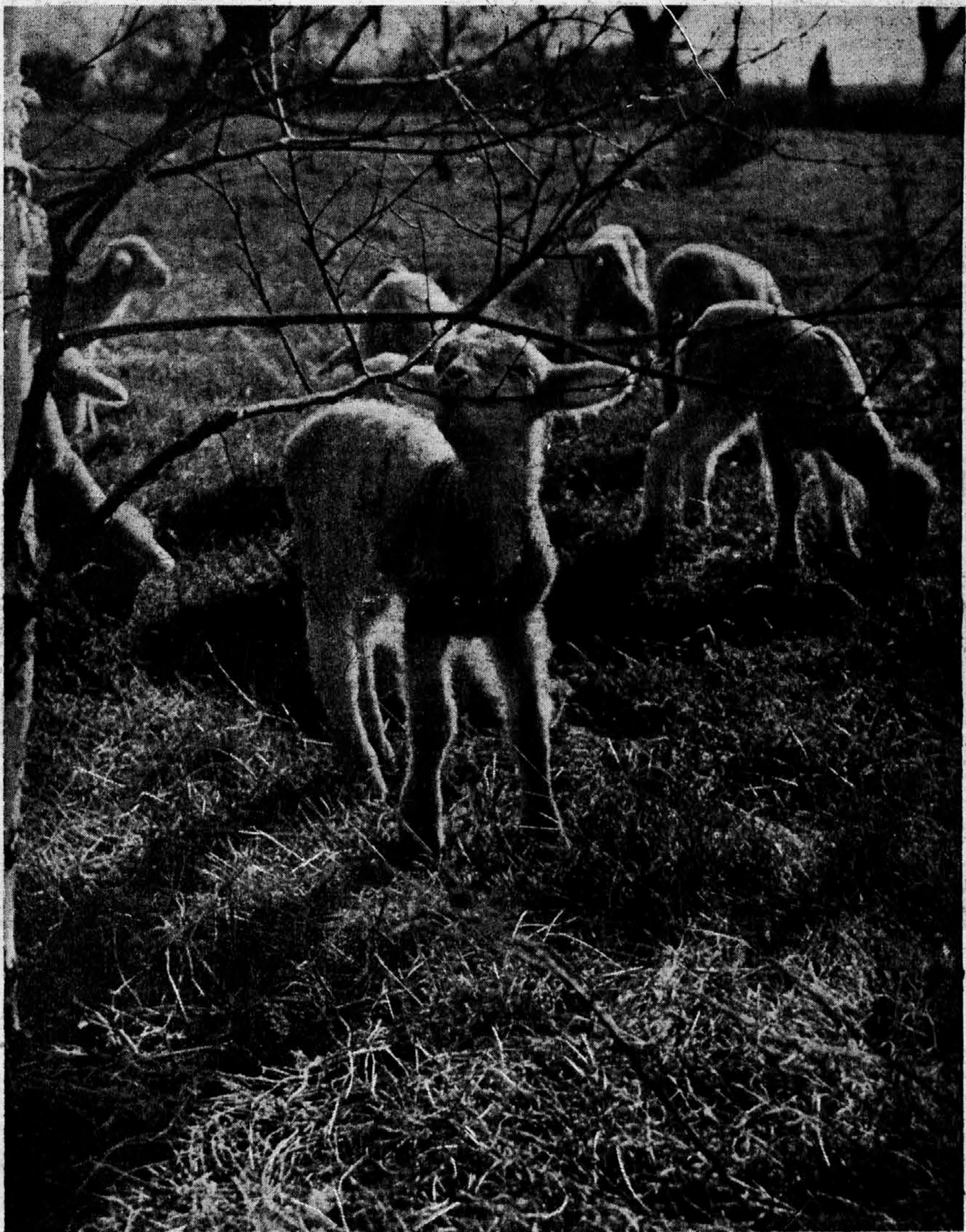
»Da, peš. Skozi svete kraje mimo meniških naselbin.«

»Toda pot je utrudljiva in bosi ste!« sem vzkliknil.

Starec se je nekam zagledal, prav daleč, potem je pa dejal s pogledom, ki ga nikoli ne bom pozabil:

»Tudi Kristus je hodil svojo težko pot bos in je nesel težki križ človeškega trpljenja do Golgote. Vsak

Nadaljevanje za str. 4.

V Ljubljani, 4. aprila

Londonski dopis, ki smo ga priobčili v prejšnji številki, se je končal s stavkom: »Sprememba na Angleškem ne pričakujemo prej, dokler se ne spremeni garnitura«. 48 ur nato, ko so naši bralci prečitali ta stavek, je svet strmeč bral senzacionalno Chamberlainovo izjavo o brezpozgojni angleški pomoči Poljskom.

Ta izjava nedvomno napoveduje bistveno spremembo dosedanje smeri angleške zunanje politike. Podal jo je Chamberlain, torej član dosedanje garniture. Po tem takem torej naš stavek iz prejšnje številke ne drži? Kdor bi tako sklepal, bi bil najbrže v zmoti.

Res je, Chamberlainova izjava napoveduje, (napoveduje, ne pa, pomeni!) popoln preobrat britanske zunanje politike. Še nikdar doslej, beremo v listih, ni Velika Britanija svoje usode tako nedvoumno vezala na usodo katere koli evropske celinske države, niti Francije ne. To drži. Moralo se je torej zgoditi nekaj neznanstveno pomembnega, da je Chamberlain tako rekoč čez noč obrnil britansko krmilo za 180°.

Da je vzrok Chamberlainovemu preobratu velevažen, drži. Ne drži pa, da bi bil Chamberlain obrnil britansko krmilo natanko za 180°. Obrnil ga je, rečimo za 90°; če bomo tako rekli, bomo dosti bližje resnici. To trditev bomo skušali tudi dokazati.

Kljub določenosti Chamberlainovih besed je namreč v njegovi izjavi govora samo o poljski neodvisnosti, ne pa o nedotakljivosti poljske republike. Med obojima pojmovoma je nekoliko razlike. CSR je n. pr. po Monakovem kljub izgubi dela svojega ozemlja ostala na papirju še zmerom neodvisna. Chamberlainova izjava dopušča miroljubna pogajanja za spremembo teritorialnosti, pripušča torej možnost »dotakljivosti« ozemlja.

Ta omejitev je zelo daljnosežna. V znatni meri jo sicer kompenzira eden izmed prvih stavkov Chamberlainove izjave: »Če bi poljska vlada mislila, da je njena neodvisnost ogrožena in bi se uprla z orožjem, bi ji britanska vlada takoj z vsemi svojimi silami prihitela na pomoč.« Torej bi o tem, ali se Poljska čuti ogroženo, odločala Varšava, ne London. Ta stavek je silno tehten. Toda zgornje omejitve kljub temu ne ovirajo. Kdor ima tako dober spomin, da mu nese vsaj pol leta nazaj, in če razpolaga s primerno količino zdrave, realne domisljije, nam bo moral pritrditi.

Stoodstotno absolutna torej Cham-

Preobrat britanske zunanje politike

Velika Britanija bo branila Poljsko. — Poim belgijskih reksistov

Na sliki: Poljski zun. minister Beck

berlainova izjava ni. Bilo bi tudi čudno, če bi bila; kajti nihče ne more iz svoje kože, in tudi Chamberlain ne. Če bi bilo drugače, bi te izjave ne bil podpisal n. pr. sin John Simon, tisti Simon, ki je dva dni pred Chamberlainovo izjavo na javnem shodu vladne liberalne stranke dejal, da se Velika Britanija pod nobenim pogojem ne sme vezati z evropsko celino, temveč se mora umakniti vaso, t. j. na britansko otočje. Na Angleškem je navada, da minister, ki se ne strinja s politiko svojega šefa, odstopi. Sir John Simon do danes še ni odstopil, torej kljub svoji na videz diametralno nasprotni izjavi ni navzkriž s Chamberlainom.

V skladu z našo tezo je tudi pisanje londonskega »Timesa«. Kdor ima količkaj spomina, še ni pozabil, da je bilo »Timesovo« pisanje v avstrijski in češkoslovaški zadevi v pravem pomenu besede preroško. Kajti »Times« je tisti list, ki najbolj verno podaja pravo naziranje glavnih voditeljev konservativne stranke, torej tudi sedanje vlade. In »Times« poudarja, da Chamberlainov govor ne pomeni diplomatskega preobrata na Angleškem. Zgodovinski pomen Chamberlainove izjave je po sodbi lista v tem, da se »Velika Britanija obvezuje, da se bo zavzela za pravično pogajanje brez slehernega pritiska. Chamberlainova izjava ne nalaga Veliki Britaniji, da bi morala braniti sleherno ped sedanjih poljskih mej. Glavna beseda v tej izjavi ni »nedotakljivost«, ampak »neodvisnost«.

Šele zdaj, ko smo postavili Chamberlainovo izjavo v pravo luč, si jo lahko ogledamo tudi z drugega vidika.

Rekli smo, da Chamberlainove besede kljub vsem bolj ali manj skritim omejitvam napovedujejo obrat britanske politike za 90°. Britanska javnost tega obrata ni odklonila; narobe. Če izvajamo »Times« in tri ali štiri izolacijske liste s sicer veliko naklado, a majhnim političnim vplivom, lahko rečemo, da je vsa Velika Britanija pozdravila Chamberlainovo stališče. Še več: reči bi smeli celo to, da ni bila britanska javnost tista, ki je pričapljala za svojim ministrskim predsednikom, ampak da je le-ta izjavil tisto, kar mu je javnost suflirala. Razpoloženje britanskega človeka je — sodeč po pisanju angleških listov — danes takšno, da bi bil Chamberlain lahko obrnil svoje krmilo ne samo za 90, ampak za 180°, ne da bi se mu bilo treba bati, da ga bo narod postavil na laž.

Toda za 180° Chamberlain ne bo obrnil krmila. Stvar je, kakor smo zadnje čase že nekajkrat poudarili, psihološkega značaja: nihče ne more iz svoje kože. A dogodki nevzdržno silijo v to smer. Chamberlain se bo moral odločiti. Glasovi o rekonstrukciji njegove vlade in o pritegnitvi opozicije k sodelovanju se vse bolj zgoščujejo. Navzočnost sira Simona in sira Hoara v Chamberlainovi vla-

di in pisanje »Timesa« začenja britansko javnost vznemirjati.

Chamberlain sam danes še krepko stoji — baš zaradi preobrata, ki ga je v petek prinesel v britansko politiko. A če bi iz kakršnih koli vzrokov ostale Chamberlainove besede samo besede in če bi takšna britanska politika rodila prav tisto, česar se Velika Britanija danes nič manj ne boji kakor druge države, potem bi zgolj preosnova kabineta niti zdaleč ne zadoščala.

Dotlej pa upajmo, da naš v uvodu citirani stavek iz prejšnje številke nič več ne drži.

Observer.

★

V ponedeljek je državni podtajnik Butler izjavil v spodnji zbornici, da je naziranje, ki ga razvija sobotni uvodnik »Timesa«, češ da Velika Britanija ne jamči sleherne pedi poljske zemlje, »popolnoma zasebno mnenje tega lista, mnenje, ki se z njim britanska vlada nikakor ne strinja, ker velja Chamberlainova izjava v najširšem pomenu besede«.

Nemci odgovarjajo

Francoski parlament je te dni soglasno izrekel simpatije češkoslovaškemu narodu. V resoluciji se sklicuje na češko gesto iz leta 1871.; takrat so — kakor smo že zadnjič omenili — češki poslanci v praškem deželnem zboru kot edini parlamentarci na svetu protestirali zoper aneksijo Alzacije in Lorene.

Proti tej resoluciji nastopa poluradna »Berliner Börsenzeitung«.

»Svarimo pred demonstracijami zoper nedotakljivost rajha — in k rajhu spadata tudi Češka in Moravska — kajti drugače bo Nemčija segla po republiki; zanje daje francoski imperij dovolj priložnosti. Končni stavek te resolucije »Krivica in nasilje trajata samo nekaj časa« pa le potrjuje napadalni značaj obkoljevalnih poskusov pod angleškim vodstvom. Takšni poskusi bi utegnili Nemčijo prisiliti, da pogleda po nadaljnjih varnostnih ukrepih in obrambnih možnostih, še preden bi imela demokratska pustolovska politika čas, da kaj ukrene«.

Proti petkovemu Chamberlainovemu govoru piše posebno ostro »Völkischer Beobachter«. Med drugim pravi:

»Če pojde razvoj dogodkov po poti, ki jo bo narekovala Anglija, bo Poljska postala druga CSR, polkovnik Beck pa drugi Beneš«.

Konec belgijskih reksistov

V redeljo so se v Belgiji vršile poslanske in senatne volitve. Mandat dosedanjega parlamenta sicer še ni bil potekel, kljub temu so bile volitve po-

trebne, ker se stranke niso mogle zediniti zastran sestave delazmožne vlade. V tem pogledu bo položaj sicer tudi v novem parlamentu kočljiv, ker so tradicionalne vladne stranke (katoliška, socialistična in liberalna) še zmerom navezane druga na drugo. Zato so pa volitve v nekem drugem pogledu temeljito razčistile položaj: belgijski volilci so korenito obračunali z demagoško reksistično stranko in z voditeljem belgijskih fašistov Degrelom.

Po nedeljskih volitvah kaže belgijski parlament takšno sliko (druga številka pomeni prirastek ali padec v primeri s sedanjim stanjem, tretja številka pa prirastek ali padec v odstotkih):

Poslanska zbornica

Katoliška str.	73	+ 10	+ 15,9 %
Socialisti	64	- 6	- 8,5 %
Liberali	33	+ 10	+ 43,5 %
Flamski nac.	17	+ 1	+ 6,2 %
Komunisti	9	nespremenjeno	
Reksisti	4	- 16	- 80,0 %

Senat

Katoliška str.	38	+ 4	+ 11,8 %
Socialisti	35	- 4	- 10,3 %
Liberali	16	+ 5	+ 45,5 %
Flamski nac.	8	+ 3	+ 60,0 %
Komunisti	3	- 1	- 25,0 %
Reksisti	1	- 7	- 87,5 %

Najbolj so narasli — i relativno i absolutno — liberali, najbolj so pa padli, prav tako relativno kakor absolutno, Degrellovi reksisti. Dr. Maertens je še pred uradno razglasitvijo volitev sporočil Flamski medicinski akademiji, da odlega članstvo v akademiji. Če bi bil to storil pred mesecem dni, bi bil svoji domovini prihranil stroške za volitve.

Dr. Beneš — nagrada za mir!

V »Manchester-Guardianu« beremo, da so ugledni zastopniki britanskega akademskega in književniškega sveta poslali odboru za podeljevanje Nobelovih nagrad predlog, naj bi letošnjo nagrado za mir dobil bivši prezident CSR dr. Edvard Beneš.

Med predlagatelji je 40 profesorjev britanskih vseučilišč.

Prebudi se, slovanski rod!

»Prebudi se, slovanski rod na severu Jugoslavije! Zdrami se in poglej v bodočnost! Vsakdo, kdor hoče biti prijatelj ali sovražnik Jugoslavije, naj ve, da je imela Srbija svoje Kosovo in Kumanovo, da so Jugoslavi imeli svojo Albanijo, Kajmakčalan in Solun. Poznamo pravico močnejšega, toda močni smo dovolj, da se znamo braniti.«

»Nevene, Subotica

Drobna kronika

Francoska poslanska zbornica je soglasno sklenila resolucijo, v kateri izreka v imenu vsega francoskega naroda simpatije češkoslovaškemu narodu.

General Franco je v republikanski Španiji ukinil agrarno reformo. Vsa med kmete razdeljena veleposestva se vrnejo plemenitsem in visoki duhovščini. Tako so španski kmetje postali spet bajtarji.

»Sir John Simon«, je izjavil v ponedeljski debati v spodnji zbornici liberalni poslanec Sinclair, »je že leta in leta zli duh britanske zunanje politike. Dokler bo on sedel v vladi, moramo dvomiti o homogenosti nove britanske zunanje politike«.

Ameriški Čehi in Slovaki pripravljajo za prihodnje dni v Čikago ogromen kongres. Udeležili se ga bodo delegati poldrugega milijona v USA živečih Čehov in Slovkov. Na kongresu bodo slavnostno proglasili novo češkoslovaško republiko. Njen sedež bo začasno v Združenih državah.

Ameriški poslanik v Parizu Bullitt je 25. marca priredil predsedniku republike na čast slavnostno večerjo in povabil nanjo ves diplomatski zbor. Vabilo je dobil tudi čsl. poslanik Osusky. Ko je zun. minister Bonnet to izvedel, je štirikrat telefoniral ameriškemur poslaništvu, naj vabilo

Izleti v Zgodovino

III.

TERMOPILE

Ko so prišli Perzijci v bližino Termopilske soteske, so se tamkaj zbrali Grki vznemirili in se začeli posvetovati, ali ne bi bilo najboljšje, da se umaknejo. Se so o tem posvetovali, ko je Kserkes poslal sla na konju, da dožene, koliko jih je in kaj počno.

Sel je odjezdil proti grškemu taborišču in gledal, da bo kaj videl. In res je videl taborišče, a ne vsega, kajti videti ni mogel tistih, ki so bili znotraj obzidja; to obzidje so bili Grki na novo sezidali in zdaj so stali znotraj obzidja na straži. Toda sel je prav dobro videl vse tiste, ki so stali zunaj obzidja in katerih orožje je bilo pred zidom zloženo na kupu.

Prav takrat so se Lakedemonci prikazali izza obzidja; in nekateri izmed mož, ki jih je sel videl, so začeli telovaditi, drugi so si pa česali lase. Ko se sel to opazil, se je začudil in začel steti; in ko jih je natanko preštel, je počasi odjezdil nazaj, kajti nihče ga ni zasledoval, ker so vsi s prezirom gledali njegovo početje.

Ko se je vrnil, je sporočil Kserksu vse, kar je videl. Kserkes ga je poslušal in ni mogel razumeti resnice, da so Grki na vso moč pripravljeni na bitko. In ko je zdaj slišal, kako smešno se vedejo, je poslal po Demarata, Aristonovega sina, ki je bil takrat v taborišču; in ko je ta stopil predenj, ga je Kserkes izprašal o sleherni podrobnosti početja vedeti kaj pomeni takšno lakedemonsko početje. In Demaratus mu je odgovoril:

»Ti može so prišli, da se bodo z nami borili za sotesko, in zdaj se pripravljajo za boj. Zakaj takšna je njihova navada, da si počesejo lase, kadar gredo tvegati svoje življenje. Toda potolaž se; kadar boš premagal te može in tiste, ki so ostali v Sparti, ga ne bo več naroda na svetu, ki bi se predrnili iztegniti roke proti tebi, o kralji! Kajti zdaj se boš pomeril z najboljši junakom med vsemi grškimi državami in z najpogumnejšimi med vsemi možmi.«

Herodot

Ko so Perzijci pod poveljstvom kralja Kserksa prodirali l. 480. pr. Kr. na Grško, jim je v Termopilski soteski zastavil pot spartanski kralj Leonidas s 300 vojščaki Kserkes si ni mogel misliti, da bi se mu tako majhna pešaka ljudi postavila po robu. Zato je poslal Leonidi pismo in v njem samo tri besede: »Izroči svoje orožje!« Leonidas je odgovoril še krajše: »Pridi ponj!« Kserkes je nato dal sporočiti junakemu Spartanu, da ima njegova vojska toliko sučic, da se bo sonce od njih zatemnilo. Leonidas je odgovoril: »Tem bolje; bojevali se bomo v senci.«

Kljub neznanski premoči bi bilo 300 Spartancev morda ubranilo Termopile, da se ni našel med njimi izdajalec Efialt; le-ta je pokazal Perzijcem stransko pot, tako da so prišli branilcem za hrbet. Toda Leonidas in njegovi Spartanci se niso vdali, ampak so rajši padli vsi do poslednjega. Hvaležni Grki so termopilskim junakom postavili spomenik in na njem bereš še danes tale dva verza (v prostem prevodu):

Tujec, ki prideš tod mimo, sporičči: tukaj ležimo mrtvi, ker veli tako je domovine ukaz.

prekličje, češ da utegnejo drugače nastati mednarodni zapletljaji Bullitt pa ni odnehal in tako je prišel na večerjo tudi dr. Osusky.

Slovaki so morali spet odstopiti Madžarom del svojega ozemlja, in sicer kakšnih 30 km širok gorski predel na vzhodu države. Odstopljeno ozemlje meri 1700 kvadr. kilometrov in šteje 64.000 prebivalcev, med njimi 34.000 Ukrajincev. Madžara ni med njimi niti enega. Slovaki ne dobe od Budimpešte nobene protiusluge. Senator Mach se je nekoliko pozno spomnil, ko je v petek dejal: »Najnovejši dogodki so nam dokaz, da smo storili napako, ko smo se zanašali na tujo pomoč.« Slovaki zdaj razmišljajo o nedavnih Tiszovih in Sidorjevih besedah o subjektih in objektih.

Lyonski radio v srbohrvaščini

Radijska postaja Lyon PTT (Francija) je začela oddajati poročila v našem jeziku, in sicer v torkih, četrčkih in sobotah od 21.05 do 21.15 na valu 463 m (653 kilociklov).

Pri tej priložnosti naj pripomnimo, da oddaja londonski radio zanimiva poročila v nemščini, in sicer ob delavnih od 20.15 do 20.45 in od 23.45 do 24. ob nedeljah pa od 19.15 do 19.45. Poročila slišite na srednjih in kratkih valovih.

Prav tako oddaja nemška poročila radio Strasbourg (Francija). Dobite ga vsak dan ob 7.20, 14.05, 20.15 in 23.37 na valu 349,2 m.

Radio Beromünster (Švica) oddaja nemška poročila vsak dan ob 19.30 na valu 539,6 m.

»Velika iluzija«

15. marca zjutraj...

Milena Jesenská je napisala v praški »Přítomnosti« svoje vtise o Pragi, 15. marca 1939. zjutraj. Povzemamo nekaj prizorov:

Ko je v torek (15. marca) zjutraj ob štirih zabrnel telefon; ko so se oglašali prijatelji in znanci; ko je začel napovedovati praški radio, je bilo lice prestolnice pod našimi okni kakor vsako drugo noč. Luči pod okni so kazale isto sliko, križišča so tvorila isti križ. Le eno se je spremenilo: od treh dalje so se postopno začele prižigati luči: pri sosedu čez ulico, na levi in na desni in potem v vsej ulici. Stali smo pri oknih in mislili na tihem: že vedo Dramili smo ljudi po telefonu. Ali veste? Odgovarjali so: Da.

To megleno svitanje nad strehami, pobledele luna iznad oblakov, neprepani obrazi ljudi, lonček vroče kave in napovedovanje radia v rednih presledkih: tako pridejo k ljudem veliki dogodki — tiho in nepričakovano.

Na trgu sv. Vavrlava v Pragi je češkok dekle srečalo skupino nemških vojakov. In ker je bilo to že drugi dan in so bili naši živci nekam utrujeni in ker človek šele drugi dan

Prihodnja številka izide zaradi praznikov šele v petek dne 14. aprila.

bolje razume in bolj premisli, so ji solze zalile obraz. In tedaj se je zgodilo nekaj čudnega: k njej je pristopil nemški vojak, preprost in navaden vojak, in rekel: »Aber, Fräulein — wir können doch nichts dafür!...« Rekel je, kakor bi otrok zajecjal. Imel je nemško zunanjo, svetlorjavo lase in nemško uniformo, drugače se pa ni prav nič razlikoval od češkega vojaka, ki je zvest svoji domovini. In tako sta stala drug nasproti drugemu dva človeka, »und konnten nichts dafür!...«

In v tem kratkem in preprostem stavku je ključ do vsega...

Na zgodovinskem Staroměstskem trgu (tam kjer stoji magistrat in na njem vzdana plošča z imeni 27 meščanov, usmrčenih po porazu na Beli gori leta 1620., in Husov spomenik) počiva Neznani junak. Danes spomenika ne vidiš več, tolikšna je grmada trobentic na njem. Čudežna sila, ki skrivnostno uravnava korake ljudi, vodi semkaj množice Pražanov in vsakdo položi na ta mali grob velikega spomina šopek trobentic. Ljudje stojijo okoli groba in solze jim polze po obrazu. Ne samo ženskam in otrokom: tudi možem, ki niso vajeni solz. In spet je to nekako svojstveno češko: ne, ni to splošno žalovanje, tudi ne strah, ne obup, ne krčevit izraz čustva. Tako najbrže nastajajo narodni običaji, takšna je najbrže prva osnova dolgoletnih tradicij. 15. marca bodo češke matere romale s češkimi otroki in prinšale šopek trobentic na grob Neznane junaka. Ljudem se bo to vtislilo v misli kakor veliko dejanje daritve.

Za hrbtom teh ljudi sem videla nekakega nemškega vojaka. Ustavil se je in salutiral. Gledal je v oči, vse rdeče od joka, v solze na licih, v goro s snegom pokritih trobentic, videl je, kako jokajo ljudje, jokajo zato, ker je on tu. Salutiral je in odšel. Očitno je razumel, zakaj smo žalostni. Zrla sem za njim in razmišljala o Veliki iluziji (velikem filmu Francoza Renoirja): ali bomo res kdaj živeli drug z drugo? — Nemec, Čeh, Francoz, Rus, Anglež — ne da bi drug drugemu kaj žalega storili, ne da bi morali drug drugega sovražiti, ne da bi drug drugemu krivico delali? Ali se bodo kdaj države zares razumele, kakor se razumejo posamezniki? Ali bo kdaj padla meja med državami, kakor pada v dotiku z ljudmi?

Kako čudovito bi bilo to doživeti!

OKVIRJI
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE
JULIJ KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova ul. 4

da je kuhinjska čokolada MIRIM sestavljena iz najboljših surovin

Družinski tednik

Več zavednosti bi bilo treba

Ce greš po ljubljanskih ulicah, ti neprestano udarja na uho nemška govornica mimoidočih. Vsakdo ve, da to niso pravi Nemci, ampak pristna ljubljanska gospoda, ki se sicer prištevajo k slovenskemu narodu, a si je že od nekdaj štela v čast namesto v sramoto, da nemškutari.

Tudi v kavarni se ne moreš tega ubraniti. Ko bereš časopise, te zmoti nemško čebljanje.

Pomislite, kakšen vtis napravi takšno nemškutarjenje na tujce, zlasti na Nemce, ki v čedalje večjem številu posejajo Ljubljano. Sami smo krivi, če Nemci Ljubljano prištevajo k svoji kulturni pokrajini. Čas bi že bil, da bi se po 20 letih našega osvobodjenja vendar že zavedali dolžnosti, ki jih imamo kot Slovenci in kot državljani svobodne Jugoslavije.

Državni nameščeneec.

Politični teden

Izšla je nova uredba o ministrstvu za ljudsko vzgojo in o visoki šoli za telesno vzgojo. Šola bo odslej trajala dve leti in bo vzgajala srednješolske telovadne učitelje. — Za izrednega poslanika v Berlinu je zunanji minister imenoval dr. Iva Andriča, dosedanega pomočnika zunanjega ministra. — Francija je naši državi odprla nove možnosti uvoza in izvoza. Na podlagi pogodbe se bo trgovinski promet med obema državama podvojil. — Predsednik vlade Cvetković se je odpeljal v Zagreb, da se z dr. Matkom pogovori o sporazumu s Hrvali. Časnikarjem je izjavil, da razgovori potekajo v prijateljskem duhu.

General Franco je brez odpora vkorakal v Madrid, ki so ga nacionalistične čete zama oblegale skoraj dve leti in pol. — Predsednik francoske vlade Daladier je pretekli teden govoril po radiu. V svojem govoru je iznova orisal francosko stališče do italijanskih zahtev. Poudaril je, da je Francija za mir, da pa ne bo nikomur odstopila nobene pti francoske zemlje. Govor je napravil mogočen vtis na vsem svetu, v Nemčiji in Italiji pa z njim niso zadovoljni. — Predsednik britanske vlade Chamberlain je v petek izjavil v imenu britanske in francoske vlade, da bosta Anglija in Francija prišli Poljski na pomoč z vso oboroženo silo, če bi jo kdo napadel. Ta izjava je napravila ugoden vtis zlasti v Franciji in v Združenih državah. Poljaki pa vidijo v njej svoj največji povojni diplomatski uspeh. — Španija misli podpisati pakt proti kominterni. — Nemčija je pretekli teden zahtevala od Poljske, da pride Gdansk pod nemško nadoblast, da Poljska dovoli zidavo dveh velikih avtomobilskih cest čez koridor in da se pridruži paktu proti kominterni. Poljska je te zahteve odbila. Posledica je njena vojaška zveza z Anglijo. — Hitler je v svojem govoru v Hamburgu odgovoril na Chamber-

RADENSKO KOPALISČE

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše kopališče v Jugoslaviji

zdravi z uspehom

bolezni srca, ledvic, živcev, želodca, notranjih žlez in motnje spolnih organov.

Cenena pavšalna zdravljenja!!!

Maj, junij 10 dni 750.— dinarjev. Vse vračunano (pension, zdravnik, kopeli in zdraviliške takse).

Obširne prospekte dobite na zahtevo pri Putniku ali naravnost od uprave zdravilišča

SLATINA RADENCI

lainovo izjavo glede jamstva poljskih mej. Ostro je napadal angleško zunanjo politiko in njene poskuse za osamljenje Nemčije. Iznova je pa poudaril, da je Nemčija za trajen mir. — Slovaška zunanje politične zadeve še zmerom niso razčiščene. Slovaki so zaradi madžarskega vpada silno malodušni in nekateri celo menijo, da bi si jo utegnile med seboj razdeliti Nemčija, Madžarska in Poljska. — Anglija vztrajno snuje splošno obrambno zvezo. Za Poljsko sta na vrsti Rumunija in Turčija. Vse angleške stranke odobravajo Chamberlainovo zunanjo politiko. — Poljski zunanji minister polkovnik Beck je odpotoval v London, kjer bo z angleškimi politiki razpravljao o sklenitvi zveze med obema državama, o angleškem posojilu in o Gdanku. — Volivne predsednika francoske republike bodo v sredo 5. t. m. Predsednik Lebrun je po dolgem prigovarjanju pristal na ponovno kandidaturu. — Rumunski zunanji minister Gafencu bo v kratkem odpotoval v Berlin, Rim, Pariz in London.

Z mučenjem so izsilili denar maskirani razbojniki bogatemu kmetu Mladenu Cvetkoviću iz Donje Studene pri Nišu. V mraku so vdrl v njegovo hišo in začeli Mladena in njegovo ženo tepsti s puškinim kopitom in zbadati z noži, dokler jim ni izročil 17.000 dinarjev, nato so pa pobegnili.

Društvo »štiridesetih mučnikov« so ustanovili v Somboru možje, ki so pod žensko copato. Njihov cilj je s prispevki pomagati revnim otrokom. Somborčani so na moč navdušeni za to društvo in radi prispevajo v njegovo blaginjo.

V umobolnico so dali morilca Krešimirja Blaževića, ki je lani brez vzroka na beograjski postaji ustrelil dva svoja prijatelja, dva pa težko ranil. Psihatri so namreč ugotovili, da njegovo duševno stanje ni normalno.

Do smrti je pobil Milan Mladenović iz Šišmancev pri Prokuplju Aleksandra Denića, ki mu je ubil psa. Denić je napadel Mladenovića in pretep se je končal z Denićevo smrtjo.

Roparja sta napadla 86letno staro Frančiško Petričovo iz Malih Lašč, ker sta mislila, da bosta pri njej dobila denar. Dolgo sta jo davila in pretepala, ko pa nista našla več ko nekaj kovačev, sta pobegnili.

Pri čiščenju oken je padla iz drugega nadstropja služkinja Pavla Stupicova v Ljubljani. Takoj so jo odpeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima hude notranje poškodbe.

Avto je podrl 40letnega posestnika Ivana Dolarja z Železnega pri Veliki Pirošici, ko je iz gozda peljal les. Dolar ima zlomljeno desno nogo pod kolonom in levo roko pod ramo.

Vlom v trafiko vojne vdove gospe Uriskove v Pesju pri Šostanju so izvršili neznani vlomilci. Pokradli so mnogo tobaka, znanak in drugih reči. Gospa Uriskova je zelo prizadeta, ker so vlomilci v osmih letih že petič obiskali njeno trafiko.

Dragoceno zgodovinsko knjigo je kupil s koščkom kruha za časa okupacije še kot deček sedanji beograjski odvetnik Drago Petrović od nekega avstrijskega vojaka. Vrednost knjige je odvetnik spoznal šele zdaj. Knjiga je bila namreč tiskana leta 1624. v Bruslju, s slikami jo je pa opremil slikar Oktavijan van Venio in predstavlja veliko redkost.

Pod vlak je skočila 27letna služkinja Marija Pliberškova iz Sv. Lovrenca na Pohorju. Njeno truplo so našli v Mariboru. V smrt je šla najbrže zaradi nesrečne ljubezni.

Z motornim kolesom sta se zvrnila v občestni jarek 26letni posestniški sin Franc Šajteg in 32letni delavec Anton Potočnik iz Zreča. Oba sta se močno pobila po glavi.

V globok vodnjak je padel zidar Ciril Muhič v Terbegovcih pri Ptuj. Po vrvi se je spuščal v vodnjak, na lepem se mu je pa vrv utrgala in je padel v globino. Močno se je pretresel in dobil hude notranje poškodbe.

S kladivom je napadel zakonca Janševa v Seščah pri St. Pavlu pri Preboldu neznani morilec, ker se je nameraval polastiti njunih prihrankov. Pred 30 leti sta se namreč vrnila iz Amerike. Morilca še niso prijeli.

Dinamitna patrona je razmesarila nogo 15letnemu Francu Prahu, kočarjevemu sinu iz Kamne gorice pri Kostrevnici, ko je po njej tolkel s sekuro. Odpegljali so ga v celjsko bolnišnico.

8 m globoko je padel v vodo 64letni Matija Zimič, brezposelni delavec iz Limbuša pri Mariboru, ko je vinjen koračil po strmi cesti proti Bresternici. Našli so mrlivega.

Dveletno šolo za telesno vzgojo bodo ustanovili v Beogradu. Na njej se bodo vzgajali telovadni učitelji srednjih šol. V šolo bodo sprejemali dijake z absolvirano srednjo šolo, ki bodo pokazali pri sprejemni ekušnji sposobnosti v kakšnem športu.

120letnico obstoja bo proslavilo eno najstarejših obrtnih društev v Jugoslaviji, obrtno društvo v Orahovici v Slavoniji. Društvo so ustanovili l. 1819.

Naše konje kupujejo za svojo armado odposlanci turškega vojnega ministarstva. V Podravini, Medžurju in Slavoniji bodo kupili okrog 1000 konj; plačujejo jih po 4500 do 7000 dinarjev.

Prijeli so ptujskega tihotapca 28letnega Antona Lupšo s polnim nahrbtnikom v mariborskem parku. Iz Nemčije je prinesel 11 in pol kil saharina.

Za pomladansko sezono

priporoča svojo bogato izbiro blaga za moške površnike-kamgarne in športne obleke, kakor tudi za ženske plašče, kostume in obleke v najnovejših vzorcih in po konkurenčnih cenah v manufakturi

JANKO ČEŠNIK
LJUBLJANA - Lingarjeva ulica

Velika izbira svilenih šerp in rut v najnovejših vzorcih.

Listek »Družinskega tednika«

Izpoved mojega dobrodušnega znanca

»Iščem kuharico«

... pridno in pošteno, z več leti službe v boljši hiši. Odkar se je pred meseci poročila naša Tina, bila je pri nas dolgih dvanajst let, pošiljam gornji oglas malone vsak teden v nedeljske številke naših listov. Ni dolgo, kar sem v nekem časopisu bral, da na Angleškem že primanjkuje služkinj in kuharic, bojim se, da se bo kmalu pri nas godilo isto. Ne očitajte mi, da sem pesimist; doživel sem na lastni koži vso kalvarijo iskanja dobre kuharice in priznati moram, da bi rajši sam prijel za kuhalnico, ko da bi jo moral pretrpeti še enkrat.

Naša Tina — bila je takšen biser, da ji moram posvetiti nekaj besed — je bila še kuharica starega kova. Imela je vse lastnosti prvovrstne kuharice; žgančke je skuhala rahlo, riž je ravno prav zabelila, nikoli ni vtila na solato preveč kisa, juho je presolila samo enkrat na leto. Razem tega je pustila mojo pisalno mizo vseh dvanajst let v istem svetem neredu, ujkala je naše paglavce, dokler ji niso zbežali iz naročja in se je le redko kdaj — to je neznansko važno

82 vžigalnikov, 20 zavojčkov kresilnih kamenčkov, decimalno tehtnico in 7 kg sladkorja.

S kroglo si je ranil oko 29letni posestniški sin Ludvik Bratuša iz Lahoncev pri Ormožu, ko je v polsnu segel po samokresu, da bi pregural kurgaja tatu.

V grški parnik je zavozila naša motorna ladja »Velebit« pri vходу v

Kotorski zaliv. Zaradi velike poškodbe je v grški parnik vdrla voda in bi se potopil, če ne bi prišla pomoč. Na srečo ni terjala človeških žrtv, ladja sta pa obe močno razdejani.

Pet žrtv je terjalo strašno neurje okrog Ljubuškega pri Mostarju. Zaradi velikega naliva je stala na cestah voda 1 m visoko in je utonilo pet ljudi.

MOŽJE, KI SO ZADNJE DNI DIKTIRALI TOK SVETOVNE POLITIKE

Zgoraj: Predsednik francoske vlade Daladier odgovarja po radiu na italijanske zahteve. — Spodaj, na levi: Grof Edvard Racinski, poljski poslanik v Londonu, se je v imenu poljske vlade dogovoril z britansko vlado o skupnem nastopu Velike Britanije, Francije in Poljske. — Na desni: Predsednik britanske vlade Chamberlain odhaja na sejo spodnje zbornice, da poda senzacionalno izjavo o britanskem poročstvu za poljsko neodvisnost.

Vesele in blagoslovljene velikonočne praznike želita vsem svojim cenjenim naročnikom, inserentom in bralcem uredništvo in uprava Družinskega tednika

— sprla z mojo ženo. Potem se je lepega dne, ko nismo prav nič pričakovali, poročila in odšla od hiše. Z njo je menda odšel iz naše hiše tudi naš dobi angel miru, zakaj, boste takoj brali.

Prvo nedeljo po Tininem odhodu sem poslal v naš največji dnevnik oglas za novo kuharico. V torek je moja žena izmed petih kandidat izbrala Ančko, predmetno dekle z mestnimi navadami. Na prvi pogled je bila Ančka poosebljena ponižnost, skromnost in nedolžnost. Znala je o pravem času povešati trepalnice, če se je potrudila, je celo zardela; vsa čast, na kuho se je razumela, skoraj tako kakor Tina. Ze sva se z ženo oddahnili, torej le ni tako težko dobiti dobro kuharico.

Poznalo se nama je, da sva dolgi dvanajst let živela neskrbno življenje ob strani naše Tine, nič čudnega, da sva kaj kmalu zagrešila usodno napako. Bilo je poleti, v mesecu dopustov, kdo nama more zameriti, da sva se odpeljala z otroki na morje. Ančka je ostala doma in varovala hišo. In kako jo je varovala!

Muhast slučaj je zakrivil, da smo se s počitnic vrnili nekaj dni popreje, kakor smo nameravali. Prišelji smo se zjutraj, s tistim brzcem, ki odpelje iz Splita zvečer in je zjutraj v Ljubljani. Trudni, neprespani, smo se pripeljali domov. Zvonimo, zvoni, trkamo, nič. Naposled potegnem ključ iz žepa in odklenem. Vse tiho, nikjer nikogar, o Ančki ne duha ne sluha. »Morda je šla k sorodnikom,« meni žena odpiraje vrata v spalnico.

Med vrati pa obstane ko kip, besede ji usahnejo na ustnicah. V najinih posteljah je spala Ančka spanje pravičnega, zraven nje pa še nekdo in ta nekdo je celo nesramno smrčal...

Na ženin krik in vik sta se grešnika zbudila; Ančka je prhnila iz postelje kakor splašena kokoš in se preden sva se z ženo opomogla od prvega presenečenja, je smuknila mimo naju in nikoli več je nisva videla in tudi njenega tovariša ne.

Drugi dan je odšla žena v posredovalnico za služkinje. Vrnila se je z Minko, zajetno in dobrodušno debeluško, že v letih, koj mi je bila všeč. Ko je zvečer še skuhala idrijske žlikrofe po mojem okusu in ko sem ugotovil, da ima rada otroke, se mi je otajalo srce in skoraj sem se pozabil na smolo z Ančko. Teden dni je bilo vse v kar najlepšem redu, nedelja nas je pa neusmiljeno iztrgala iz lepih iluzij.

V nedeljo popoldne je šla Minka ven, z obljubo, da se bo zvečer ob devetih vrnila domov; ob devetih namreč pri nas zapirajo vežna vrata. Pet minut pred deveto sem pogledal na uro, Minke ni bilo nikjer. Žena je slonela pri oknu in čakala Minko s ključji v roki. Otroci so sedeli za mizo in ugibali, kdaj bo Minka prišla. Ah, bili smo res vse prevneti za našo Minko! Minila je ura, minili sta dve, Minke pa od nikoder. Bali smo se že, da se je zgodila nesreča, tedaj pa — še zdaj me spreleti, ako se spomnim na tiste trenutke.

Izza vogla se je primajala zajetna postava naše Minke, počasi in nego-

Polila se je s špiritom in se zažgala. 60letna rezbarjeva žena Marija Salajeva iz Subotice. Bila je živčno bolna in si je že večkrat hotela vzeti življenje, pa so ji prepričali, zdaj se ji je pa le posrečilo.

5 kil smodnika je eksplodiralo v skladišču trgovine Emanuela Grasselija v Slivnici pri Celju. Smodnik je bil shranjen v omari in je eksplodiral zato, ker sta se vajenca v bližini igrala z ognjem. Eksplozija je napravila okrog 10.000 dinarjev škode.

Železno ogrodje mostu je odtrgalo glavo neznanemu popotniku, ki ni imel vozne karte in se je povzpela na streho železniškega vagona. Železniški čuvaj je našel njegovo truplo med postajama Mirčine in Bosansko Petrovo selo.

Pekrat je iz ljubosumja ustrelil v svojo ženo Burhanedin Halim Emrullovič iz Skopja, ker se je z njegovim tovarišem pogovarjala brez tancice in brez vrhne obleke muslimanske žene.

100 dinarjev zasluži na dan kmetje v goratih bosanskih krajih s tesačjem hlodov. Na dan steže eden 3 m³ hlodov, za 1 m³ pa zasluži 40—50 dinarjev. Hlode tešejo s posebnimi sekirami, ki so težke tudi več ko 5 kil.

20 vlovov je izvršil iz bolezenskih nagibov in ukradeno blago delil revnim ljudem 40letni France Pibernik, breposelni natakar iz Sv. Urha na Dolenjskem. Kradel je pa revnim in bogatim.

Obesil se je 40letni bivši zidarski poslodovca Pavel Tepina. Svoji gospodinjji je odnesel več predmetov v vrednosti 12.000 dinarjev in izginil. V gozdu je pa potlej obračunal sam s seboj.

97letnega starca je obsodilo na smrtno ječo okrožno sodišče v Beračinah. Starec Radul Zebevič je namreč s kolom ubil svojega sorodnika in bo moral na svojo smrt čakati v ječi.

Cerkev je izropal v Veli Lučki mehanik Ivan Prizmič. Pri njem so našli vso iz cerkve ukradeno zlatino, vredno okrog 20.000 dinarjev.

Na njeni je umrla, ker se je napila alkohola in se z njim zastrupila 63letna preživetnica Marija Opletova iz Morja pri Mariboru. Na njeni so jo našli pri svojem obhodu orožniki iz Frama.

Oko si je istaknil 10letni Jože Kocmut, sin banovinskega cestarja pri Sv. Juriju ob Ščavnici, ko se je v gozdu spotaknil in padel z obrazom na korinotino. Odpehali so ga v mariborsko bolnišnico.

Razbojniki so napadli župnika Franca Vavpotiča v Dobju pri Planini. Z udarcem so mu zbili sprednje zobe in ga močno pobili po glavi. Ko je župnik začel klicati na pomoč, so se prestrašili in pobegnili.

Naš izvoz živine v letu 1938 je bil manjši kakor prejšnje leto, ker je bila pri nas živina dražja kakor v tujini, poleg tega so pa izvoz ovirale politične spremembe in nalezljivi bolezni svinavka in parkljevka.

Veliko našega tobaka so kupili Poljaki v Hercegovini in Dalmaciji. Te dni pa pričakujejo tudi nemške kupee.

Sod se je zvalil z voza na šletnega zidarjevega sina Franca Zupanca in mu zlomil levo nogo.

Poročili so se: V Ljubljani: g. Drago Jambrek, dentist, in gđ. Rajka Čotičeva iz Maribora. V Mengšu: Alojz Ponebšek, notar iz Ormoža, in gđ. Iva Meršolova iz Novega mesta. — Obilo sreče!

Umrli so: V Ljubljani: Ana Izančeva, vdova po mest. polic. vodji; Anton Kadunc, žel. upokojenec; 80letna Marija Bogatajeva; Frančiška Pečnikarjeva, zasebnica; Jožica Otrubova; Matevž Breskvar, pos.; Josipina Herbstova, žena žel. nadspovednika v pok.; Anton Krapš, kavarar v pok.; Marija Gorenčeva, žena žel. ur. v pok.; Franc Fabiančič; Franja Jermanova; V Mariboru: 35letni Matija Mihelič, čevljar; 19letni Stanko Pal, dipl. tehnik; 30letna Olga Zgrabljčeva, tehničarka kralj. banske uprave; Marija Kodermanova, žena šol. upr. v pok.; Alojzij Pečenko, kazniški paznik v pok. V Celju: 14letna Dragica Hvalčeva; 6letna Anka Wlavaska; 68letni Franc Stupar, pol. nadzornik v pok.; 58letni Alojz Zelič, dninar iz Podlešja pri Kalobju; 27letni Jože Lovrenčak, dninar iz Smarja pri Jelšah. Pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini: Ana Kitova. Na Gornjskem: Karolina Zoterjeva, vdova po šol. upr. V Sp. Stranjah pri Kamniku: Jožef Repič. V Radovljici: Alojz Homann, odvetnik. V Makolah: Cecilija Zolnirjeva. V Sarajevu: 22letna Teresija Ehrlichova, medicinka iz Maribora. V Ormožu: Ana Rosinova, učit. ročnih del v pok. V Krškem: 70letna Marija Rumpretova, žena pos. in usnarja. V Središču ob Dra-

ŽREČALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Razgovor z urednikom »Zrcala«

Urednik (sedi za mizo, vso obloženo z rokopisi. Videti je od sile nervozen; neprestano brska med rokopisi in jih premetava zdaj z leve na desno, zdaj z desne na levo. Tedaj zabrni hišni telefon. Urednik seže nejevoljno po slušalki): »Halol! Prispevek za »Zrcalo«? Prav, kar prevzemite gal... Gospod bi ga rad osebno izročil? Dobro, naj vstopi!«

V sobo stopi prispevkar, urednikov znanec: »Dober dan! Prinesel sem vam prispevek za »Zrcalo«... (Zagleda goro razmetanih rokopisov.) Za božjo voljo — vse to morate pregledati!«

Urednik (ponudi znancu stol): »Kaj hočete — to mi je že skoraj postalo vsakdanji šport. Iščem neki prispevek za »Zrcalo naših dni«; pred nekaj tedni nam ga je poslala neka gospodična. Ker ga nismo objavili, ga zdaj želi nazaj. Pomislite, kako nerodna je ta zadeva! Že tolikokrat

cu meseca. S temi ljudmi je največji križ, kajti po navadi lepega dne pridre v uredništvo in žele izvedeti, zakaj njihovega prispevka nismo objavili, čeprav je bil po njihovem mnenju zelo dober. Nauk iz tega nam pove, da ni treba zaradi »Zrcala naših dni« prihajati v uredništvo in da urednik tudi ne more za vsak prispevek odgovarjati, zakaj je izšel ali zakaj ni izšel. Dobra »Zrcala« objavimo, slaba pa vržemo v koš.

Zdi se mi vredno omeniti tudi tole: denimo, da v današnji številki berete prispevek, ki pripoveduje o lepem ravnanju z živalmi, s konji, ptički, psi. Lahko ste prepričani, da bom dobil dva dni nato na tucate prispevkov, ki bodo obravnavali prav isto stvar. In če v neki številki objavimo prispevek, ki graja preusmiljeno ravnanje z razvajenimi »cucki«, papigami itd., potlej se zanesite, da lahko pričakujemo prihodnji teden nov val podobnih prispevkov.

Prispevkar: »Torej je urejevanje »Zrcala naših dni« kaj nevhvaležno delo?«

Urednik: »Od srca mi govorite, prav nevhvaležna zadeva je to, prava tlaka. Človek mora tudi znati med vrsticami brati, kajti na svetu so ljudje, ki bi radi skozi »Zrcalo« ventilirali svoja politična in verska prepričanja in obmetavali z blatom svoje bližnje, ne da bi se zavedali, da niso poklicani za to. Naj vam omenim le en primer: pri zadnjih volitvah se je neki gospod v svojem prispevku znesel nad nekim, ne posebno zna-

Proti škodam na Vaši lastnini (ognej, tatvinski vlom, toča itd.) in v Vašem življenju (poškodbe udov na potovanju v hribe, na voznjah po železnici, na avtomobilih, smrt doma ali izven doma itd.) Vas zanesljivo zavaruje

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA V LJUBLJANI D. D.
z ekspoziturami v Mariboru in Celju, in podružnicami v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu, Novem Sadu, Osijeku
Glavni sedež v LJUBLJANI, GOSPOSKA ul. 12, telef. št. 21-76 in 22-76

»SLAVIJA«

vi: Jožefina Mlinaričeva, roj. Dogševa. V Hrastniku: Antonija Kumlančeva, vdova po rudarju. V Ptuj: Gustav Pena, gostilničar iz Jurovcev pri Ptuj. V Vranskem: Marija Cizejeva. V Žužemberku: Marija Horvatova, vdova po davč. uslužbencu. Pri Sv. Lovrencu na Pohorju: Anton Oder, bivši gostilničar in orož. postajevođa v pok. V Šoštanj: Alojz Kliment, dvorni svetnik in fin. ravnatelj v pokolu. V Slovenjem Gradcu: Anton Kuhar, mesar in pos. V Mirni: Ivan Šmale, trg. in pos. V Cerknici: Urška Rožančeva, zasebnica. V Vižovljah pri Nabrežini je umrl po večletnem bolehanju na pljučih g. Anton Klarič v 40. letu starosti, poročen z Ivanka Lupinčevico iz Praprota. Bil je zaveden Slovenec, vselega in dobrega značaja, tako da njegovo smrt obžaluje vsak, kdor ga je poznal. Žalujemo naše iskreno sožalje!

smo v našem listu napisali, da nobenih prispevkov ne vračamo, tudi tedaj ne, če je priložena znanaka za odgovor. To je tudi razumljivo, kajti nemogoče je upoštevati vse želje prispevkarjev.

Prispevkar: »Videti je, da vaše delo ni lahko.«

Urednik: »Zadeli ste v črno. Skoraj hvaličen sem vam za to vprašanje, ker vam tako vsaj lahko odkrijem svoje skrbi in svoje težave. Ponosen sem sicer na to, da dobivamo toliko prispevkov za naše »Zrcalo«, a z ljudmi je pogosto velik križ.

Med temi nešteti prispevki, ki jih vidite tu na mizi, jih je do malega polovica brez podpisov. Te prispevke zadene brez izjeme žalostna usoda: vsi romajo v zloglasni uredniški koš. Glede teh prispevkov naj vam pa povem še tole: po večini so to prispevki, ki njih pisci za svoje pisanje ne marajo nositi nobene odgovornosti.

Veliko dopisov je pisanih na obeh straneh, čeprav smo v našem listu že tolikokrat prosili naše bralce in prijatelje, naj pišejo svoje prispevke in članke samo na eni strani, pri celih polah torej samo na 1. in 3. strani.

Veliko preglavic nam delajo tudi dopisniki, ki si domišljajo, da lahko pošiljajo svoje prispevke prav tako kakor v kakšen dnevnik, samo zaradi honorarja, ki ga žele spraviti ob kon-

nim podeželskim kandidatom. Napisal je dolg prispevek in si je že mel roke, kako jo je svojemu političnemu nasprotniku zagodel, pa vendar tako, da urednik »Zrcala« se opazil ne bo, da gre za politično maščevanje. Toda če ima človek vsak dan opravka s takšnimi in podobnimi prispevki, se mu razvije prav poseben, tako rekoč šesti čut za tiste stvari, ki v prispevku niso napisane, ki pa postanejo jasne šele tedaj, ko je prispevek natisnjen. Pisal sem torej tistemu gospodu in ga prosil, naj mi sporoči, ali je res to on napisal in ali prevzame vso moralno in materialno odgovornost za članek. Pismo je kajpak ostalo brez odgovora, rubrika pa brez

V KVALITETI KROJU IN IZDELAVI NEDOSEGLJI V NIZKI CENI BREZKONKURENČNE

ŽE SAM POGLED V NAŠE IZLOŽBE VAS PRIJETNO PRESENETI IN VABI ZA NAKUP.

Starčeva pot

(Nadaljevanje s 1. strani)

človek mora isto pot. Ali strasti ne utrujajo? Ali boj, nezmisljeni boj ni križ, ki ga človek nosi? Vsakdo med nami mora trpeti, da se s trpljenjem očisti in da pride v luč večnosti, ki nas čaka ob poslednjem cilju. Tudi mene čaka. Vem. Domov grem, da bom tam umrl. Prišel bom na cilj, ker verjamem vanj, in vera je močnejša kakor vse drugo na svetu.

Potem je stari mož vstal in nam pogledal vsem v oči, kakor bi nam hotel darovati drobec duha večnega življenja, ki je prepojit njega in mu dal moči. Z lahko kretnjo desnice nas je blagoslovil, še enkrat se nam je nasmehnil, potem je pa počasi odromal dalje in nam izginil izpred oči, kakor bi ga bilo vzelo zahajajoče sonce, na tiste poljane, kjer ni nikoli noči...

Nekaj časa smo še sedeli ob poti. Potem smo se peljali dalje. Nove, prekrasne pokrajine so nas zajele, opajali smo se ob čudežih Krima, ob valovih Črnege morja, ob belih grebinih, ki so butali na obal sanjavolepega otoka Tamanina, in med to kopico vtisov smo počasi pozabili dogodek na Mihajlovskem vrhu.

Dve leti sta minili. Uredništvo nekakega lista me je poslalo kot poročevalca na velik proces v Kurku. Prišel sem v nedeljo tja in ko

Oglas reg. pod S. br. 5839 I. III. 1939.

prispevka. Nauk te zgodbi: če nekoga napadeš, mora biti to v splošno korist, in če si mož na svojem mestu, boš tudi nosil odgovornost za to. Kaj žalostno je, če se delaš junaka, v resnici si pa zajec!

Prispevkar: »Popolnoma se strinjam z vami. Zato bom tudi jaz svoj prispevek rajši domov vzel in ga še enkrat pregledal. Ne zato, ker bi se štel med tiste žalostne junake, ki se ne upajo nositi odgovornosti; če bi bil takšen, ne bi bil osebno prišel. Temveč zato, ker vidim, koliko tlake imate; pregledal bom svoj prispevek, da vidim, ali je to, kar sem napisal, res v korist široke javnosti, ki jo vaš list zastopa. Na svidenje!«

Ponovno prosimo vse naše prijatelje, ki pošiljajo svoje prispevke, naj dobro premislijo, kaj napišejo. Naj premislijo, ali lahko stališče, ki ga zastopajo pred javnostjo, zastopajo tudi pred sodiščem in pred lastno vestjo. »Družinski tednik« je vesel vsakega dobrega prispevka, ne mara pa osebnih obrekovanj, ki niso ne Slovencem in Jugoslovonom v korist, kajti rubriko »Zrcalo naših dni« smo uvedli zato, da graja vse, kar je graje vredno, in pohvali vse, kar je hvale vredno. Njen namen pa ni, spuščati se v osebne in malenkostne zadeve posameznikov!

Srečke državne razredne loterije
žrebanje 1. razreda 14. aprila t. l.
ima z raznovrstnimi številkami na razpolago
JUGOSLAVENSKA BANKA D. D.,
podružnica Ljubljana,
Gajeva ul. 3 poleg nebotičnika

tovo se je približala vežnim vratom, tam se je naslonila na zid in... Z ženo sva imela dovolj dela, da sva Minko spravila v posteljo in da sva za njo potresla stopnice z žaganjem. Otroci so se zbudili, drugi dan je najstarejši pri mizi ponovil od začetak do konca vse zabele in okrog le, ki jih je prejšnjo noč pela naša Minka, ko je pregledala pogledala v kozarec.

Ni bilo pomoči, čeprav je Minka dobro kuhala in čeprav je bilo njeno srce krotko in vdano ko srce jagnjet, dan nato sem spet poslal oglas v časopise...

Prišla je Urša. Bila je velika, tršata in redkobesedna. Kadar je kuhala, ni trpela ljudi okrog sebe, kuhala je pa dobro in to je bilo glavno. Menil sem, da smo naposled vendarle dobili nadomestilo za Tino. Samo nadomestilo. Kako bridko sem se bil zmotil! Zena se mi je večkrat pritožila, da nam najini znani nič več tako pogosto ne telefonirajo ko prej, da naju prijatelj že tri tedne ni povabil na večerjo in da bomo tako še ob tisto malo družabnosti, ki smo jo bili dotlej vajeni. Večkrat sva se z ženo vpraševala, zakaj vse to, a odgovora na to vprašanje nisva uganila. Na lepem nama je pa norčava usoda v enem samem večeru odgovorila na vsa ta vprašanja.

Tisti čas sem menil, da mi le malo manjka do napredovanja v službi. Oba z ženo sva tako nestrpno čakala na to napredovanje, za naju in najine otroke bi pomenilo kar lep približek v mesecu. In tako sva se od-

ločila, da bova povabila na večerjo mojega šefa in mu hkrati pokazala dragoceno družinsko zbirko starih novcev, že večkrat se je zanimal za njo. Pripravili smo večerjo, prav kraljevsko večerjo, z raki v majonezi kot uvodno jedjo in z buteljškami. Zena je oblekla praznično obleko, Urši smo pa naročili, naj si vzame nov, čist predpasnik in svežo čepico s poškrbljenim naborkom. Pozabil sem povedati, da je moj šef prav skromen gospod, da rad hodi v stari suknji in da se vse bolj zanima za umetnost kakor za modo.

Večerja je bila pripravljena, otroke sva z ženo poslala k teti, čakali smo, kdaj bo pozvonilo pri vratih, čakali, ko na odrešenje. Pozvonilo je. Z ženo sva, kakor na povelje, stopila iz jedilnice, Urša je tekla odpirat... Razočaranje. Nič.

»Bil je neki brezposelni, povedala sem mu, da pri nas ne dajemo podpore,« je nebržno omenila Urša.

Čakali smo dalje, do devetih, do desetih. Ob enajstih sva z ženo sedla za mizo in sama pojedla imenitno večerjo, rake z majonezo, kokoš na angleški način in kremasto torto, brez slehernega teka.

»Najbrže je bil službeno zadržan,« je menila moja žena, čeprav se ji ta tolažba ni zdela preveč verjetna.

Zakaj smo tisti večer zaman čakali z večerjo, sem zvedel šele nekaj tednov pozneje, ko so me pri napredovanju prezrili in ko mi šel že več tednov ni naklonil prijaznega pogleda. Resnico mi je povedal eden izmed tistih znancev, ki me ni več vabil na prijateljske večerje. Ko je namreč ti-

sti večer šef pozvonil pri naših vratih, mu je kuharica pojasnila, da je pri nas beračenje odpravljeno...

Mislil, da mi ne more nihče očitati, da sem napak storil, ko sem Urši koj nato v sveti jezi pokazal vrata, posebno ko sem hkrati še zvedel, da na telefonske klice mojih znancev sploh ni odgovarjala. Ni čudno, če se je pričela naša družabnost krhati.

Kmalu nato sva se z ženo po tehtnem preudarku odločila, da bova vzela za kuharico samo še absolventko kakšne gospodinske šole in se tako že vnaprej zavarovala pred vsakršnim neprijetnim presenečenjem. Rečeno, storjeno. Ženina prijateljica nama je priporočila Pavlo.

Tokrat so se nama pa dokaj hitro odprle oči. Bilo je v soboto zvečer, žena se je odločila, da bomo v nedeljo mirno večerjali: »Pavla, namočite nekaj leče, da jo bomo jutri zvečer jedli v solati; v shrambi je, na desni polici!«

Pavle nekam dolgo ni bilo iz shrambe. Čez čas se je vrnila, a brez leče.

»Kje pa imate lečo?« jo je začudeno vprašala moja žena.

»Lečo? Veste gospa, pri nas, v gospodinski šoli nismo nikoli kuhali leče, zato pa tudi leče ne poznam...«

Kaj hočete? Usoda se očitno norčuje iz nas, dovolj dolgo smo imeli Tino, naš biser, zdaj naj poskusimo tudi kaj slabšega. In tako bo čez nekaj minut moj sinček spet odnesel v oglasni oddelek usodni oglas: »Iščem kuharico, pridno in pošteno...«

Krista Novak

sem slabe volje stopal čez prazen koron proti izhodu, sem opazoval prihajajoče in odhajajoče vlake. Tam sem zagledal v nekem vagonu ime Obojan, in zdajci sem se spomnil, da stojim prav blizu vasi, kamor je taktar starel hitel peš, s svojimi poslednjimi močmi. Vprašal sem po Malešovu in uro nato sem že sedel v vozu, ki me je peljal tja.

V Malešovu sem se obrnil do prvega starca in ga vprašal, ali je prišel tja neki starel s severnega Kavkaza. »Da,« je odvrnil. »Kiril Markov. Da, da, prišel je sem za veliko noč.«

»Ali bi ga lahko videl?« sem vprašal z drhtečim glasom. Stari kmet se je pokržil in odvrnil: »Njegov grob lahko vidite. Umri je v noči vstajenja. Prišel je zvečer, šel je v cerkev, potem se je pa vrnil čisto sam domov, zmmrjal svojo molitev, legel in zaspal. Drugi dan smo izvedeli, da je umrl.«

Deset dni je trajal proces in v tem desetih dneh sem moral slišati vseh nizkotnih nagonih, o vsej okružnosti in hudobiji, ki spi v človekovem srcu. Z gnušom sem sledil za sliševanju, ki je prinašalo na dan zmerom novo umazanost, z gnušom sem opazoval poslušalce, hlepeče po senzacijah in uživajoče v njih. Potem sem se še enkrat peljal tja v Malešovu in obiskal grob, majhen, zapuščen grob, in v duhu sem zagledal podobo starega moža, ki me je opazoval z nepozabnim pogledom, s pogledom, iz katerega je strmela sveta vera v večno življenje in v neminljivost vsega, kar je dobrega na svetu.

Evgen K. Iljin

Knez, ki je zapustil tri vdove in skrivnostno listino

Resnična zgodba, ki dviguje v Združenih državah oblake prahu, sega nazaj do rusko-japonske vojne in zadaja uganke še v sedanjosti

Pred skoraj šestnajstimi leti je knežnja Melanija Engaličeva po zajtrku vstala od mize in rekla: »K šivilji moram iti na poizkušnjo.«

Šla je in brez sledu izginila, kakor bi se bila razkadila v nič.

Knez Nikolaj Engaličev je bil nečak zadnjega carja. Knežnja Melanija je bila francoskega plemiškega rodu. Njen oče je bil Bertrand de Lyteuil. Pred prevratom in padcem carstva sta bila med najbolj znanimi osebnostmi Petrograda, potem pa sta zbežala v New York. Tam sta živela od rešenih ostankov svojega bogastva do tistega poletnega dneva v letu 1922., ko je knežnja tako skrivnostno izginila. Knez je zaman iskal pomoči pri policijah v Ameriki in v Evropi. Nikjer niso našli sledu za njegovo ženo in po desetih letih so izgubljenko uradno proglasili za mrtvo.

Niti kraljica srebra se ni mogla upreti

Medtem se je knez prilagodil novim življenjskim razmeram. Kot »Prince Nicky« je spadal med najbolj znane osebnosti newyorške družbe, ki je zelo občutljiva za sorodnike Romanovcev. Pa tudi na Broadwayju, kjer New York živi, ljubi in se smeje, je vsakdo poznal vitkega in elegantnega kavalirja, ki je znal vzlic silnim lavam še zmerom razgibati ženska srca. Razen tega je zbudil dosti pozornosti, ker je na tako skrivnosten način izgubil ženo in bil nekakšen neuračunljiv vdovec. Njegovi privlačnosti se ni mogla upreti niti »Kraljica srebra«.

Suzana Holmesova je bila iz rodu Bransfordov-Elmeryjev in je podedovala ogromno premoženje, ki so si ga pridobili njeni predniki v mehiških rudnikih srebra. Zgodaj je izgubila moža. V Kaliforniji je imela razkošen grad. Ko je bila v tridesetem letu, je srečala dvakrat starejšega ruskega kneza, deset let potem, ko je izginila knežnja Melanija. Z ameriško naglico se ni samo zaljubila vanj, ampak tudi z njim poročila. Potem sta se seveda čez tri tedne že ločila.

Nova knežnja se je vrnila v svoj pravi kalifornijski grad, knez pa v New York. Tu je preživel poslednja leta svojega življenja v vsakdanjem boju z lakoto, ker je bil preveč ponosen, da bi bil sprejemal čake s štirimi številkami, ki mu jih je ponujala ločena žena. Ko je lani umrl, se ne bi bil nihče menil za njegovo dediščino, ki je ni bilo, če ne bi bila njegova smrt povzročila cele kopice senzacij.

Prva senzacija je bila ta, da se je iznenada pojavila knežnja Melanija, ki je živela dolgo let pod privzetim imenom v neki vasi ob južnofrancoski obali. Ker knez nikoli ni zahteval ločitve zakona z njo, je bil njegov zakon s kraljico srebra neveljaven že zaradi tega, ker je bila knežnja Melanija še živa. Komaj pa je sodišče izreklo, da sme samo ona nositi ime kneza Engaličeva, že se je pojavila še neka druga ženska, ki se je sklicevala na še starejšo pravico do tega imena.

Ta pravica je segala skoraj štiri-deset let nazaj. Takrat je bil knez pridržen kot najmlajši ataše ruskemu poslanstvu v Londonu, toda ne za to, da bi postal diplomat, ampak da bi s carjevim odobrenjem in po družinskem sklepu pomagal v »dolarsko poroko« svoje finance, ki jih je kot veseljaški gardni častnik pošteno oslabil.

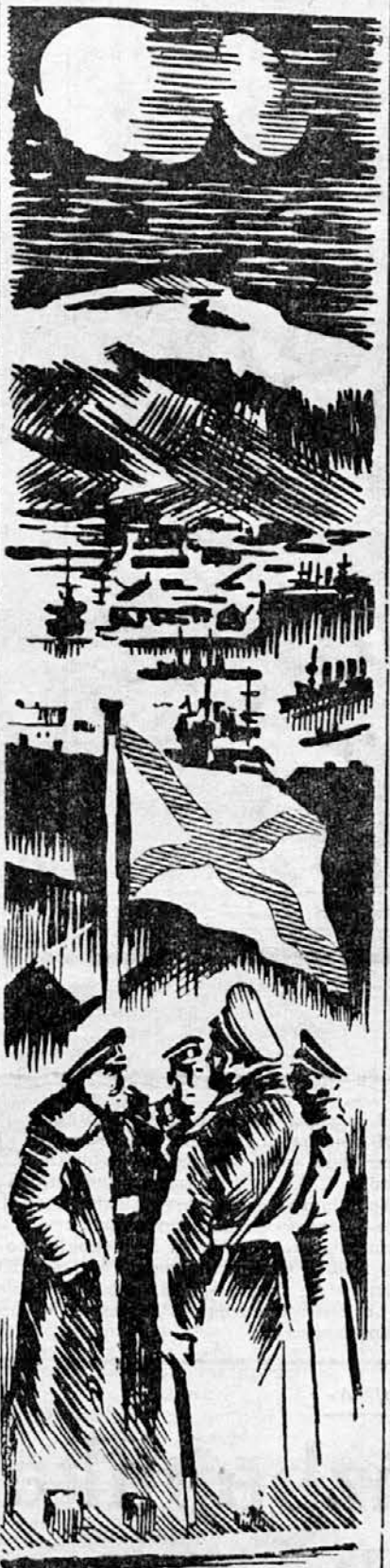
»In ta dolarska poroka« sem bila jaz,« je povedala časnikarjem belolasa dama, ki se ji je poznalo, da se je že odrekla vsem iluzijam življenja. Njen zakon z mladim knezom je trajal samo nekaj let, in ko se je dvojica mirno razšla ob koncu preteklega stoletja, si je vzela prva knežnja Engaličeva spet svoje deklško ime. Zakon je ločil car s posebnim odlokom in utemeljil ločitev s tem, da sta bila zakonca različne vere, ker je knez ostal pravoslavne vere, knežnja pa protestantske.

Takšen vzrok za ločitev pa v drugih državah ne velja. Po ameriškem pravu je torej prva žena edina resnična knežnja Engaličeva. Ker danes ni več carske Rusije in so s tem zatonili tudi vsi prejšnji zakoni in carjevi odloki, knežnja Melanija ne more več zahtevati, da bi ji pustili naslov. Vsekako je nastalo pravno vprašanje, katera izmed treh vdov sme zdaj nositi knežje ime. Najboljša rešitev bi bila vsekakor v predlogu, ki ga je zastavila prva knezova

žena svojima dvema naslednicama:

»Vse tri pustimo knezovo ime. Ubogi Nicky je imel v svojem burnem življenju tako malo miru. Privoščimo mu ga vsaj v grobu.«

Toda boj za knežji naslov še dolgo ni največja senzacija. Dosti bolj se ljudje zanimajo za neko skrivnostno listino, ki je bila baže v knezovih rokah, pa je po njegovi smrti niso mogli najti.

»Smrtna obsodba je preklicana!« je rekel car

Listina ne vsebuje namreč nič več in nič manj kakor natančen popis, kjer je skrit zaklad iz Porta Arthurja, ki ga že tako dolgo iščejo.

Nedvomno je, da mora ta zaklad neke biti. So se je morala v rusko-japonski vojni predati vzhodno sibirsko utrdba Port Arthur Japoncem, ki so jo oblegali, so Rusi trdili, da je trdnjavo izdal general Anatol Stössel. Neupravičeno govorjenje je povzročilo celo to, da so dali generala pred vojno sodišče. Čeprav mu plačanega izdajstva niso mogli dokazati, so sodniki Stössla vendar obsodili na smrt. Car ga je pomilostil, toda Stössel je ostal vendar bolj ali manj osvodačen, in je v začetku drugega leta svetovne vojne v osamelosti umrl.

Sele počasi se je po vojni izkazalo nekaj zanimivega. Odprli so carjeve skrivne arhive in tu odkrili, da je imel Stössel v trenutku predaje več denarja, kakor pa bi mu ga bili mogli dati Japonci za izdajstvo. V njegovi vojni blagajni je bilo namreč okoli 50 milijonov rubljev v zlatu. Ta denar je bil sicer last ruske države, toda ruski vojskovodje so imeli takšna pooblastila, da bi si ga bil Stössel lahko večji del prilastil, če bi bil hotel biti nepošten.

Toda Stössel je bil poštenjak in je zaklad še o pravem času predal, da ne bi padel v roke Japoncem, ko bodo vkorakali v mesto. Zvečer pred predajo je poklical pet častnikov in jim naročil, naj vojno blagajno skrivaj zakopljejo v Zmajskem gorovju, ki je bilo na ruski strani okopov.

V nočni temi je zaklad izginil

Skrivanje zaklada pa ni bila tako preprosta reč, ker je v Portu Arthurju kar mrgolelo kitajskih, mongolskih, sibirskih in belih vojunov za Japonsko, in vsakdo izmed njih bi bil z navdušenjem izdal prihajajočim Japoncem skrivališče petdesetih milijonov že zaradi tega, da bi bil dobil nagrado.

Ruski častniki pa so svojo nevarno nalogo zelo spretno rešili. Ker so bila pogajanja o predaji japonskim oblegovalci že v teku, se ni zdelo nikomur čudno, da Stössel v poslednji noči ni dal zavarovati arzenala. V ledenem mrazu sibirski zimske noči — bilo je 2. januarja 1905. — so bile straže zaradi trpljenja med dolgim obleganjem izčrpane in vojaki so bili srečni, da so lahko ostali v toplih sobah. Zato se niso prav nič menili, kaj se dogaja pred glavnimi vrati arzenala.

Mimo teh vrat pa se je peljalo pet kmečkih voz. Vsakega je vozil eden izmed petih častnikov. Ker so bili oblečeni kot Sibirci, so lahko šli skozi nezastrašena vrata arzenala proti blagajni. Njene ključke jim je bil Stössel prej izročil. Za boj z zlatom so odnesli in odpeljali svoje dragoceno breme v Zmajsko gorovje, kjer so zaklad zakopali na kraju, ki jim ga je bil določil Stössel. Noč je bila in nihče jih ni motil. Še pred jutrom so se vrnili s praznimi vozovi v mesto.

Stössel je pri izbiri teh petih častnikov pokazal, da dobro pozna ljudi. Izkazali so se vredne njegovega zaupanja. Nihče izmed njih ni izdal skrivališča, čeprav jih je trinajst let nato revolucija zagnala iz njihovih dobrih služb v bedo in izgnanstvo. Nihče izmed njih ni izdal skrivališča, čeprav bi mu bila taka izdaja prinesla dosti denarja. Zakopana vojna blagajna je še zmerom v svojem skrivališču.

Po vrnitvi v Petrograd je Stössel carju povedal, kje je dal skriti vojno blagajno. Car mu je ukazal, naj o tem molči, ker so medtem Japonci zasedli tudi rusko stran gorovja in zaklada ne bi bilo mogoče dvigniti. Še več — nevarno bi bilo tam kaj iskati, ker bi s tem postali Japonci pozorni in bi morda oni prehiteli Ruse ter jim porabili denar. Car je hotel počakati, da bo postal Port Arthur spet ruski, in to se ni nikoli več zgodilo.

Kje je ostalo pismeno sporočilo generala Stössla?

Vprašanje je samo, kaj se je zgodilo s pismenim sporočilom, ki ga je Stössel izročil carju, ko mu je povedal, kaj je ukrenil. Car ga nedvomno ni umislil, ker je upal, da bo zaklad lahko kdaj še dvignil, morda šele takrat, ko Stössla in petih častnikov že davno ne bo

več na svetu. Zato je sporočilo spravil v ovitek, ki ga je zapečatil s svojim carskim pečatom in dal v svoj osebni arhiv.

Listine pa niso našli, ko so po propadu carstva prebrskali vse arhive. Morda jo je kakšen nestrokovnjak z drugimi papirji vred uničil, ker ni spoznal njene važnosti. Po drugih vesteh pa jo je baže car izročil knezu Engaličevu, ko je ob prvih nemirih razdelil razne skrivnostne listine carskega arhiva nekaterim zaupnikom, da jih spravijo za boljše čase.

Naj bo že kakor koli — dejstvo je, da so v New Yorku pri knezu Engaličevu v teku let večkrat vložili, da pa tatovi pri tem niso ničesar dobili, ker knez pač ničesar dragocenega ni imel. Zato je treba sklepati, da so iskali tatovi samo listino, v kateri naj bi bilo po njihovem mnenju povedano, kje se skriva zlati zaklad iz Porta Arthurja. Morda so hoteli tatovi prodati listino Japoncem, ali pa so bili kakšni pustolovci, plačani od

ruske vlade, ki je hotela zvedeti, kje se zaklad nahaja.

Nova uganke med pravljicami o Portu Arthurju

Pravna lastnica zaklada je zdaj nedvomno Japonska, ker je bila njena zasedba Porta Arturja in Zmajskega gorovja potrjena z mirovnimi sklepi in so seveda s tem vred postali njena last tudi zakladi, skriti na tem ozemlju. Toda vse uradno iskanje je bilo doslej zaman. Zlatega zaklada niso našli niti z električnimi bajanicami, s katerimi so japonske kolone natančno preiskale vse Zmajsko gorovje.

Če je knez Nikolaj Engaličev res hranil listino o zakladu, pomeni izginotje tega dragocenega papirja po njegovi smrti novo uganke v kopici pravljic, ki so se spletle v zadnjih treh desetletjih okoli zlatega zaklada iz Porta Arturja. Kdaj bo ta uganke rešena?

Novela »Družinskega tednika«

Odgovorni urednik

V zlatokopskem mestu Leadvillu v Coloradu je začel podjeten Američan iz Minnesote, ki mu je bilo Thomas Biggers ime, izdajati leta 1859. svoj dnevnik. Dal mu je ime »Večerni počitek zlatokopov«, in v njem je objavljati razen lahkih, ganljivih zgodb tudi vsa poročila, ki so mu jih prinesli na hitro poiskani sodrujci iz salonov, rudnikov in z družinskih slovesnosti. List je imel dosti bralcev, toda ti bralci so bili skoraj sami pustolovci in delno zelo sumljivi ljudje, ki so čez dan brskali okoli mesta za zlatom, zvečer pa polnili gostilne.

Nekega dne je prinesel Biggers naslednjo novico:

»Snoči sta se dva petelina Jim Crack in Ted Freeman preveč napila v gostilni Mrs. Simpsonove. Oba idiota, ki sta po vsem mestu znana zaradi svoje podlosti, sta drug drugega dolžila, da sta ušla iz jetnišnice. Najbrž je to pri obeh resnično. Nazadnje sta v divji jezi planila drug na drugega in se začela obdelavati z nožem. Mr. Jonathan Smith, ki se nekoliko razume na ranocelnštvo, nam sporoča, da bosta oba umrla. Mirni leadvilleski meščani za obema pretepačema in kaznjencema ne bodo jokali.«

Samo po sebi je bilo to poročilo prav nedolžno, saj je po svoji vsebini in načinu pisanja ustrezalo temu, kar so bralci listov takrat zahtevali. Netočno pa je bilo prerokovanje Mr. Smitha, in to je postalo za urednika usodno.

Mr. Biggers je pisal eno svojih krotkih zgodb, ko so iznenada zarohneli težki koraki na stopnicah. Vrata so se odprla in se s treskom zadela v zid. Orjaški možak, ki je imel svoj široki, rdeči obraz ves preplepen z obliži, je vstopil. Za pasom je nosil dolg nož in v roki ogromen pištolič.

Obiskovalec je zaloputnil vrata in se počasi približal Biggersovi mizi.

»Ali ste vi odgovorni urednik tega stranišnega lista?« je vprašal.

Mr. Biggers je ostal miren.

»Ne!« je odvrnil. »Jaz sem samo so-trudnik. Urednika ni tu.«

»Ga bom pa počakal!« je zapihljal zlovestni gost in sedel na stol. »Vi tudi niste napisali zlaganega članka, kjer je rečeno, da sva jaz in moj prijatelj Ted Freeman kaznjenca, kaj?«

Mr. Biggersu se je posvetilo.

»Kaj pa vendar mislite, mister Crack!« je vzkliknil. »Poznam vas kot častivrednega meščana in prav bolelo me je, da je moj šef pustil takšno obdolžitev v list.«

»To me veseli!« je dejal Crack. »Všec ste mi in ko bom spravil vašega prekletega šefa s poti, boste vi prevzeli vodstvo lista! Moj prijatelj Ted in jaz sva se nekoliko sporekla, zdaj sva se pa epet pobotala. Prav za prav je hotel on obračunati z Biggersom, pa sem ga prehitel. Kdaj pa mi šli dedec priti!«

Biggers je v zadregi pogledal proti oknu, in si ni vedel pomagati. Tedaj je zagledal možkega, ki je čez trg hitel proti hiši. Mož z obešenjaškim obrazom in vsega preplepenež z obliži... »Tamle prihaja!« je vzkliknil Biggers. »Ostanite tu in ne ganite se! Nasproti mu pojdem in rekel mu bom, da ga čaka neka dama. Potem ne bo ničesar sumil!«

Jim je ježno prikimal in pobesil svoj pištolič. Ko je Biggers stekel po stopnicah navzdol, ga je zagrabila Freemanova roka.

»Ali ste vi odgovorni urednik te jame za gnojnico?« je vprašal in pomolil Biggersu pištolo na čelo.

»Ne!« je mirno rekel Biggers. »V svoji sobi sedi.« Tedaj je Ted zdrvel po stopnicah. Ko se je Biggers splazil skozi hišna vrata, sta počila dva strela in za njima se je slišalo divje razgrajanje.

Se isti dan je Biggers pobral svoj denar v banki in zapustil gostoljubno mesto zlatokopov. Jim in Ted pa sta menda nekaj mesecev nato spel ozdravela.

ZDRAVJE

s pomočjo zdravilnih svojstev zelišč, odnosno »Hersan čaja«, mešanice posebnih zdravilnih zelišč po predpisu doktorja R. W. Pearsona, šefa zdravnika v Bengaliji (Angl. Indija).

Po dolgoletnih izkustvih je določena vrednost »Hersan čaja«, in sicer z nedvomnim uspehom

pri boleznih: pri poapnenju arterij, pri bolezni krenega obtoka, ženskih boleznih, med menstruacijo (mesečnim perilom), pri migreni, revmatizmu, boleznih ledvic in jeter, motnjah v želodcu, pri zastrupljenju, zapeki, protini, črevesnih boleznih, hemeroidih, pri splošnem in preneglem debelenju, zoper zgago. — »Hersan čaj« je dobi v vseh lekarnah. Vzorec Vam pošlje brezplačno:

RADIOSAN, ZAGREB, Dukljaninova 1

Reg. štev. 14.001/1935

Križ ni težak

Velikonočna legenda

Pot je bila že rdeča od njegove krvi in ko se je zgrudil, se je z njegovo krvjo prepojena zemlja dotaknila njegovega telesa. Moral je iti kvišku, na goro, kjer gledajo še zdaj tisoči njegovo ponižnost in njegovo človeško trpljenje. V nemo, prestrašeno nebo je strelala mračna gora. Nosil je orodje svoje smrti, pravkar stesani križ, in z odprtimi očmi iskal svoj cilj. Njegov oče ni vzel od njega keliha, do poslednje kaplje ga bo moral izpiti. Izpraznil je pijačo svojega življenja. In najgorenjši požirek življenja ga je čakal tam gor!

Iz prahu na cesti so gledali ostri kamni s koničastimi glavami, kakor gole lobanje peklenskih grehov. Ob cesti, ki je držala na strmo smrt, so se gnetle radovedne množice. Saj so lahko opazovali trpljenje kralja, ki ga niso razumeli, kralja, katerega ponos se jim je zdel tuj, kakor se jim je zdela tuja tudi njegova ponižnost. Z razumom ga niso mogli razumeti, samo sovražili so ga lahko.

V veliko cesto se je stapljala ozka gorska steza. Na koncu steze je stal Simon. Bil je mlad in vesel. Prišel je s travnika, prinesel je s seboj vonj po senu in sladki dihi divjih lilij. V njegovem srcu je pela brezskrbna, lagotna pesem mladosti, ko se je njegov pogled srečal z očmi ponižanega. Ta se je prav tedaj zgrudil pod težo križa. Surovo, obtesano deblo, polno trsk, je omahnilo čez njegovo slabotno telo, lasje so se mu pomazali s cestnim prahom in na njegovem obrazu so se stemnile njegove krvave solze. Simon je stopil h križu, ga dvignil s tal in si ga sam optal. Ni bil težak. Niti toliko ne kakor divja lilija. Simon je občutil osrečujočo grozo, ki je polnila njegove oči s solzami, najrajši bi bil pokleknil, da bi še od bliže gledal okrvavljeni, žareči obraz ponižanca.

»Kdo si?« bi ga bil rad vprašal, kajti njegovo telo in njegovo dušo je prepoila nerazumljiva, božanska skrivnost. Ponižani je stopal zraven njega in njegovo čelo je žarelo, kakor bi bil stopal po žametni trati, kakor bi bile božale divje lilije njegovo glavo. Mladost in dobrot.

Vojaki so vzeli Simonu križ. In zdaj se je zgrudil in omahnil na tla. Njegovim praznim ramenom, njegovemu hrbtu je bilo pretežno strahotno breme nič.

Velika noč delavske žene

Delam v tovarni... Od drobnih niti, ropotanja strojev, od silvega tovarniškega zraka, nasičenega s prahom, mi uhajajo misli k bližajočemu se prazniku Vstajenja.

Predstavljam si lepo pomladno jutro, ko bodo strelali na Miklavževem hribu naznanili, da je Kristus vstal od mrtvih. Morebiti bom takrat vstala in se z močnim odpravila k zgodnji procesiji. Ali bom pa ob desetih odšla s hčerko k veliki maši Povedala ji bom, da ljubi Bogec, ki je umrl za nas vse, ni hotel ostati v temnem grobu, temveč je vstal od mrtvih, ta-

Oba dečka sta prišla v Southamptonu na ladjo. Vsakega je spremljala starejša dama, očitno stara mati, in pri odhodu sta ostala oba dečka junaška, medtem ko sta stari materi jokali. Ena glasno in neprikrito, druga tiho, komaj vidno; le z batistovim robčkom si je rahlo brisala oči. To pa je bila tudi edina podobnost obeh dečkov. Teddy, katerega stara mati je tiho jokala v batistov robček, je ostal v varstvu starejše dame neizmerno častivrednega obraza, Harry, ki je imel glasno staro mater, pa je prišel pod varstvo in dobroto prvega častnika, prijaznega, ne več prav mladega moža, ki je med vožnjo pazil, da bo njegov varovanec, ki se v nasprotju s Teddyjem ni vozil v prvem razredu, ampak v tretjem, dovolj jedel in da bo v nedeljo spodobno oblečen.

Oba dečka sta se vozila v isto angleško kolonijo in oba sta tako dolgo, dokler je ladja še čakala v pristanišču, pohajkovala bahavo po krovu, kakor bi bila vsa ladja njuna. Teddy je pokušal poučevati kapitana, Harry pa se je približal prvemu inženjerju in mu pripovedoval, da prav natanko ve, kaj se dogaja v strojni. Ladja je dvignila sidro. Oba dečka sta mahala proti obrežju, ki je počasi izginjalo. Nekaj časa sta mirno stala na krovu. Morje je bilo viharo in je pozdravljalo potnike z visokimi valovi. Dečka sta bila nekaj časa prav pogumna, potem pa sta iznenada pozelenela v obraz in zdaj je planil prvi, Teddy, k starikavi ženi, drugi, Harry, pa k ograji.

Dva dneva nato ju ni nihče videl. Potem je prišla ladja v mirnejše vode in oba dečka sta se spet pokazala. Na čuden način sta bila na vsej veliki ladji edina otroka, in tako se je zgodilo, da sta se vžle prvemu in tretjemu razredu seznanila. Teddy je bil res dobro vzgojen deček in se zanesljivo ni mislil bahati, ko je malemu dečku

Deklica z mačicami

ko kakor bomo vstali vsi na tisti veliki, poslednji dan... In vem že vnaprej, da ne bo konca spraševanja moje male, dve in polletne radovednice, ki kljub svoji nežni mladosti hoče vse vedeti in vse razumeti.

Od ropotanja strojev, od drobnih niti, ki se tako rade trgajo in od silvega tovarniškega prahu mi uhajajo misli k velikonočni mizi. Kako jo bom okrasila in kaj bom nanjo do-

brega postavila, da bo moja družinica vesela? Domače, ljubko in nepričakovano bi rada pripravila, a še ne vem, če bom znala. Morebiti se mi bo to le posrečilo, čeprav sem še mlada in bo to prvi praznik Vstajenja, ki ga bom preživela v lastnem gnezdecu. In k tistim malim darilom, ki jih nameravam podariti svojim najdražjim, mi uhajajo misli. Kaj bi jim pripravila in kupila, da bodo

veseli? Da bi bilo lepo, praktično in mojim dohodkom primerno — saj sem samo tovarniška delavka.

Tako, vidite, imamo tudi mi, ki živimo za sivimi tovarniškimi zidovi in garamo od zore do mraka, svoje skrbi, svoje želje in hrepenenje, ko se bliža praznik božjega Vstajenja. Tudi nam uhajajo misli od vsakdanjega brnenja strojev k lepšemu, boljšemu življenju... E. S.

Caričini pirhi

V stari Rusiji je bila velika noč največji praznik v letu. Sedem tednov pred njo so se strogo postili, in v prvem in zadnjem tednu niso bile samo zaprta vsa gledališča, ampak so bile prepovedane tudi skoraj vse druge zabave. Naj je bil človek siromak ali bogatin, visok ali majhen, v sedmem tednu posta ni mogel dobiti na mizo ne mesa, ne ribe. V noči pred vstajenjem, na veliko soboto, si je šel vsak vernik v dolžnost, da prebije vso noč v cerkvi. Cerkve v vseh krajih ruskega cesarstva so bile to noč razkošno razsvetljene s tisoč svečami.

O polnoči se je odpravil spreved duhovnikov pred cerkev, in v spremstvu množic se je začel slovesen obhod okoli svetišča. Pokrivala in oblčila duhovnikov so bila prej temno vijoličasta, v barvi žalosti, zdaj pa so se izpremenila v razkošne obleke, ki so bile vse z zlatom pretkane. Ženske so bile belo oblečene. Med grmenjem topov in zvonjenjem v razsvetljenih zvonikih so vriskajoči klici sporočali vernikom, da je Zveličar vstal.

Po tej svečani božji službi so se odpravili vsi ljudje domov, da končajo tam post. Drug drugega so obdarovali s pisanimi, umetniško poslikanimi pirhi.

Tudi carska družina se je držala te stare navade, le da so dobivali člani dvora zelo dragocene, z briljanti, platino, zlatom in slonovino okrašene pirhe. Te mojstrovine bi lahko smatrali za nekakšno nasledstvo drobnega zlatarstva pred 2000 leti. Umetne pirhe, ki jih je zlasti razdeljeval poslednji car, so izdelovali pri svetovnoznanim slavnem draguljarju Fabergu, ki je imel svojo delavnico v Moskvi.

Z najlepšimi in najdražjimi pirhi je obdaroval car Nikolaj II. svojo ženo Aleksandro. Ni znano, kje se dandanes nahajajo ti ljubki darovi. Njihove slike, ki so ostale, izpričujejo, da je bil car zelo pozoren soprog, kajti vsak izmed teh velikonočnih darov namiguje na kakšen caričin osebni doživljaj.

Tako kaže piruh iz biserov, ki ima na vrhu nenavadno velik smaragd, sliko dvanajstih gradov, ki so bili last carice Aleksandre. Drugi, ki je narejen iz rumenega emajla, s črnimi orli, zlatimi venci in barvami Romanovcev, vsebuje droben posnetek caričinega kronanjskega voza, in v njem je spet skrit prekrasen piruh iz briljant. Carsko jahto iz zlata in platine kaže drug tak piruh, ki ima vdelane sinje dragulje. Kako se je moral iskriti piruh, ki je kazal ruskega orla iz zlata na zlatem grbu Romanovcev. Bil je okrašen z miniaturnimi podobami carjev iz rodbine Romanovcev, ki so bile naslikane na slonovini. Podoben piruh je skrival model spomenika Petra Velikega v zlatu na skali iz safirja. V spomin na zgraditev velike sibirskeske železnice je vseboval eden izmed pirhov popoln vlak z lokomotivo ter tovarnimi in osebnimi vagoni, razen tega pa še s posebnim vagonom za godbo. Vsi ti vagoni so bili izdelani iz čistega zlata.

Seveda. Ko bom imel štirinajet let, bom dobil svojo ladjo. Najprej bom pa služil dve leti na ladji 'Liberty'.

Zgodba o očetu morskem razbojniku se je razširila po vsem parniku. Odrasli so izpodbujali Harryja, da je pripovedoval zmerom in zmerom nove podrobnosti o njem. Bilo je presenetljivo, da njegova domišljija kar ni mogla usahniti. Zdaj je že sam verjel svoji zgodbi. Pozabil je londonsko predmestje, jokajočo staro mater, lakoto in mraz. Živel je samo še v svetlu, ki si ga je bil sam ustvaril. Ni več vedel, da je njegov oče pred tremi leti odpoval v tujino, ker doma ni dobil dela, in da se mu je zdaj nasmejala sreča, da bo lahko naposled vzel tudi sina k sebi. Ni se več spominjal resničnega očeta. Pred njegovimi očmi je bila le še slika pogumnega morskera razbojnika, moža, ki je s svojo železno roko krotil vso posadko dobre ladje 'Liberty'. Mož, ki je vselej, kadar je bil dobre volje, razmetaval zlatnike okoli sebe in v jezi metalo svoje žrtve po starem razbojniškem načinu čez krov, da so v morju utonile.

Ni se več spominjal zatohlega stanovalja v kleti, kjer je tako dolgo prebival. Otok, na katerem je njegov razbojniški oče počival po svojih roparskih dogodivščinah, je popopal tako živo in v tako pestrih barvah, da si je marsikdo izmed odraslih mislil, da je moral malemu Harryju kdo podariti zvezek Stevensonova. Tako se je zdelo, kakor bi se bilo začelo tudi Harryjevo drobnost, okleščeno telo oblikovati po tej povesti. Deček je postal bolj močnejši, zastavnejši in dobro se je počutil. — (morda se je moral za to zahvaliti skrbnosti prvega častnika). — njegova lica so postala okrogla in porjavela so. Teddy, ki je od samega spoštovanja

(Nadaljevanje na 19. strani)

NOVELA »DRUŽINSKEGA TEDNIKA«

Sin morskera razbojnika

iz Cockneyja, s koničastim nosom in prebrisanimi očmi, pripovedoval, da je njegov oče guverner v X. in zanesljivo ni mislil biti brezobziren, ko je zastavil vprašanje, ki je pri otrocih tako neogibno:

»In kaj je tvoj oče?«

Harry je molčal. Slučajno sem stal v bližini in sem lahko opazoval zanimivi prizor. Videlo se je, kako je Harry premišljal, kako so njegovi možgani delovali in kako uporno in hkratu nekoliko osramočeno ni maral zaostati za svojim tovarišem.

»Kaj je tvoj oče?« je nedolžno ponovil Teddy; z devetimi leti otrok pač ne more vedeti, da utegne biti včasih takšno vprašanje nerodno.

»To ti bom pozneje povedal,« je Harry odgovoril. In potem je dejal: »Ko pridemo na cilj, mi bo oče takoj podaril mladega leva. Tako mi je pisal.«

Guvernerjev sin svoje zavisti ni prikrival.

»Mladega leva? To je pa imenitno!« je vzkliknil. »Tudi jaz bi rad imel mladega leva.«

»Če bo imel mlade,« je odvrnil deček iz predmestja, »ti bom enega podaril.«

»Ali bo imel mlade?« je hotel vedeti Teddy.

»Seveda. Kupil mu bom ženo, in potem bo dobil mlade.«

»Tvoj oče ima torej dosti levov,« — zdaj je zvenel Teddyjev glas že skoraj spoštljivo, in svojega tovariša pri igri je gledal kar z začudenjem.

»Moj oče nima samo levov,« je odvrnil Harry. »Moj oče je neizmerno bogat.«

»Kaj pa je?«

Harry se je medtem menda spomnil poklica svojega očeta. Vrgel je glavo nazaj, da so se mu svetli lasje razkuštrali v vetru, in ponosno rekel:

»Moj oče je morski razbojnik!«

»Morski razbojnik?« Teddy je od presenečenja pozabil zapreti usta. Morski razbojnik! Ta ubogi, slabotni deček, ki se brez vzgojiteljice pelje na drugi konec sveta, v tretjem razredu, in ki je dobil samo na njegovo, Teddyjevo prošnjo, dovoljenje, da sme prihajati na obisk v prvi razred, da se z njim igra, ima očeta, ki je morski razbojnik! Morski razbojnik! Kaj je proti njemu slaboten guverner njegovega veličanstva angleškega kralja?

Prebrisane oči drobnega dečka iz predmestja so pač opazile, kakšen vtisk so pustile njegove besede na tovarišu. Začel je pripovedovati:

»Moj oče ima veliko ladjo, — 'Liberty' se imenuje. Z njo se vozi po vseh velikih morjih in lovi druge ladje. Ugrabil je že kakšnih sto drugih ladij. Na jamboru njegove ladje plapolala razbojniška zastava z mrtvaško glavo.«

Teddy se je rahlo zdrnil; začutil je nekaj kakor prijetno grozo. Zastava morskih razbojnikov z mrtvaško glavou! In on lahko govori s tem dečkom, kakor z vsakim drugim, s tem srečnim dečkom, katerega oče je ujel že okoli sto ladij in ki jadra z razbojniško zastavo na jamboru po vseh morjih!

»Veš kaj?« je dejal Teddy s čisto drobnim, skromnim glasom: »Podaril ti bom svoje malo letalo, ki ti je tako všeč.« Harry je velikodušno sprejel darilo, to in še marsikatero drugo, ki ga je sin siromašnega guvernerja skoraj vsilil sinu morskera razbojnika.

Harry se je sploh zelo izpremenil med to vožnjo. Ponosno je korakal po krovu, zaničljivo govoril o vsem na ladji, menil je, da napravi 'Liberty' neprimerno več vozlov na uro, — število vozlov, ki ga je napravila ta slavna ladja na uro, še ni dosegla nobena druga in ga tudi nikoli ne bo. In vsak dan je razprezal pravljico o svojem očetu, morskem razbojniku, vsak dan je pripovedoval o njegovih novih junaštvih, ki jim je Teddy veroval do besede.

»In,« je pripovedoval Harry, »nekoč je moj oče ugrabil turško ladjo in odvedel princezo, ki je bila na njej.«

»Torej je tvoja mati Turkinja?«

»Moja mati?« Harry je bil ogorčen.

»Moja mati je seveda Angležinja!«

»Toda kaj je storil tvoj oče s turško princezo?«

»Oženil se je z njo.«

»Saj vendar nihče ne sme imeti dveh žen!«

»Morski razbojnik že. Morski razbojnik sme vse, more vse. Morski razbojnik je mogočnejši kakor vsi vladarji sveta, da siromašnega guvernerja sploh ne omenimo.«

»In ti?« je Teddy nekoč skoraj plašno vprašal. »Ali boš tudi ti morski razbojnik?«

Sestavljalnica: Kdor zgoraj vstaja, mu kruha ostaja.

Prvi del

1

»Filip, dragi moj otrok, ali boš resno premislil moje besede? Če boš ostal tist, bo vse izgubljeno!«

Ob prosem glasu stare dame je grof vzdrl in se zvrnil.

»Ne razumem te prav, draga mati! Kako mi sploh moreš kaj takega resno svetovati?«

»Gospod Garnier, ki nam je naklonjen, je prepričan, da bi bilo vredno poskusiti. O dvanajstih milijonih je govoril! Vprašaj ga, če ne verjameš. Povedal ti bo tudi, da smo že na robu prepada in da tvoj ubogi brat Charles ne ve, kam naj se obrne. Iskanje petroleja mu je požrlo ves denar. Še doto njegove žene. Pa mi je rekel, da bi še dalje vrtal in iskal vrelcev, če bi imel še kaj denarja. Prepričan je, da je dosti petroleja v zemlji. Našel ga je. Če bi dobil družabnika...«

Filip d'Armons je malodušno odmahnil z roko.

»Pospravil je že vse, kar je imel, in zdaj bi rad zabil v tla še tuj denar.«

Toda mati se je postavila v bran za odsotnega. S tihim, prepričevalnim glasom je rekla:

»Charles je poštenjak. Če on pravi, da je petrolej v zemlji, je tudi v resnici. Zanj in za nas vse je usodno le to, da ga ne more več iskati.«

»In zaradi njega naj bi se jaz ožemil?«

Mati je dvignila roko, kakor bi bila hotela sinu zapreti usta.

»Nikar me ne obsojaj, Filip,« je rekla. »Nekaj premisli!; da sem vaju vzgojila, sem žrtvovala vse svoje premoženje, vse svoje dragulje! Vajin oče je slabo gospodaril. S tisočermi težavami sem se morala boriti. Mlada sta bila... zlasti ti! Nisem se upirala vajinim željam. Poslala sem vaju povsod, kamor sta hotela iti. Zdaj sem pri koncu. Posvetilo je zadolženo nad svojo vrednost in upniki me tako preganjajo, da že služabniki vedo, v kakšen položaj smo zašli.«

»In tvoja prva ženitev je bila velika neumnost, dragi moj!«

»Ne govori tako, mati,« je poprosil in obraz se mu je iznenada razžalostil. Pobesila je glavo.

»Helena je bila dobro dekle in iz srca rada sem jo imela,« ga je skušala potolažiti. »Toda potrebno je, da ti vse povem. Preden si se oženil, sem te na kolenih prosila, da si poišči ženo, ki bo imela denar. Pozabil si, da je treba gledati na premoženje in na ugled. Vdala sem se, ker sem upala, da je vsaj njen stric v oporoki ne bo pozabil.«

»Ne bi je bil, če mi ne bi bila tako naglo umrla.«

»Ubog otrok!« je sočutno rekla mati. »Mucim te in zbijam v tebi okrutne spomine... Zbuko rada bi se bila ognila temu pogovoru, pa je bil potreben. Pozneje mi boš hvaležen, da ti bom z novo ženitvijo ustvarila novo srečo.«

»Z mojim srcem in mojimi občutki kupujem! Niti pol leta še ni, kar mi je žena umrla, pa že govoriš o novi ženitvi.«

»Priložnost se je ponudila. Nisem je iskala.«

»Nadomestilo za Heleno?«

»Ne, nikakšno nadomestilo. Tega nisem mislila! Dekle, ki ti ga ponujajo, bo tuje v tvojem srcu... Toda rešilo bo tvoje ime, tvoj rod in tvoje življenje, ker ti bo pomagalo, da boš lahko živel častno, svojemu stanu primerno.«

»Moja družica bo in tega se bojim.«

»Poštenjak mora imeti toliko poguma, da opravi svojo dolžnost.«

»Dolžnost, kakšen zasmeh! Oženim naj se, ker je bogata, čeprav sem prepričan, da bo pri meni nesrečna!«

»Zakaj naj bi bila nesrečna? Toliko slab nisi, da bi jo onesrečil. Saj je človek lahko obzaren in vrljen z ženo, ki mu prinese mirno, udobno življenje, življenje brez skrbi in težav!«

»Ne pozabi, da bom moral z njo živeti! Vdihavala bo zrak naše graščine, tam bo hodila, kjer je hodila moja rajna žena, sredi vsega, kar me spominja nanjo!«

»Prej ali slej bi se moral tako spet oženiti... brez naslednika ne moreš ostati. Naš rod ne sme izumreti. Tvoj brat ima samo hčere in prav malo verjetno je, da bi dobil še kakšnega sina. Tvoja dolžnost je, da ohraniš naš rod.«

Filip je dolgo stal ob oknu in se boril sam s seboj. Potem se je odločil, kakor se je moral.

»Rekla si, da bo našega imena konec in da moram samo jaz preprečiti to nesrečo. Naj bo po tvoji volji. Zadušil bom svoje srce, da ti ustrezem.«

»O, Filip, vedela sem, da te ne bom zaman prosila.«

Zalostno se je nasmehnil.

»Ko si mi brzojavila, naj pridem takoj sem, si bila najbrže že prepričana, da se bom odločil po tvoji volji, kaj ne? Drugače ne bi bila hkrati poklicala tudi gospoda Garnierja.«

»Ne, Vedela sem, da smo z vsem pri kraju. Zato je bilo treba ali vse dobiti ali pa vse izgubiti. Toda upala sem, da nas boš ti rešil...«

»Torej je tako nujno?«

»Sam boš vse slišal in presodil.«

Nista več govorila. Mati se je lotila svojega dela, ki ga je bila pustila pred dvema urama, ko je sin prišel, Filip

Od ZAKONA do LJUBEZNI

LJUBEZENSKI ROMAN • IZ FRANCOSČINE PREVEDEL S. Č.

je pa skril obraz v dlaneh in začel misliti na breme, ki je zdaj leglo na njegove rame.

2

Bilo je ob devetih dopoldne. Bledo jesensko sonce je belilo obzidje Blanquette, velikega razkošnega gradu z mnogimi okni, širono teraso, z mogočnim pročeljem in širokimi stopnišči.

Preden je jutrnji obiskovalec, ki ga je odložil pariški vlak na sosedni postaji, nadaljeval svojo pot, se je ustavil in dolgo gledal razkošno graščino.

»Darteuil je imel dosti okusa. Vraga, lepo posestvo! Prijetno se mora tu stanovati...«

Potem je zmajal z glavo.

»In vendari... Kakšno dramo bom našel tu? Če ne bo le neumnost komedija.«

Komaj je prišel na teraso, že se mu je približal grajski sluga Leonard, star, a še krepak možak.

»Gospod Savitri, kajne? Gospa Darteuilova gospoda že pričakuje.«

»In medtem ko je vodil obiskovalca v hišo, mu je pojasnil:

»Gospa ni mogla priti po gospoda na postajo zaradi gospodične... Napad... Ubogo dekle je čisto zmešan. Zdravnik pravi, da bi jo bili morali že davno poslati v sanatorij.«

Obiskovalec ni odgovoril. Nekako nezaupno je pogledal moža, ki se je upal tako po domače govoriti o Darteuilevi hčeri.

Sluga je to opazil. Resno je rekel: »Gospa vam bo že sama vse povedala. Ni več mogoče živeti pri tem ubogem dekletu... In zdaj bo že kmalu polnoletna in bo vse sama dobila v roke!«

Gospod Savitri se je zdrnil.

»Tako mislijo tudi vsi drugi prijatelji gospe Darteuile in gospodične Ede,« je še pripomnil sluga in čudno pogledal obiskovalca. »To bo čudno.«

»Čudno?« je ponovil polglasno Savitri.

»Vraga! Dvajset ali petnajst milijonov v rokah blazne ženske, ko bi bil ta denar tako dobro naložen pri... pri drugih ljudeh, recimo.«

»Kajpada,« je zajeknil Savitri in predirjivo pogledal služabnika.

»Nedvomno,« je še nerodnje vzkliknil Leonard.

»O, seveda, seveda,« je zamrmral obiskovalec.

Ogenj zaščeneja se je pokazal v služabnikovih očeh.

»Nebo je dalo človeku ušesa, da sliši, in oči, da vidi,« je zamišljeno dejal. Toda ogenj v njegovih očeh je hitro spet ugasnil in možak se je spet spremenil samo v služabnika.

»Prijavi vas bom gospe Darteuile. Zelo bo vesela vašega prihoda.«

Hotel je že oditi, toda Savitri ga je z naglo kretnjo zadržal:

»Mislim, da ste vdani svoji gospodari, prijatelj, rad imam vdane služabnike.«

»Življenje bi dal za svojo gospodari,« je resno odvrnil možak.

»Za katero izmed treh?« je hitro vprašal Savitri in ga ostro pogledal. Služabnik se je zdrnil. Pogledal je kakor zbegana divjačina, ki se ne more več rešiti.

»Za katero?« je ponovil Savitri. Služabnik se je zdaj že zbral.

»Gospa Darteuilova je najboljša gospodarica, kar si jih morem misliti,« je mirno odvrnil. »Ljudje jo obožujejo in njej sem najbolj vdan.«

Govoril je mirno, toplo, toda njegove oči, prosoje strmeče v obiskovalca, so kričale nekaj, česar njegova usta niso povedala.

Vrata so se odprla in Savitri ni mogel zadati nobenega vprašanja več. Neka ženska je vstopila.

Utegnila je imeti petdeset let. Bila je precej velika, zajetna, okroglega obraza, ki je moral biti nekoč lep, in vse na njej je izdajalo moč in odločnost, ki je drugače precej redka pri ženskah te vrste.

Gospod Savitri se je vpludno priklonil pred gospo Darteuilevo, sluga je pa na njen migljaj izginil.

»Kar slaba vest se me je lotila, ko sem dobil vaše pismo,« je dejal Savitri.

»Zakaj?«

»Toliko mesecev... da, že dve leti nisem prišel v Blanquette, in prav nič se nisem zmenil za svojo varovanko.«

»Nič hudega. Če bi vas vest pekla, si recite, da vas ubogo dekle tako ne bi spoznalo... Ničesar več se ne zaveda.«

»Ni mogoče!«

»Takšna je, da jo je treba včasih kar zvezati. In nevarna je. Zdravnik mi je dejal, da bi jo bila morala že davno spraviti v blaznico.«

»To me pa zelo boli. Kako mora biti mojemu prijatelju hudo, če vidi iz neba, kaj se godi z njegovo hčerjo.«

»Hudo je pač,« je otožna rekla gospa Darteuilova. »Moj ubogi mož mi je večkrat pravil, da je vznemirljen zaradi Renate... Ze njena mati je bila

slabih živcev. Bal se je, da ne bi otrok tega podedoval.«

»Tako, Darteuil se je tega bal?« je vzkliknil Savitri, resnično presenečen.

»Res je!« je ponovila vdova. »To je bila njegova najhujša skrb.«

Savitri ni odgovoril. Zamislil se je v tisti trenutek, ko je stal ob mrtvaški postelji svojega prijatelja Jeana Darteuila. Lepa glava umirajočega se je takrat obrnila k njemu, in še zdaj se mu je zdelo, da sliši njegov slabotni glas: »Zaupam ti Renato. Moja žena jo bo vzgojila, toda ti moraš paziti nanjo...«

Od tistih dob so potekla leta. Vdova, ki je izprva živela večji uel leta v Parizu, se je preselila v grad Blanquette ob znožju gora.

Skoraj pet let Savitri ni videl Renate. Včasih mu je vdova kaj pisala o njej. Zadnji dve leti je Savitri sploh pozabil hčer svojega prijatelja. In zdaj mu je v duši iznenada vstal strašen dvom: Ali se je dovolj brigal za otroka, ki mu ga je bil zaupal Jean Darteuil? Ali je bila ta ženska dobra mačeha siroti?

Odgovor na to vprašanje ni bil lahek. Saj je ta žena tudi mati dekleta.

MODNA TRGOVINA

T. EGER
LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA 2

priporoča cenj. damam in
gospodom krasne, ravno
DOSPELE NOVOSTI
modnih predmetov v
veliki izbiri po zelo
ugodnih cenah!
OGLEJTE SI NAŠE IZLOŽBE!

nekaj let starejšega od Renate... dekleta, ki se bo moralo kmalu omožiti!

Eda Perierjeva se je rodila v njenem prvem zakonu... Jean Darteuil je bil šele njen drugi mož... Prvi mož, ubog časnikiar, je umrl brez premoženja.

Nasprotno je bil pa Darteuil zelo bogat... Eda Perierjeva ne bo imela ničesar, Renata je pa precej podedovala že po materi, ki je ob njenem rojstvu umrla, po očetovi smrti se je pa njeno premoženje še potrojilo.

Vsa ta vprašanja so se kar podila v Savitrijevih mislih.

Ali se mu je le zdelo, ali je pa bilo res? Kako čudno, neiskreno, je zvenel vdovin glas! Vsa pisma, ki jih je v zadnjih letih dobil zaradi Renate, so se mu iznenada zazdelo čudno izdajalska! In kaj mu je pravkar rekel služabnik: Nebo je dalo človeku ušesa, da posluša, in oči, da vidi. Te besede so se mu zdale zdaj čudno jasne. Čeprav je bilo sonce tako svetlo, grad tako lep, ta ženska tako dobre volje — vendar je vse okoli njega pokrivala nekakšna mračna tendica.

Čutil je, da se tu skriva žalostna drama; slutil je, da tli pod vsemi nasmehi sovraštvo. In le skrivnostni nagon, ki gospoduje nad našimi deli.

Čutil je, da se tu skriva žalostna drama; slutil je, da tli pod vsemi nasmehi sovraštvo. In le skrivnostni nagon, ki gospoduje nad našimi deli.

Čutil je, da se tu skriva žalostna drama; slutil je, da tli pod vsemi nasmehi sovraštvo. In le skrivnostni nagon, ki gospoduje nad našimi deli.

Čutil je, da se tu skriva žalostna drama; slutil je, da tli pod vsemi nasmehi sovraštvo. In le skrivnostni nagon, ki gospoduje nad našimi deli.

Čutil je, da se tu skriva žalostna drama; slutil je, da tli pod vsemi nasmehi sovraštvo. In le skrivnostni nagon, ki gospoduje nad našimi deli.

Čutil je, da se tu skriva žalostna drama; slutil je, da tli pod vsemi nasmehi sovraštvo. In le skrivnostni nagon, ki gospoduje nad našimi deli.

Čutil je, da se tu skriva žalostna drama; slutil je, da tli pod vsemi nasmehi sovraštvo. In le skrivnostni nagon, ki gospoduje nad našimi deli.

Čutil je, da se tu skriva žalostna drama; slutil je, da tli pod vsemi nasmehi sovraštvo. In le skrivnostni nagon, ki gospoduje nad našimi deli.

Čutil je, da se tu skriva žalostna drama; slutil je, da tli pod vsemi nasmehi sovraštvo. In le skrivnostni nagon, ki gospoduje nad našimi deli.

janji skoraj proti naši volji, je bil vzrok, da se je premagal.

»Čudno, čudno!« je dejal z obžaljočim glasom. »Mislim sem, da je bilo vaše pismo pretirano, da resnica ni tako huda... Ali je mogoče, da je uboga Renata zblaznela? Pri svojih dvajsetih letih! Strašno! Če bo treba, jo bomo morali pač dati v sanatorij, toda to mi bo hudo nerodno.«

»Razumem!«

»Upajmo, da bo ozdravela... če bodo ljudje pazili nanjo... in če bo prišla v čisto novo okolico.«

»Dvomim.«

»Zakaj?«

»Zdravnik je dejal, da se je je ločila bolezen v dobi dozorevanja in prav verjetno je, da je ne bo mogoče ozdravit... Kvečjemu okoli petdesetega leta.«

»To je strašno! In morda se niti ne moti!« je vzkliknil Savitri s potrtnim glasom.

Veseli lesket se je pokazal v vdovinih očeh. »Dr. Gorse se nikoli ne moti,« je zatrdila. »Vprašala sem pa še druge zdravnike. Vsi mi pravijo, da je bolezen neozdravljiva.«

»Pomilujem vas! Vem, da vam bo zelo hudo, če boste morali Renato poslati v umobolnico.«

»O, da, dosti sem že prejkala zaradi tega.«

»In najokrutnejše šele pride! Najti bo treba dobro zdravilišče. Okoli Pariza jih je dovolj...«

»O,« mu je segla v besedo, »Gorse misli, da bi ji sprememba zraka utegnila škodovati. Pozna neko odlično zdravilišče v bližini...«

»O, če ste o tem že govorili...«

»Hoče jo še nadalje sam zdraviti. In v zdravilišču, ki ga je on izbral, bodo bolj skrbeli zanjo in bolj domače nadzorstvo bi imela.«

»Menda bo res tako najboljšo.«

Zdelo se je, da je kar srečen, ko se mu ne bo treba ukvarjati s to zadevo. Toda tisti, ki ga je dobro poznal, bi bil nekoliko v skrbeh zaradi čudnega leska v njegovih očeh.

»In zdaj, ko sva se že dogovorila,« je prav vpludno nadaljeval, »mi še pokažite ubogo dekle.«

»Ali bi jo radi videli?«

»Moj Bog, če sem že prišel sem, jo bom še pogledal.«

»Ze naprej vas opozarjam, da je pogled nanjo zelo žalosten.«

»Zakaj?«

»Nesrečnica prav nič ne gleda na snago in skoraj ne prenese obleke na sebi. Vse, kar bi si morala obleči, raztrga na drobne kose.«

»To je pa čudno...«

»Pripraviti se morate tudi na njeno jezo in njeno vresčanje. Zmerom so sitnosti z njo in kar bolj se, kako bo vas sprejela, ko vas ne pozna.«

»Morda me bo pa le spoznala,« je mirno dejal.

Nekaj časa se je obotavljala, potem je pa pogledala na uro na kaminu.

»Ali bi jo res radi videli?«

»Da, seveda!«

»Prav, pa pojdiva, gospod! Saj kosilo še ne bo tako kmalu.«

Odvajala ga je po širokih stopnicah in hodnikih do tretjega nadstropja.

»Tu stanuje,« mu je povedala. »Morala sem jo spraviti na desno krilo gradu, da ne slišimo njenega kričanja. Tu je daleč od ljudi. In še nekaj vam moram povedati: zdaj, ko povsod primanjkuje služabnikov, najdemo malokoga, ki bi maral streči blazni ženski.«

»Verjamem,« je dejal Savitri. »To ne more biti zmerom prav prijetno.«

Na videz mirno je stopal za njo, toda njegove oči so švigale na vse strani in zagledale sleherni malenkost. Tako je tudi opazil na koncu hodnika vrata, ki so morala biti še čisto nova.

Gospa Darteuilova je videla, kam je ušel njegov pogled, in je hlastno menila:

»Morala sem napraviti to pregrado, da jo še bolj oddvojim od drugih ljudi.«

»Ali je mislila zbežati?«

»O, ne, to ni mogoče, ker je dobro zastražena. Bal se sem samo, da je ne bi prišel kdo dražiti ali pa da se ne bi smejal njenemu nenavadnemu vedenju.«

Za vrati se je hodnik razširil in na njegovem koncu je bila skromno opremljena soba.

»Tu spi sluga Leonard, ki ga že poznate. On skrbi za bolnico. Zelo mi je vdan... Poznal je Darteuila... Dolgo je pri hiši in lahko se zanesemo nanj...«

»K sreči so še zvesti ljudje na svetu!«

Savitrijev pogled je obstal na biču, ki je visel na zidu. Spomnil se je tedaj čudnega služabnikovega vedenja in rekel sam pri sebi: komu zvesti? Ali je ta človek krvnik ali prijatelj?

»Uboga mala Renata! Kdo bi si mislil, kakšne križe boste imeli z njo...«

Vdova se je ustavila.

»Leonard mora biti v njeni bližini. Samo če je on blizu, sme človek stopiti v njeno sobo, ker Renata ne dovoli nikomur drugemu, da bi se ukvarjal z njo.«

»Treba ga bo poklicati...«

»Tako bo tu.«

Zažvižgala je na majhno srebrno piščalko.

Vrata na drugi strani so se odprla.

»K Renati greva. Ali je mirna?«

»Da, lepo se zabava s cunjami, ki jih trga.«

»Z obleko, kajne?«

»Da, zmerom isto!«

Možak je govoril z gospo Darteuilevo, kakor da Savitrija sploh ne bi bilo poleg. Niti pogledal ga ni.

»No, pa pojdimo!« je dejal obiskovalec, ki ga je začelo že dražiti to pripravljanje.

Sluga je odprl vrata in se umaknil, da bi spustil Savitrija v sobo.

In varuh je stopil v sobo svoje varovanke.

Ustavil se je na pragu in od presenečenja ostrmel.

V sobi je vladal strašen nered. Po tleh je bilo vse polno raztrganih cunj in papirja.

V kotu žimnica... kar na tleh, na parketu... in na njej ubogo, sključeno bitje: dvoje velikih upadlih oči v belem obrazu... tako bledem, da so se temno rjavi lasje okoli njega zdeli kakor črni. Kakor živa mra, oblečena v razčapano obleko. Slabokrvno bitje z upadlimi lici, strašno suhim, dolgimi rokami in krvavimi nohti. Zdelo se je, da ubogo dekle sploh nič ne je. Kakor mrti, sama kost in koža, pa vendar živo bitje z velikimi, vročnimi očmi, strmečimi v Savitrija, kakor bi kričale na pomoč...

In Savitri je zastrmel v to strahotno bitje. Ni pričakoval, da bo kaj takšnega videl.

»Renate,« je zajeknil. »Saj ni mogoče... ona! Ne! Mala, uboga Renata!«

Rezgetajoč smeh zajetne vdove je zmotil tragiko tega prizora.

»Saj sem vam povedala, dragi gospod,« je rekla gospa Darteuilova. »Sodim, da ste bili v dvomu!... Ali mi zdaj verjamate?«

Savitri ni utegnil odgovoriti.

Ko se je graščakinja oglasila in se zasmejala, se je sključeno bitje zvrnilo. Njeno telo je bilo telo petnajstletnega dekleta, ki je zastalo v svojem razvoju, toda zlic pretirani suhosti žilavoi!

Renata je stisnila pesti in v skoku obstala pred svojo mačeho. Le-ta jo je zagrab

Ali je razumela, da ji je nebo poslalo prijatelja, branilca?

Njene roke so se sklenile. Dvignila jih je proti njemu.

»Usmiljenje!.. Rešite me! Strašno je...« se ji je utrgalo z usnitic.

Vse človeško gorje se je kazalo v njenih očeh.

»Pobrigal se bom za vas,« ji je hitro objubil. »Gledal bom, da...«

Pomignila mu je, naj govori tiše.

S prstom je pokazala proti sosedni sobi in šepnila:

»Ne zaupajte ji!.. Če bo videla, da se vam smilim, boste tudi vi izgubljeni!«

Moral se je nasmehnuti dekletovemu strahu.

Kaj mu gospa Darteuileva more?

Toda v otrokovih očeh, strmečih vanj, je videl toliko strahu, da mu je smeh oledenel na ustnicah. In še nekaj je pomislil: ali se mu res ne bo treba bati, če se bo upri njenim naklepom?

Vzmerjeno je iznova pogledal proti slugovi sobi.

Zdaj si je gospa Darteuileva že nekako popravila obleko, brisala si je roke.

Ne da bi se bil ganil z životom, je Savitri dekle odrinil. Ni maral, da bi ju ta ženska videla skupaj.

Čudni otrok je zbežal nazaj proti žimnici. Tam se je zvil v klobčič in zajokal.

Videč, da je Renata v svojem kotu in da mačeha ne more ničesar sumiti, se je Savitri obrnil proti njej in rekel:

»Zdaj je mirna. Kaj jo je le prišlo, da je tako padla po vas?«

Darteuileva pa se ji zdaj ni več približala in ni rekla niti besede. Dobro je vedela, kako deluje njena navzočnost na dekle, in ni marala več zbuhati njene nagle jeze.

Pomignila je Savitriju, naj gre za njo, in odšla iz služabnikove sobe.

Savitri je pred odhodom še enkrat pogledal proti žimnici v kotu.

Otrok je še zmerom strmel vanj. Nedvomno je razumel, da dobri tujec odhaja, kajti od daleč so se drobne roke iznova sklenile v gorečo prošnjo.

Usmiljenje, usmiljenje!

Pokimal je. Tedaj se je dekle pomirilo in njen jok se je spremenil v pritaženo ihtenje.

3

Gospa Darteuileva je imela tako razpraskan obraz, da opoldne ni marala priti v obednico, kjer bi jo ljudje videli. Oprostila se je tudi gospodu Savitriju, ki je moral kositi sam za veliko mizo.

Sicer je bil pa vesel, da je bil sam. Tako bo vsaj morda izvedel kaj novega o svoji nesrečni varovanki.

Čudna misel ga je prešinila.

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Ali je Renata res blazna, ali je pa samo žrtev svoje mačeha?

Kaj naj misli o njeni jezi, ki je tako iznenada vplamtela? Ali je to maščevalnost ali blaznost?

Tudi izbirčni okus

Novi vzorci, lahko zadovolji velika izbira naših
nove barve, novih vzorcev damskega in moškega
ugodne cene! blaga za zimo

R. Miklauc - „pri Škofu“

Lingarjeva ulica - Pred Škofljo

Trgovina, kjer se kupuje z zaupanjem.

Ustanovljena 1. 1899.

Ljubljana

bilo treba vas nadlegovati, da bi se brigali za usodo svoje varovanke...«

»Poslali bi jo najbrže v norišnico, ne da bi me bili vprašali za svet?«

»Utegnete prav imeti... Za ubogo blazno dekle bi bilo to najbolje... Gospa bi bila še nadalje upravljala njeno premoženje, prav po materinsko, z isto vnamo...«

Govoril je hudo mirno. In vendar je bilo v njegovih besedah nekaj prezirljivega in zasmehljivega. Savitri ga je prodirljivo pogledal.

Sluga ni bil videti prav zgovoren. Njegov obraz je bil trd in koščen.

Male, žive, predirljive oči so se skrivale pod gostimi trepalnicami, in zato je bil videti pogled še ostrejši; vendar se je pa včasih, za trenutek ublažil skoraj do dobrotljivosti.

»Čudna reč,« je pomislil Savitri.

Zdajci se je pa začel zanimati za nenavadnega služabnika:

»Zdi se mi, da niste odtod, prijatelj? Vaš naglas izdaja tučca.«

»O, naglas nič ne pomeni. Dosti sem hodil po svetu in razumem skoraj vse jezike. Menda v Evropi ni dežele, kjer ne bi bil prenašal svoje malhe.«

»In zakaj ste toliko potovali?«

»Ko sem bil mlad, sem imel vročo kri. Zmerom sem si mislil, da je druge boljše. Zato sem se klatil po svetu, dokler me ni dobil gospod Darteuil.«

»Oho! Torej poznate Renato že dolgo?«

»In jo imate radi, kajne?«

»Utegnilo bi biti res.«

»Hm!« je menil varuh. Nepričakovani odgovor ga je presenetil. »Kaj pa mislite o današnjem pripetljaju?«

»Hm!« je začel možak. »Mislim, da se je po vojni vse spremenilo. Včasih bi se bili ljudje temu čudili, zdaj se pa nič več.«

Savitrija je iznova obšel dvom. Po kratkem premišljanju je dejal:

»Ko bi mi hotel kdo kaj več povedati! Povejte mi vsaj vi, ki jo poznate!«

Toda sluga je samo odkimal: »Tu je nevarno.« je šepnil, na glas je pa vprašal: »Ali boste nocoj večerjali v gradu? In prenočili tudi?«

»Ne. Jutri zjutraj moram biti že v Parizu.«

»Ali se mislite odpeljati z večernim vlakom?«

»Kdaj pa odhaja?«

»Deset minut pred osmo... Če se ne boste odpeljali že ob petih s popoldanskim.«

»In vi mi svetujete?«

»Prvi vlak... razen če ne mislite večerjati v gostilni pod gradom... Kuhinjo imajo tam izvrstno in utegnilo bi se zgoditi, da bi dobili na mizo kakšno jed, ki je že dolgo niste okusili.«

Savitri ga je debelo pogledal. Čutil je posmehljivi prizvok v njegovih besedah, toda zaman se je izpraševal, kaj pomeni migljaj, naj večerja v vaški gostilni.

»Ali mislite, da je vredno zaradi te gostilne zamuditi prvi vlak?«

»Roko bi dal v ogenj, da je tako. Klet dobro poznam. Imenitna vina imajo. Razen tega pa kuhane rake, ki

jih zna gospa Lucasova prav dobro pripraviti. Povedati ji morate samo, da sem vas jaz poslal, potem vas bo sprejela kakor kralja, in spoznali boste, kako imenitni so kuhani raki!...«

»Torej bom tudi kaj izvedel?«

»Vse, gospod, vse. Verjemite mi, da se gospa Lucasova vražje razume na kuhinjo. Toliko ve in zna... toliko... da se boste čudili. Ko boste sedli potem na vlak, boste videli, da niste zapravili časa, in razen tega je vlak ob petih še osební in vozi trinajst ur do Pariza, med tem ko je tisti pred osmo hiter in kar požira postaje!«

Savitri se je zasmeljal:

»Vidite, to bi mi bili morali najprej povedati, Leonardo! Na kuhinjo gospe Lucasove nisem posebno rado-

veden, upanje na mirno noč v brzem vlaku me je pa navdušilo. Večerjal bom torej v gostilni.«

»In glejte, da ne pozabite na kuhane rake!«

»Torej mislite, da bi jih bilo vredno naročiti?«

»Vraga, saj vas samo zato tja pošiljam, gospod! Zapomnite si: kuhane rake naročite!«

To pot je menda Savitri razumel, kam sluga meri.

»Naročil jih bom, prijatelj, bodite prepričani!«

Savitri je prodirljivo pogledal Leonarda, toda orjak se je samo smehljaj. Gosta se je lotila čudna vznemirjenost.

Izenadna se je začel bati čudaškega služabnika.

Kaj naj pomeni ta gostilna, kamor je objubil da pojde večerjat? Kaj pripravljajo tam proti njemu?

„DRUŽINSKI TEDNIK“

v vsako SLOVENSKO HIŠO!

veden, upanje na mirno noč v brzem vlaku me je pa navdušilo. Večerjal bom torej v gostilni.«

»In glejte, da ne pozabite na kuhane rake!«

»Torej mislite, da bi jih bilo vredno naročiti?«

»Vraga, saj vas samo zato tja pošiljam, gospod! Zapomnite si: kuhane rake naročite!«

To pot je menda Savitri razumel, kam sluga meri.

»Naročil jih bom, prijatelj, bodite prepričani!«

Savitri je prodirljivo pogledal Leonarda, toda orjak se je samo smehljaj. Gosta se je lotila čudna vznemirjenost.

Izenadna se je začel bati čudaškega služabnika.

Kaj naj pomeni ta gostilna, kamor je objubil da pojde večerjat? Kaj pripravljajo tam proti njemu?

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetloilka srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in pub

tovarna JOS. REICH LJUBLJANA

Po Leonardovih besedah je uganil, da bo tam nekaj izvedel, toda ali ni v njegovih besedah hkratu tudi prikrita grožnja?

Toda Savitri se je hitro otresel teh misli.

Česa naj se boji? Nevarnosti ali napada? V hlačnem žepu je imel zmerom nabit revolver. Razen tega je hotel po vsaki ceni priti na sled skriv-

nosti nesrečne Renate in vdove, ki je bedela nad njo.

Ta misel mu je bila čudovita popotnica. Pomagala mu bo zvečer, če bo treba. Zdaj se ni več obotavljal. Služabnik se je res čudno vedel, toda nekaj mu je pravilo, da samo iz strahu in zato, ker bi rad nesrečnemu dekletu pomagal. Morda bo res našel v vaški gostilni ključ do skrivnostnih vrat Renatine ječe?

4

Ni se še znočilo, ko je prišel Savitri v gostilno.

Pivnica je bila dolga in nizka. Dva domačina sta sedela v kotu in pila pivo.

Savitri je šel skozi pivnico in potem dalje v kuhinjo. Za dolgo mizo, polno loncev in skled, je sedela neka ženska s peharjem v naročju.

»Gospa Lucasova?« je vprašal.

»Da, gospod.«

»Prišel sem večerjat... Odpeljati se mislim ob osmih. Ali bi mi lahko kaj dobrega skuhali?«

»Hm! Prav dosti časa ne bo več!« je menila krčmarica in pogledala na stensko uro.

»Leonard iz gradu mi je rekel, da bi lahko pri vas večerjal.«

»Kdo vam je rekel? Leonard?«

»Da... Dejal mi je, da znate prav dobro pripraviti kuhane rake!«

»Rake? Rake, je rekel?«

Savitri je bil sicer pripravljen, da bo v gostilni kaj doživel; kljub temu je osupnil, ko je videl, kakšen vtis je ta beseda napravila na preprosto gostilničarko.

»Rake? Ali je res Leonard tako rekel?«

»I, seveda!« se je zasmeljal Savitri, radoveden, kaj ga še čaka.

»Dobro! Pojdite z mano! Tamle se bova laže pomenila!«

Še med govorjenjem je vstala in ga odvedla v sobico na drugi strani kuhinje. Tam je rekla:

»Tu boste bolj v miru... Nihče vas ne bo motil pri večerji in pomenila se bova tudi lahko, ker se odtod nikamor ne sliši... Leonard mi je že včeraj rekel, da pridete, lahko ste prepričani, da vam bom dobro postregla.«

»Ze včeraj?«

»Da, to se pravi, snoči. Prišel je k meni in mi rekel: 'Tovarišu, ki ga bom poslal, boš naročila, naj me počaka, ker moram ostati v gradu, dokler ne pojdejo vsi spat!«

»Torej ga pričakujete?«

»Seveda. In rekel mi je, da moram dobro poskrbeti za vas, da se ne boste dolgočasil.«

»Do nezvesti vendar ne morem čakati. Moj vlak odhaja ob osmih.«

»Saj ob osmih sploh nobenega vlaka ni!«

»Kako pravite?!«

»Da, mimo že pelje, a to je brz vlak in zato se pri nas sploh ne ustavi.«

»S katerim vlakom naj se pa odpeljem?«

»Kam ste namenjeni? V Pariz?«

»Da.«

»Malo pred polnočjo odhaja naslednji vlak. Z njim boste jutri zjutraj v Parizu.«

Toda Leonard mi je rekel...«

»Da, da!« mu je segla v besedo. »Leonard vam je to rekel in verjeli ste mu! Moral vam je tako reči. Za vsako ceno je moral govoriti z vami na samem. Zato je poskrbel, da ste zamudili peti vlak in da boste morali počakati do polnoči.«

In ker je bil Savitri videti razočaran, je še dodala:

»Dragi moj gospod, nikarite se žalostiti zaradi zamujenega vlaka... Če bi se bili odpeljali, ne bi izvedeli niti besedice tega, kar boste nocoj slišali.«

Ta tolažba je Savitriju vsaj nekoliko potolažila nejevoljo. In potem se je spomnil še večerje!

»Torej mi boste skuhali rake? Slišal sem, da jih znate izvrstno pripraviti.«

Gostilničarka se je nasmejala in odkimala:

»To je spet Leonardova potegavščina. Rekel mi je: 'Ko bo moj prijatelj povprašal po kuhanih rakah, mu boš rekla, da jih bom prinesel s seboj, z vsem drugim...' Ti kuhani raki so samo dogovorjeno znamenje, da vas spoznam in zadržim do njegovega prihoda.«

Savitri je zaklel.

»Torej tudi z večerjo ne bo nič?«

»Tisto pa spet ne! Brez skrbi bodite! Dobro boste jedli in ne bo vam žal, da ste ostali. Najprej vam bom prinesla steklenico starega portskega vina da boste laže počakali na večerjo.«

To reči se je vrnila v kuhinjo k svojim loncem.

Bralcem ne bomo že zdaj izdali, o čem se je Savitri ta večer menil s služabnikom gospe Darteuileve. Dovolj bo, če odkrijemo, da je sluga povedal Renatinemu varuhu vse, kar je ta hotel vedeti.

In dobro sta se razumela. Izpraznila sta nekaj steklenice vina in ostala v gostilni gospe Lucasove vse dotlej, dokler ni prišel čas razhoda. Na postaji je Leonard še zaklical za gospodom Savitrijem:

»Kmalu mi pišite! Nestrpno bom čakal vaših navodil. In ne pozabite kuhanih rakov!«

»Dobro si jih bom zapomnil. Do svidenja, prav kmalu!«

Dogodki, ki bodo zdaj sledili, nam bodo sami razodeli, o čem sta se moža pogovarjala.

Globoko dihanje — izvrstna telovadba za pljuča

Zdaj je pravi letni čas za to, da z globokim dihanjem enkrat za vselej preženemo iz telesa vso navlako, ki se je v njem nabrala pozimi. Posebno za tiste, ki doslej še nikoli niso vadili dihalnih vaj, je zdaj skrajni čas, da začnejo.

Pričnimo torej kakor v igri: tedaj, ko utegnemo in ko se lahko posvetimo svoji negi.

Pri prehodu skozi gozd in travnike, kadar gremo kaj nakupovat, ko gremo v mesto, kajpak le, če je zrak kolikor toliko čist.

Korakajte ne s prekratnimi in ne s predolgimi koraki. Živost naj bo vzravnana, glava pokonci. Zdaj se nekoliko poigravite in na vsake tri korake slišno vdihnite in izdihnite. Vdihnite skozi nos, izdihnite pa skozi priprte ustnice. Le, kadar je hladnejše vreme, ali če se teh dihalnih vaj še niste docela privadili, skozi nos tudi izdihnite; tako se namreč obvarujete prehlada, ki ga pa pri teh dihalnih vajah mladane ne morete dobiti.

Te vaje vadite torej nekaj časa, prsni koš pri vsakem vdihu močno razširite in ga pri vsakem izdihu počasi, a očitno stisnite.

dihanja popolnoma ne privadite. Potlej začnite s spremembo, in sicer: napravite tri korake — vdihnite, pet korakov — izdihnite. Ali pa tri korake, vdihnite, šest korakov izdihnite.

To delajte tako dolgo, dokler se Ali pa tri kratke korake dolgo vdih-

»TI SI KRIV...«

...da sem se sprla z Ančko zaradi premalo osoljene juhe;
...da je dobila naša Metka ošpice;
...da ima prijateljica Tina že nov spomladanski klobuček, jaz pa še ne;
...da je bilo večeraj slabo vreme;
...da sem zapravila svojo mladost in se poročila s teboj;

...da teta Marijana nič več ne pride k nam in nam tudi nič več ne pošilja podpore;

...da se je danes večerja pokvarila, ker te predelgo ni bilo domov;

...da ne bova nikoli nič imela, ker ves denar zapraviš v kavarni.

»Ti si vsega kriv!«

Takšne in podobne pritožbe je mladane sleherni žena vsak hip pripravljena stresiti na svojega možička. Neverjetno, česa vse so krivi ubogi zakonski možje! Ako poslušas pritožbe žena, bi utegnil misliti, da so vsega zla na svetu krivi zakonski možje. Vsaka pametna ženska in pametna zakonska žena bo pa priznala, da to nikakor ni res in ne more biti res.

Stavek: »Ti si kriv!« bi moral enkrat za vselej izginiti iz zakonskega slovarja. Stara modrost pravi, da nikoli ni en sam vsega kriv. Ako tej modrosti pridamo še trohico uvidnosti, bomo priznali, da je obtožba »Ti si kriv«, res neupravičena in brez sleherne podlage.

Morda je res, da je pogosto mož nečesa kriv, morda zaradi neprevidnosti, pretirane natančnosti, sitnosti, živčnosti, pač iz vzroka, ki se ga sam ne zaveda. Pametna žena bo to upoštevala in bo takšne malenkostne nesporazume kar najhitreje zabrisala, ne pa, da jih bi še povečala in zaostila. Znana stvar je, da so prav takšni nesporazumi najbolj nevarni za mir v zakoncu in za srečno zakonsko sožitje.

Moški kaj neradi slišijo, da so in da ostanejo na dnu svojega bistva vse življenje otroci. Zatorej naj veljajo te besede zakonskim ženam sa-

mo na uho! Ni težko dokazati, da je v vsakem moškem nekoliko otroka. Moški se, kakor otroci, radi igrajo — gospodje, prosim le nič ugovorov! — nič čudnega, če imajo otroci pri igri rajši za tovariše očete kakor matere. Moški, prav kakor otroci, radi zbirajo. Otroci zbirajo gume, pisane vrvice, škatlice, žebelje in podobno drobnarijo, moški zbirajo cigarete, znamke, stare novce. Moški in otroci imajo nekakšen ganljiv smisel za red v neredu, ako obrneš žep moževega in žep sinovega suknjiča, boš presenečena ob podobnosti predmetov, ki jih boš zasledila v žepih.

Ali si opazila, kako nehoti, a ostro žali otrok in kako malo usmiljenja ima? Isto je tudi z odraslim otrokom, z moškim. Brez zle in zahrbtnosti misli te mož ušli ali ti pripravi kakšno neprijetnost, krivde se zave šele tedaj, ko ga ti opozoriš nanjo. In prav to opozorilo je hudo nevarno. Zgoščeno je v očitku »ti si kriv«, v nevarnem očitku, ki lahko neznačajno žalitev neskončno poveča. Očitki so že sami po sebi kaj neprijetno poglavje zakonskih preprirov, zato se jih bo pametna žena kolikor mogoče ogibala. Naše matere in babice bodo vedele povedati, da pri možu z očitki dosežeš kaj malo ali pa nič.

Pri stavku: »Ti si kriv«, ali »Ti si kriv«, se v človeku nekaj upre, upre se samoljubje, ki ne prenese takšnih zgoščenih obtožb. Zato šele ta stavek pogosto sproži pravi zakonski prepri, zato je kaj nevarna igra z ognjem. Ne mislim, naj bi zakonska žena vse potrpela in na vse molčala, urediti naj bi si pa znala tako, da bi ločila bistveno od nebistvenega. Ako mož res po jasnem preudarku hudo užali ženo in družino, potlej ga sme žena z vso upravičenostjo posvariti in tudi obtožiti. Za malenkostne napake, nesporazume in prepričke naj pa gorostasna obtožba: »Ti si kriv«, enkrat za vselej izgine z nežnih ženskih ustnic! Saška

Ali znaš brati?

Kajpak znaš brati, a kako brati? Ali si ena izmed tistih, ki bero s prsti, iščejo v knjigi samo »napeta« mesta in spuščajo zanimive opise? Mnogo jih je takšnih bralk in celo domišljajo si, da znajo brati. Ali si morda med tistimi, ki bero samo z

brala danes časopis? Ali torej več povedati, kaj se je v svetu važnega zgodilo, ali znaš ločiti važne in bistvene novice od nevažnih in nepomembnih?

Kako bereš knjigo?

Najprej, a samo v začetku, s prsti, tako da prelistaš knjigo, jo odpreš sem in tja, se seznaniš z njo, kakor se seznajš s tujimi ljudmi, ako ti jih predstavijo. Pokramljaš z njo, ne da bi se spustila v resen pogovor. Šele nato pričneš brati z očmi, nekako tako, kakor se sladkosnedec loti dobre jedi, ne pojé vsega hkrati, pač pa uživa počasi, s »pobožnostjo«. To se pravi, da beri tako, da utegneš med branjem tudi premisliti, kaj čitaš, ne da bi knjigi kar takoj duševno podlegla. Prav zato otroci in duševno nezreli ljudje ne smejo brati vseh knjig. Le malo je dobrih knjig, ki bi bile tako nezanimive, da jih človek ne bi ponovno vzel v roke in da ne bi sem in tja ponovno prebral kakšnega odstavka in si kaj o njem zabeležil. Zabeležil, da, nisi napak čitala, kajti knjigo beremo s svinčnikom v roki.

Ako želiš postati ena tistih občudovanih in oboževanih žensk, ki niso samo načitane, pač pa tudi naravno bistre, duhovite in pametne, potlej se navadi na kratko zapisovati zgodbo vsake knjige v posebno beležnico. Ne zato, da jo ne bi pozabila, samo zato, ker takšno zapisovanje terja od bralke pozornost in zbranost — dve lastnosti, ki jih pogreša marsikatera pametna in duhovita ženska. Kakor hitro se boš naučila knjigo »poslušati«,

Klasični angleški klobuk se je letos uveljavil v prenovljeni obliki. Na naši sliki ima sinje in rožnate proge, prav tako kakor okrasek na kostimu.

očmi, ki kar požirajo knjige, ne da bi se prav zavedale, kaj bero? Tiste, ki tako bero, pozabijo kaj je bilo v začetku, še preden prebero knjigo do konca, od vse lepote nimajo nič — razen zavesti, da so to ali ono knjigo prebrale v rekordnem času. Ali si

po telesu. Z rednimi dihalnimi vajami postane tudi oprsje gibkejše in drža se kar neopazno zboljša. Vsak, ki skrbi za svoje zdravje in lepoto, ne sme zamuditi nobene priložnosti za globoko dihanje. Zlasti tisti, ki nimajo prilike, telovaditi, ali tisti, ki se zato še niso mogli odločiti, imajo v teh dihalnih vajah sicer ne čisto popolno, a zelo dragoceno nadomestilo.

Prav zdaj, ko nas po odhodu iz še zakurjenih prostorov zunaj pogosto spreleti mrz in se proti svoji volji stresemo, zadihajmo globoko: roke spustimo, dvignimo glavo in neustrašno tvegajmo nekaj globokih dihaljev in — še preden se bomo zavedeli, nam bo mrzli zrak že prijal.

Izkoristimo torej vsak trenutek na svežem zraku, da bomo dihanje in hojo ritmično prilagodili drug drugemu. To bo silno koristilo našemu zdravju, hkrati pa kajpak tudi naši dobri volji in našemu razpoloženju.

Zmagovalec letošnje pomladi s celim sopkom evetja in oblakom pisanega tla.

Velika moda letošnjega leta je poleg kockastega blaga tudi progasto. Model na naši sliki je siv z belimi progami, okrasje pa ciklamoardeče.

brez lastnih pripomb in opomb, se boš naučila poslušati tudi ljudi, poslušati in ne samo govoriti. Menda veš, da moški vse rajši vidijo, da znajo ženske dobro poslušati, kakor pa dobro govoriti...

Kako bereš časopis?

Ako nisi vajena pravilno brati časopisov, se utegne zgoditi, da vsak dan bereš časopis, ne da bi dobro vedela, kaj se prav za prav po svetu godi. V tem primeru moraš časopis pričiti prav pazljivo in tudi smotno brati, ne zdaj na tej, zdaj na oni strani, pač pa vsako rubriko posebej od začetka do konca in šele potlej drugo. Tako prebiraj politiko zase, umetnostno kritiko pa zase. Tisti izmed vas, ki je že kolikor toliko dobro vajena brati časopise, bo pogosto zadoščalo, ako bo prebrala samo naslove, pa bo že vedela, kako stvari v svetu stoje. Posebej prebereš potlej samo ona poročila, ki so posebno pereča in važna. Ako imaš slab spomin, je dobro, da si važne reči v duhu ponoviš, posebno, ako sicer duševno ničesar ne delaš. Denimo: »Državljanska vojna v Španiji je končana, Med Anglijo in Francijo je prišlo do poglobitve vojaške zveze, Mussolinijev govor je začasno pomiril evropsko napetost,« itd.

Zakaj vse to? Zato, da boš zmehrom in ob vsaki priložnosti poučena o vsem, kar se važnega godi po svetu in da boš znala zadajati vprašanja, prikrojena tako, da bo tvoj sobesednik nanje odgovarjal z lahkoto in pokazal svoje znanje, se razvel in zabaval. Ljudje imajo radi, da jih nekdo vprašuje, ne iz radovednosti, pač pa iz znatiželjnosti. Kajpak ne vprašuj kar tjavdan, ne da bi bila sama podkovana o odgovoru na vprašanje. Kajti to je peti in nič manj važni način branja, ki ga pozna pametna ženska: branje z ušesi ali pameten pomenek.

Naša kuhinja

Kaj bo ta teden na mizi?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Krompirjev golaž. Zvečer: Čespljeva kaša.

Petek: Kisla repa, žganci. Zvečer: Jajca v solati.

Sobota: Fižolova juha, pečenjak. — Zvečer: Fižol v solati, čaj.

Nedelja: Goveja juha z zdrobovimi emoki, telečja pečenka, pražen krompir, pesa. Zvečer: Gnjat, potica, kompot.

Ponedeljek: Zelenjavna juha, pražen riž, dunajski zrezki, motovilec. Zvečer: Gnjat, potica, čaj.

Torek: Telečja obara s kruhovimi emoki, krompirjeva solata. Zvečer: Hrenovke, kava.

Sreda: Paradižnikova juha z rižem, krompirjevi zrezki. Zvečer: Mlečen močnik.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Krompirjeva juha, pečenjak, kompot iz jabolk in pomaranč.

Zvečer: Zdrobov narastek s šodjem.

Petek: Juha iz zelene, sirov zavitek, kompot. Zvečer: Ocvrte ribe, solata, čaj.

Sobota: Ješprenček na juhi iz gnjati, velikonočna jajca. Zvečer: Mrzel narezek iz gnjati, hrena, pirhov, čokoladna potica, čaj.

Nedelja: Goveja juha z vlivanci, nadevane telečje prsi, pražen krompir, mešana solata, pomarančna torta, ledena kava. Zvečer: Mrzel narezek, lešnikova potica, čaj.

Vse dame nimajo že po naravi lepih nohtov. Na sliki vidite, kako kozmetik vstavlja na prste umetne nohte, česa vsega še ne bomo doživeli: poleg umetnih zob in oči smo zdaj dobili tudi umetne nohte.

Ponedeljek: Goveja juha z zdrobovimi emoki, svinjska pečenka, pražen riž, cvetačna solata, potica, kompot. Zvečer: Velikonočni kruh, kompot.

Torek: Zelenjavna juha, polpeti, krompirjeva solata. Zvečer: Pražena jetra.

Sreda: Kruhova juha, ajdovi žganci s kislim zeljem. Zvečer: Palačinke, čaj.

POJASNILA:

'Juha iz zelene: V kozo deni žlico masti in na njej zarumeni dve žlici moke. Prilij 1 liter vode in kuhaj. Ve-

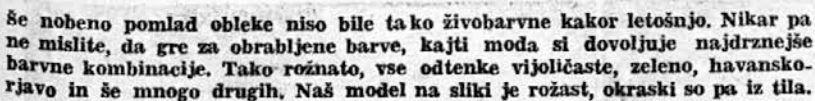
KOLESA

damska in moška, najnovejši letošnji modeli v največji izbiri naproday po neverjetno nizkih cenah.

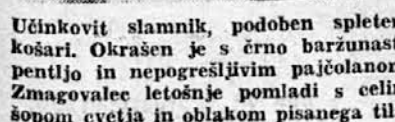
NOVA TRGOVINA

TYRŠEVA (DUNAJSKA) CESTA 36

nasproti Gospodarske zveze

.....

Svež med učinkuje zdaleč močnejše kakor razredčen med, ki ga uporabljamo za uničenje bakterij, ker je že dalj časa stal in se je v njem stvorila zaradi razkroja večja množina kislin. Tudi kuhan med tako dobro ne uniči bakterij kakor surov. Vročina torej očitno škoduje moči teh snovi.

Oglaš reg. pod Sp. br. 969 od 28. X. 1938

Ali leži na vašem umivalniku plovec? Če ga še ni, potlej si čimprej priskrbite ta vazen in poceni toaletni pripomoček. Plovec je toliko kakor radirka za vaše telo. Je neprekešljivo sredstvo, ki si z njim odstranite različne madeže, ki ste jih dobili pri kuhi. S plovcem in milom se boste teh neprijetnih madežev kmalu znebili. Kar je pa najvažnejše: vaša koža pri tem ne bo niti najmanj trpela. Plovec je mehak, sivkastobel kamen, votel kakor goba in tako lahek, da plava na vodi. Ne pozabite ga vreči v vodo, kadar greste v kopel. Ko vam bo topla voda nekoliko omeščala trdno kožo na nogah, boste s plovcem »radirali« vsa nastajajoča kurja očesa, otekline, trdo kožo in sploh vsa hrupava mesta. Noge boste imeli spej gladke. Če boste to storili pri vsaki ali vsaki drugi kopeli, ne boste imeli nikoli trde kože na nogah.

Oglas reg. pod Sp. br. 969 od 28. X. 1938

Garantol

V Garantolu se ohranijo jajca več kot eno leto

Opica in zajček

Senegalska pravljica

(Senegaleci so črnski narod, ki živi v francoski koloniji v Zahodni Afriki; vsega skup jih je 1.300.000.)

Opica in zajček sta se nekega dne pomenkovala o tem in onem. In opica je dejala:

»Pri bolhah moje matere stavim, da lahko vzdržim od jutra do sončnega zahoda, ne da bi se popraskala!«

»Tega ti pa že ne verjamem,« je odgovoril zajček.

»Zakaj ne, zajček?«

»Ker ni v tvoji naravi. Jaz pa, o jaz pa že vzdržim od jutra do večera, ne da bi se ozrl na desno ali na levo, ne da bi se obrnil!«

»Nemogoče!« je vzklila opica.

»Zakaj nemogoče, opica?«

»Ker ni v tvoji naravi!«

»Zajček!«

»Kaj pa je, opica?«

»Zajček, menda smem govoriti in ti povedati, da sem v zadnji vojni izkupil več ran!«

»Presneta smola!« je vzklil zajček.

»Prav res. Na rami me je oplazila krogla, v bedro se mi je zadrla puščica, druga krogla mi je pa zdrobila eno rebro!«

Pokazala je zajčku vsa mesta, kjer naj bi bile njene rane, in se hkrati popraskala, skoraj nevidno, prav narahlo, komaj da se je dotaknila s šapami.

Vse to je zajčka sicer zelo zanimalo, a vendar ne toliko, da bi pozabil, da mora paziti na grmovje ob svoji desnici, levici in za seboj. Silno bi se bil rad obrnil, a bilo ga je sram pred opico in njenim zasmehovanjem. Strigel je s svojimi dolgimi ušesi in napenjal možgane, kako bi utešil svojo željo.

Zajček je strigel z ušesi in prežal na opico, opica pa tudi ni odmaknila oči od zajčka

»No, dobro, pa poskusiva,« je predlagala opica. »Videla bova, kdo ima prav!«

Počenila sta. Zajček je eno uho dvignil, drugo pobesil in pogledal opico. Opica je pa položila šape na kolena in prav tako strogo nadzorovala zajčka. Tako sta zajček in opica čepela mirno do opoldne. Tisti dan je bilo pa zelo vroče in oba, opica in zajček, sta bila opoldne že zelo lačna in žejna.

Opica je že lep čas skrbno opazovala vsa mesta svojega telesa, kjer bi se bila rada popraskala. Toda ni se upala premakniti, še manj pa popraskati, v strahu, da se ji zajček ne bi smejal in bi jo bilo sram. Njeni možgani so pa med tem mrzlično iskali kakršno koli možnost, ki bi dala njeni želji duška.

Na lepem je vzklila:

Na lepem je zaklical:

»Opica!«

»Kaj pa je, zajček?«

»Opica, pri dlaki mojega očeta, tudi jaz ti lahko povem, da sem jo nekoč v vojni pošteno izkupil. Krogle in puščice so žvižgale okrog mene in da bi se jim izognil, sem skočil zdaj na desno zdaj na levo, na vse strani!«

Med pripovedovanjem je pokazal, kako je to počel, skakal na levo in na desno in še nazaj, hkrati se je pa oziral okrog sebe, kolikor se je le mogel.

Ta zgodba nam pove, da se opica ni mogla premagati, da se ne bi popraskala in tudi zajček ne, da se ne bi venomer oziral okrog sebe, in da vsako bitje na tem božjem svetu tako živi, kakor je v njegovi naravi.

Ali veš?...

...da je samo vsak tretji človek na svetu z nožem in vilicami?

...da je slepota za barve mnogo pogostejša pri moških kakor pri ženskah? Med ženskami samo ena od tisoč ne razloči barv, pri moških pa eden od tridesetih. Zakaj je med moškimi barvna slepota mnogo bolj razvita kakor pri ženskah, še niso doznali.

...da šteje angleščina 250.000 različnih besed, francoščina 93.032, nemščina 71.750, španščina 70.693 in italijanščina 69.642?

...da ima najdragocenejši prestol na svetu perzijski šah? Njegov prestol je namreč iz suhega zlata, vanj je pa vdelanih nešteto draguljev.

...da imajo plavalci ljudje do 150 tisoč las na glavi, kostanjelesi do 100 tisoč in rdečelasci do 50.000?

...da zvezde lahko tudi podnevi vidiš? V ta namen si napravi precej dolgo znotraj počrtno cev in pogled skozi njo. Cev mora biti tako drobna, da gledaš skozi njo samo z enim očesom.

...da neprerezani kostanji zato pokajo, ko jih pečeš, ker se voda v njih od vročine razširi in razžene lupino?

...da se svetloba širi s hitrostjo 300 tisoč km v sekundi? Preden si to številko izgovoril, bi svetloba lahko že sedemkrat zletela okoli in okoli naše zemlje.

Žetev o veliki noči

Najbrže še ne veš, da na zemlji žanjejo leto in dan, seveda ne povsod ob istem času.

Januarja žanjejo v Avstraliji, Čilu in na Novi Zelandiji;

februarja in marca v Vzhodni Indiji in Egiptu;

aprila v Indiji, na Kubi, v Mehiki, Palestini, Perziji in Siriji;

maja v Alžiru, na Kitajskem, v Floridi (USA), Maroku, Srednji Aziji, na Japonskem in v Texasu (USA);

junija na Grškem, v Italiji, Kaliforniji, na Španskem, južnem Francoskem, v Turčiji in v južnem delu Združenih držav;

julija na Balkanu, Srednji Evropi, na Angleškem, Francoskem, v evropski Rusiji, Švici in v severnem delu Združenih držav;

avgusta v Belgiji, na Nizozemskem, Danskem, Poljskem in v Kanadi;

septembra v severni Kanadi, na Norveškem, v severni Rusiji in na Švedskem;

novembra ponekod v Argentini, Peruju in Južni Afriki, in

decembra v Braziliji in Argentini.

Snežna kraljica

12.

»Ali te še zebe?« ga je vprašala, in potem ga je poljubila na čelo. O, to je bilo še hladnejše kakor led, zazeblo ga je do srca, ki je bilo že tako na-

spol ledeno. Zdelo se mu je, da bo umrl, toda samo za trenutek, potem mu je pa dobro delo. Nič več ni čutil mraza okoli sebe.

»Moje sani! Ne pozabi mojih sani!« se je najprej spomnil in

Snežna kraljica jih je navezala eni izmed belih kokoši, ki je ta-

koj zletela za njima s sanmi na hrbtu.

Snežna kraljica je Karla še enkrat poljubila — in deček je, kakor bi bil začaran, tisti mah

pozabil ne samo malo Marjetico, ampak tudi staro mater in vse doma.

»Zdaj pa ne dobiš nobenega poljuba več,« mu je rekla, »kajti drugače bi umrl!«

13.

Karel jo je pogledal. Lepa je bila. Ni si mogel misliti pametnejšega, ljubkejšega obraza. Zdaj se mu ni zdela več tako ledena kakor takrat, ko je sedela zunaj pred oknom in mu migala. V

njegovih očeh je bila popolna, nič več strahu ni čutil. Pripovedoval ji je, da zna na pamet računati, in sicer tudi z ulomki, da ve, koliko kvadratnih milj

in koliko prebivalcev ima dežela; in ona se mu je neprestano smehljala.

Tedaj se mu je zazdelo, da to, kar ve, še zmerom ni dovolj, in

pogledal je kvišku pod veliko, veliko nebo, in zletela je z njim visoko tja gor v črne oblake, in vihar je šumel in besnel, kakor bi pel stare pesmi.

Letela sta čez polja in jezera, čez morje in dežele. Pod njima je pihal hladni veter, volkovi so tulili, sneg se je iskril, nad njim

so pa plahutale črne, vreseče vrane. Tam visoko gori je pa svetil mesec, velik in jasen, in njega je opazoval Karel vse

dolge, dolge zimske noči. Podnevi je pa spal ob nogah Snežne kraljice.

Nadaljevanje na str. 13

„Snežna kraljica“ je začela izhajati v 8. številu „Družinskega tednika“ z dne 23. februarja 1939.

Snežna kraljica

14.

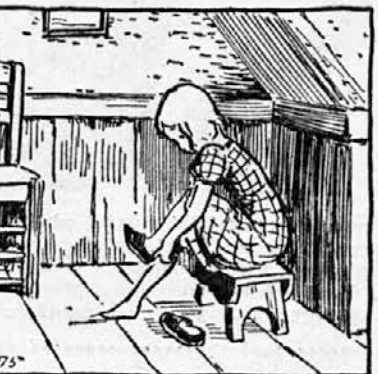
Kako se je pa godilo mali Marjetici, ko Karla ni bilo več nazaj? Kje je vendar ostal? Nihče tega ni vedel, nihče ji ni znal povedati. Dečki so samo

pravili, da so videli, kako je privezal svoje sanke k velikim, prelepim sanem, ki so se potem odpeljale po cesti skozi mestna vrata.

Nihče ni vedel, kje je, dosti

solza je preteklo, mala Marjetica je pogosto dolgo jokala; potem so rekli vsi, da je mrtev, da je utonil v reki, ki teče blizu mesta. O, to so bili hudo dolgi, mračni zimski dnevi.

Zdaj je prišla pomlad s toplim soncem.

»Karel je šel in mrtev je!« mu je rekla mala Marjetica.

»Tega ne verjamem!« je reklo sonce.

»Šel je in mrtev je!« je rekla lastovkam.

»Tega pa ne verjamem!« so odvrnile. In nazadnje tudi mala Marjetica ni hotela te govorice verjeti.

»Obula bom nove, rdeče čevljičke,« je dejala nekega jutra, »tiste čevljičke, ki jih Karel še nikoli ni videl, in potem pojdem k reki, pa bom vprašala po njem.«

Zelo zgodaj je še bilo; poljubila je staro mater, ki je še spala, obula rdeče čevljičke in

šla čisto sama skozi mestna vrata proti reki.

»Ali je res, da si mi ti vzela

tovariša, ki sem se z njim igrala? Podarila ti bom svoje rdeče čevljičke, če mi ga vrneš!«

15.

In zdelo se je, kakor bi bili valovi začeli čudno kimati; tedaj je vzela svoje rdeče čevljičke, najljubše, kar je imela na

svetu, in jih vrgla v reko. Padli so pa čisto k bregu in drobni

valovi so jih spet prinesli na kopno. Vse je kazalo, da reka

ne mara vzeti najdražjega, kar je Marjetica imela, ker tudi ni

vzela malega Karla. Marjetica je pa zdaj mislila, da čevljev ni

vrgla dovolj daleč, in zato je zlezla v čoln, privezan med blic-

jem, šla na njegov skrajni rob in vrgla od onod čevlje v vodo.

„Snežna kraljica“ je začela izhajati v 8. številu „Družinskega tednika“ z dne 23. februarja 1939.

Velika noč – brez koledarja!

Hvaležna naloga za mlade računarje

Hočete dokazati svojim staršem, da ne znate samo to, česar ste se v šoli naučili? Ali jim želite dokazati, da jim tudi brez koledarja lahko poveste, kdaj bo drugo leto velika noč?

Če ste spretni računarji, se vam bo ta dokaz posrečil. Zdaj pa dobro pazite, kako boste to izračunali.

1. Delite letnico z 19 in zapišite si, koliko vam ostane; ta ostanek imenujmo A.

2. Delite letnico s 4, kar ostane, si spet zapišite; ta ostanek je B.

3. Delite letnico s 7; kar ostane, je C.

4. Zdaj pa pomnožite prvi ostanek (A) z 19, prištejte 24 in vse skupaj delite s 30; kar ostane, imenujmo D.

5. Pomnožite ostanek B z 2, ostanek C s 4, ostanek D s 6. Nato vse skupaj seštejte, prištejte 5 in to, kar dobite, delite s 7; kar nam ostane, imenujmo E.

In zdaj imate vse potrebne podatke, da si lahko izračunate, kdaj bo velika noč. Treba je namreč samo oba ostanka D in E sešteti in k vsoti prišteti 22. Če je dobljeno število 31 ali pa manj kakor 31, bo velika noč v marcu; kateri dan, vam ravno pove to število. Če je pa to število večje od 31, bo velika noč v aprilu; njen dan dobite, če seštejete ostanka D in E in od dobljene vsote odštejete 9.

Zdaj naj bo pa te suhe učenosti dovolj in preizkusimo rajši z računom samim, koliko je resnice v tem modrovanju.

Oglejmo si letošnje leto!

1. Najprej moramo 1939 deliti z 19.

Ostane nam 1; ta ostanek, smo rekli, se imenuje A. Torej: A = 1.

2. Potem delimo 1939 s 4; ostane nam 3. Torej: B = 3.

3. Zdaj delimo 1939 s 7; ostane 0. Torej: C = 0.

4. Potlej množimo A z 19, t. j. $1 \times 19 = 19$; prištejmo 24, to da 43; delimo s 30 in ostane 13. Torej: D = 13.

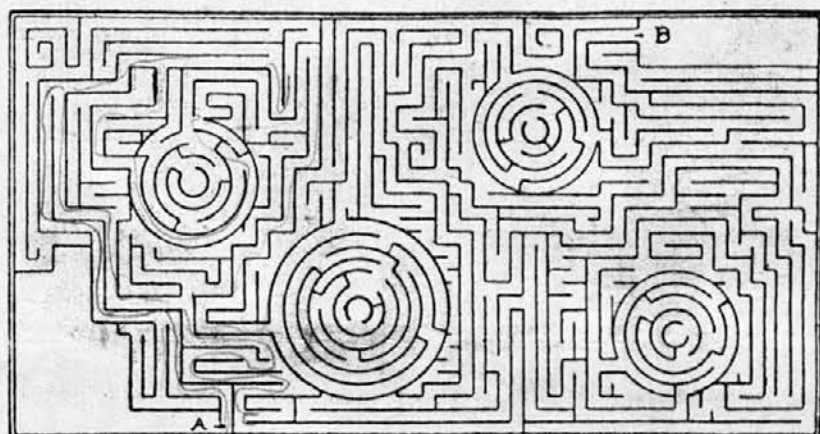
5. Naposled množimo B z 2, t. j. $3 \times 2 = 6$. C množimo s 4, t. j. $0 \times 4 = 0$. D množimo s 6, t. j. $13 \times 6 = 78$. Vse to moramo zdaj sešteti in prišteti 5. Torej: $6 + 0 + 78 + 5 = 89$. To moramo deliti s 7, ostane 5. Torej: E = 5.

Zdaj moramo sešteti D in E in prišteti 22. To da $13 + 5 + 22 = 40$. Ker je vsota večja od 31, letos ne more biti velika noč v marcu, ampak šele v aprilu. Kdaj? Da to izveste, seštejete, kakor smo gori povedali, D in E, in odštejete 9. Torej $13 + 5 - 9 = 9$. To se pravi, 9. aprila. Poglejte v koledar, pa boste videli, da je res tako.

Ta način izračunavanja, kdaj bo velika noč, smo našli v neki stari knjigi. Kakor vidite, za letos se natanko ujema. Zdaj pa preizkusite n. pr. za lansko leto, in ko boste izračunali, vprašajte mamico, ali je vaš račun pravilen; vse mamice imajo namreč za takšne reči dober spomin. In potem izračunajte še za drugo leto.

Račun, kakor vidite, ni težak, zato boste imeli z njim kakšno urico prijetne zabave in zraven zadoščenje, da že tako dobro računate. Vašim staršem bo pa v prijetno zavest, da znate svoje v šoli pridobljeno znanje s pridom porabiti.

Kako prideš iz labirinta?

Vhod je pri A, izhod pri B. Zdaj pa poiščite pravo pot!
(Odgovor v prihodnji številki)

Za mlade jezikoslovce

Jubilej je beseda, ki jo vsi poznate. Tudi to gotovo vsi veste, da ni pri nas doma. Ne veste pa najbrže, katerega rodu je. Naj vam izdamo: hebrejskega. Izvira namreč iz besede *jobel*, to pa pomeni ovnov rog; z njim so namreč stari Hebrejci oznanjali sveto leto.

V šoli so vas učili, da ne smete reči *tunel*, ampak *predor*. *Tunel* smo dobili iz nemščine, pa vendar beseda ni nemška, ampak angleška; torej je tujka tudi za Nemce.

Cvetlica *tulipan* vsi poznate. Ali ste si kdaj mislili, da beseda ni slovenska? Prišla je namreč k nam (pa

ne samo k nam, tudi k drugim Slovanom, k Nemcem, Francozom, Angležem itd.) s Turškega: *tolipend* pomeni namreč pri Turkih turban, in če imate nekoliko domišljije, vam ne bo težko, opaziti podobnost med tulipanom in turškim pokrivalom.

Če vas zdaj vprašamo, odkod je prišla beseda *turban*, ne boste prav nič v zadregi z odgovorom. Pa ste vendar v zmoti: beseda namreč ni turška, kakor si mislite, ampak perzijska (*tulband* = svitek okoli glave). Dokaz, da je jezikoslovje sicer zamotana zadeva, a prav tako tudi zanimiva in poučna.

Svinčena plošča na dnu morja

Nekoč — to se je zgodilo še v prejšnjem stoletju, ko še niso poznali radia — brezžičnega brzojavljanja — so hoteli preizkusiti zvezdoslovce, koliko je vreden njihov način določitve natančne lege tega ali onega kraja na zemeljski obli.

V ta namen so nekje sredi oceana pogreznili na dno morja 1 m² veliko svinčeno ploščo. Neki zvezdoslovec, ki je bil priča temu, je s kompasom in drugimi aparati natanko ugotovil, kje leži pogreznjena plošča. Nato so njegove podatke spravili v pisemski ovitek in ga zapečatili.

Ladja, ki je pogreznila omenjeno ploščo, je polje teden dni križarila po morju zdaj proti severu zdaj proti jugu, zdaj proti vzhodu zdaj proti zahodu, tako da si je sama sebi štrono zmešala. Čez teden dni je srečala neko drugo ladjo; kapitanu te ladje so izročili zapečaten pismo in ga prosili, naj ga odda v nekem daljnem pristanišču. (Kapitanu samemu se pa ni niti sanjalo, kaj je v zapečatenem pismu.)

Pismo je bilo naslovljeno na britaniko admiraliteto v Londonu. Tam so seveda vedeli, za kakšen poskus gre. Medtem je ladja, na kateri je bil oni zvezdoslovec določil zemljepisno lego

svinčene plošče, neprestano križarila po morju, samo zato da ne bi mogel ne zvezdoslovec sam ne kdo drugi na tej ladji nikomur sporočiti, kje so spustili v morje svinčeno ploščo.

Ko so v Londonu dobili zapečaten pismo, so ga odprli in našli v njem zemljepisno lego pogreznjene svinčene plošče. Te podatke so izročili kapitanu neke ladje — ne tiste, ki je pripeljala pismo! — in mu naročili, naj po teh podatkih ugotovi, kje leži pogreznjena plošča. Tam kjer mu bodo računi pokazali, da mora ležati svinčena plošča na dnu morja, naj spusti v morje potapljače, da bodo ploščo dvignili — če jo bodo našli, seveda.

Kapitan je storil, kakor so mu v Londonu naročili. Vzel je s seboj nekega zvezdoslovca in odpel na široko morje. Ko je zvezdoslovec ugotovil, kje mora biti točka, ki jo je izračunal prvi zvezdoslovec, se je ladja ustavila in spustila v morje potapljače.

In glej! Potapljači so res takoj našli en kvadrantni meter veliko svinčeno ploščo in jo potegnili na suho.

Ta poskus je dokaz, kako temeljita je človeška znanost in kako natančni so aparati, s katerimi učenjak raziskuje svet okoli nas.

Kakšne obleke bo vzela angleška kraljica v Kanado

London, marca.

Katy je zdaj vsekako najbolj zaposlena oseba v Buckinghamskem dvoru. Katy, ali bolj natanko Katharina Marclynova. Poleg drugih poslov opravlja tudi dolžnost »lutke za poskušanje obleke«. Ze zdavnaj jih ima čez štiri-deset, a pred šest in dvajsetimi leti je prišla v službo mlade Elizabete, hčere earla Stradmoora. Ko je postala Elizabeta yorška vojvodinja, se je tudi Katy preselila z njo v palačo yorškega vojvode na londonskem Piccadillyju. A tudi zdaj, v Buckinghamski palači, je še zmerom v njeni službi. V teh desetih tednih, kolikor nas loči od potovanja angleškega kraljevskega para v Kanado, bi morala kraljica pometiti okrog šestdeset kompletov in petdeset plaščev, poleg krznenih ogrinjal in oblek. Takšna bo namreč garderoba angleške kraljice v Kanadi. Ker ima pa Katy prav takšno postavo kakor njena gospodarica, ji prihrani neprijetno pomejanje.

Katy ve za skrivnost, kakšne bodo vse te obleke, skrivnost, ki bi jo tako silno radi iztaknili Američani. Kajti kakor lani Pariz, tako hoče tudi letos Amerika v svoji modi upoštevati posebnosti oblek angleške kraljice. A Katy je molčeha. Prav tako znajo molčati tudi modni risar in vsi uslužbenci njegovega ateljeja.

Kraljičin krojač svojih umotvorov to pot ne bo spremljal v Ameriko, zato je treba že zdaj narediti natanko tako, kakor je bilo zamišljeno. Za vse to je pa treba nekaj tednov truda.

Kraljičine obleke je izbral cel mali »državni svet«. Kraljica je v Buckinghamskem dvoru sredi dvornih dam,

K pomembnemu angleškemu obisku na Francoskem: Angleški vojaški odličniki v družbi svojih francoskih tovarišev. Z leve na desno: šef britanskega generalnega štaba grof Gort, šef francoskega generalnega štaba general Gamelin, admiral Bührer in Darian in šef francoskega vojnega letalstva general Vuillemin. Angleški gostje so prišli na važne vojaške razgovore, pa tudi zato, da si ogledajo znamenite Maginotove utrdbe na francoski vzhodni meji. Naša slika kaže sprejem Angležev na pariškem letališču.

Presenečenja kajpak niso izključena. Tisti, ki so zaposleni pri kraljičini garderobi, so zaprti z devetimi zapahi in še tako mamiljive ponudbe ameriških modnih hiš jim ne razvežejo jezika.

V Izourdu v francoskih Alpah se je utrgal velik plaz in pokopal pod seboj mnogo ljudi. Na sliki: Po odkopu žrtev.

krojačev, modistinj, skladovnic slik in tkanin osebno izbrala risbe. Kakor pišejo angleški listi, je celo sam kralj pregledal te slike.

V ateljeju Hartneya je neka lutka skromno označena s črkama »H. M.« (Her Majesty, Njeno Veličanstvo). Ta lutka ima natančne mere kraljičinega telesa. Najprej bodo obleke pometili na tej lutki, potem na Katy in šele nato jih bo pometila kraljica sama.

Na dolgem seznamu je napisano, kaj bo kraljica oblekla ob sleherni priložnosti. Tam je napisano, kaj bo oblekla pri blagoslovitvi mostov, pri obisku bolnišnic, za gledališče, za svečan sprejem v občini itd. Določene so kratke ali dolge rokavice, manjša ali večja torbica, cvetje ali pahovka za okrog vratu, robčki, krzno, plašči, daljša ali krajša jopica. Samo eno ni še vnaprej določeno: namreč dežni plašč. Saj ne morejo vedeti kdaj bo deževalo; ali takrat, ko bo šla kraljica v kakšno bolnišnico ali na svečanost, ali pa dežja sploh ne bo.

Zato bo pa imela kraljica krono. Kolikor doslej vedo, bo kraljica vzela s seboj platinasto krono z diamanti iz Towra. V sredi te krone je vdelan Kohinoor, najčistejši diamant na svetu. Ta diamant lahko kraljica vzame iz krone in si ga pripne na obleko ali pa na biserno ogrlico.

Vse te priprave so znane, kajti o njih na dolgo in na široko pišejo londonski časopisi. Američani so pa najbolj radovedni, kakšni so kroji in barve teh oblek: to je pa skrivnost. Vedo le toliko, da bo glavna barva toalet sinja, ker je tudi barva kraljičinih oči sinja. Razen tega bo prevladovala tudi črnobela barva, še več bo pa samo bele. Da bi pomagala angleški barvni industriji, je kraljica obljubila, da bo v svoji kanadsko garderobo sprejela tudi nekatere druge barve, ki bodo potlej kajpak velika moda.

Listi tudi pišejo, da bo kraljica ob tem svojem potovanju uvedla novo linijo. S svojo krinolino je v Parizu spomnila krojače, da so priklicali od mrtvih staro krinolino. Nekateri, ki si domišljajo, da nekoliko več vedo o tem, menijo, da bo zdaj kraljica uvedla grško večerno modo. Poleg tega bo imela pa tudi čipkaste obleke, da bodo prišle v poštev spet angleške čipke, in plašče, prijete ob telesu.

Čustveni tat

Newyork, aprila

Pod debelo tiskanim naslovom »Najlepša zgodba o tatvinah v Zedinjenih državah«, so te dni skoraj vsi ame-

riški listi poročali, da so v Hollywoodu prijeli znanega tatu Ralfa Grahama. Njemu se je doslej posrečilo odnesti iz hiš hollywoodskih filmskih igralcev za okrog 200.000.000 dinarjev nakita.

Ralf Graham je bil specialist za tatvine po vilah filmskih zvezdnikov. »Filmski umetniki«, je pripovedoval na policiji, »izdajo za nakit včasih bajeslovne vsote. Poleg tega slavne zvezde niso prav nič redoljubne, kadar so nakita site, ga puste kjerkoli v hiši in se zanj nič več ne zmenijo. In nič lažjega ni, kakor priti v vile hollywoodskih igralcev.«

Ta spretni tat je okradel doslej Garyja Coopra, Carolo Lombardovo, Lili Damito in Miriamo Hopkinsovo...

»Sam s seboj sem stavil, da bom ogoljufal vse zvezdnike,« je rekel Ralf Graham, ko so ga prijeli.

Besede pa ni držal do konca, čeprav je okradel veliko zvezd. Tako je na primer samo iz hiše Georgea Holmella odnesel približno za 100.000.000 dinarjev nakita.

Iz vile igralke Miriam Hopkinsove se mu je posrečilo izmakniti za 100.000 dinarjev nakita in prav nič manj iz hiše Lilije Liljeve, Garyja Coopra in drugih.

Graham, sam se imenuje »razbojniškega gentlemena«, je povedal, da ni izvrševal tatvin kakor kakšen brezvestnež. Imel je samo eno napako: bil je preveč čustven napram otrokom. Pred otroki ni mogel nikdar krasti. Tako se mu je nekega dne zgodilo, da je zapustil vilo režiserja Ralpa Carpe, čeprav je imel pred seboj bogat plen, ker se je na lepem znašel pred nekim malčkom.

Poroka iranskega princa

Darila, vredna milijone

Pred kratkim se je Hapur Mohamed, naslednik iranskega prestola, odpravil iz Teherana na pot, da bo v Kairu slavil svojo uradno zaroko s princeso Favzio, sestro kralja Faruka. V zgodbi te zaroke se mešajo čudežne vzhodne pravljice z moderno zapadno civilizacijo, romantika in politični pogovori. Zenin je sin Rize Kana Pahlevija, ki je postal iz nekdanjega stotnika perzijskih kozakov diktator in vladar Irana in se je leta 1925. v Teheranu kronal za šaha. Kar je napravil Riza Kan, iranski Napoleon, v štirinajstih letih svoje vlade iz Perzije, ki je bila prej slabotno jabolko razdora med Anglijo in Rusijo, meji na pravljico. S to poroko misli utrditi svojo dinastijo za bodočnost.

Nevesta je iz Egipta, ki je pridobil danes pod svojim mladim, nenavadno priljubljenim kraljem Farukom za islam pomen, kakršnega še nikoli prej ni imel. Tudi v žilah Favzije se pretaka, kakor v žilah njenega bodočega moža, kri osvetovalcev, saj izhaja od Mehmeda Alija, ki je pred kakšnimi sto leti iztrgal Egipt iz turške oblasti. Potem je bil Egipt več rodov pod angleškim vodstvom. Zdaj, ko se je otrese angleškega nadzorstva, lahko upa na pomembno bodočnost.

Dva stara, kulturna naroda, iranski in egiptski, ki sta spadala med prve na zemlji, sta se otrešla spanja mnogih stoletij, in se pripravljata, da bosta spet zavzela pomembno mesto na svetu. In oba naroda vidita zdaj svojo bodočnost poosebljeno v obeh mladih ljudeh, ki se bosta združila za življenje.

Ta zveza pa se ni začela in sklenila na domačih dvorih. Zenin in nevesta

sta se spoznala v nekem švicarskem letovišču pri smučanju! Hapurju Mohamedu torej ni treba tako tesnobno čakati, kakor ženinom v starih zgodbah z vhoda, ki so prvič videli obraz svoje žene šele po poroki. Tudi princesi Favziji bo prihranjen strah pred

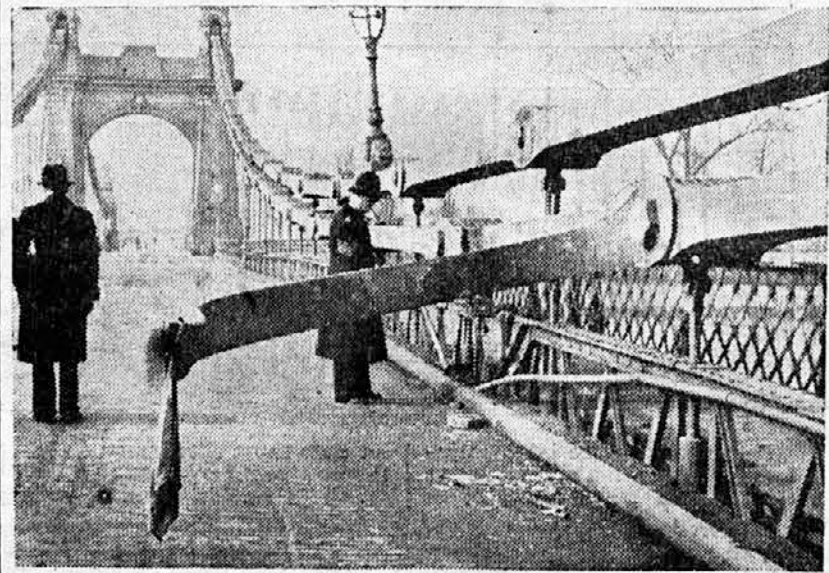

Po princovski poroki v Egiptu: egiptovski kralj Faruk se pelje s svojim svakom, iranskim prestolonaslednikom, na kratek izlet z drezino po ozki tirni železnici ob Nilu.

Čudna oporoka

Newyork, marca.

Radio-City-Myousikholl je največji kino v Newyorku. Kadar koli je vrtel

K novemu atentatu irskih teroristov v Londonu: Hammersmithov most po eksploziji peklenjskega stroja.

nov film, je zadnja leta pred kino prihajala neka revno oblečena starka. Točno ob desetih dopoldne je bila že tam, čeprav se je predstava začela šele ob enajstih. Ker so cene za dopoldan-

Tudi hromi lahko ozdravi

Inženir in tehniški iznajditelj iz Detroita v Ameriki, g. Charles Katering je izumil pred kratkim napravo, ki z njo lahko zdravijo hrome ljudi. Ta naprava je zelo zamotana in jo mora urejati več strokovnjakov; zato jo imajo lahko samo največje in najmodernejšje bolnišnice na svetu.

Bolnika zdravijo tako, da ga položijo v aparat, potem pa postopno segrevajo vodo do zelo visoke temperature. Pravi, da bolnik v petih tednih čisto ozdravi. Kajpak pridejo pri tem v poštev le bolniki, ki so ohromeli zaradi kakšne bolezni in ki so se rodili zdravi.

Na Angleškem imajo samo eno takšno napravo. V nekaj mesecih, odkar so v tej bolnišnici začeli zdraviti hrome, so ozdraveli že trije bolniki. Posebno poudarjajo, da je neki delavec ozdravel v kratkih treh tednih.

Iskal je pobeglo kokoško in našel zaklad

Solon, marca. Te dni je prišel v solunski arheološki muzej neki stari in zaupal upravniku, da je na kaj nenavaden način v razvalinah zunaj mesta našel nekakšen zaklad. Ko se je vračal domov, mu je ušla iz kokošnjaka kokoška, stekel je za njo in tako nehote prišel do vhoda v nekakšen rov. Plazil se je po rovu naprej, na koncu rova je pa zagledal velika vrata z rešetkami. Za temi vrati stoji velik železen kovček, v njem je pa nedvomno kakšna dragocenost.

Upravnik muzeja je o tej najdbi takoj obvestil neko arheološko komisijo; ta se je pod vodstvom arheologa Schönberga podala na raziskovanje. Starec je res pokazal vhod v kakšnih 250 metrov dolg rov. Domnevajo, da je to dobro ohranjen ostanek bizantinskega vodovoda. Zaradi nekaj škodljivih plinov, ki so se pričeli razvijati v tem rovu, pa komisija svojega dela še ni mogla dovršiti in še zdaj ne vedo, kaj je prav za prav v tistem skrivnostnem železnem kovčku za debelimi vrati. Nekateri mislijo, da je v kovčku star denar, drugi menijo pa, da je v njem suho zlato. Kaj je res v čudni skrinji, bodo pokazali šele prihodnji dnevi.

V Newyorku lahko postane general za 5000 din

Newyork, aprila.

Tudi Zedinjenih držav se je prišlo vojno razpoloženje. Zato je v Newyorku neki podjeten trgovec odprl posebno dopisno šolo, ki vsakemu omogoči, da postane višji oficir brez večjih težav.

Ta »vojna akademija« izda v enem tednu okrog 30 pisem, ki govorijo o citatih iz vojne zgodovine in o obriših bojišča v svetovni vojni. Ob koncu tega tečaja lahko vsak učenec položi izpit in postane »polkovnik«. Ves ta tečaj stane samo 3000 dolarjev.

Poleg drugega morajo učenci rešiti tudi razne naloge, ki jih popravlja neki major in jih potlej vrne bodočemu »polkovniku«. Takšna vprašanja so na primer: »Kako bi se morale braniti sušijske oblasti?« ali »Kakšne napake delajo Japonci, ko se bojujejo na Kitajskem?« itd.

V tej »vojni akademiji« prireajo tudi posebne tečaje za obrambo proti zračnim napadom, pred tanki, o cestnih bojih in podobno.

Po dovršenem izpitu dobe učenci diplomo, ki potrjuje, da so res »polkovniki«, razen tega dobe pa še nekakšno uniformo.

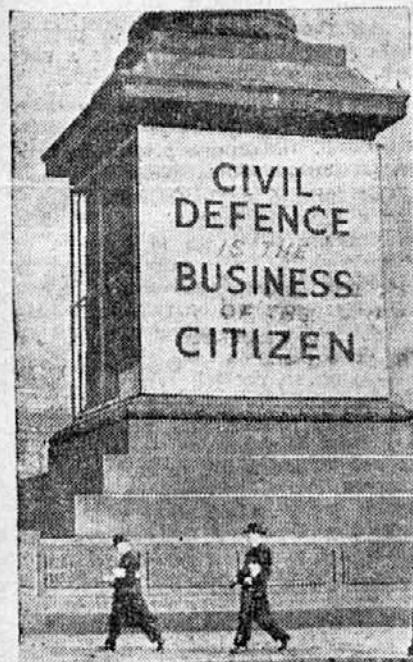
Te dni so v tej šoli uvedli tudi višji tečaj, tako da se »polkovniki« lahko še izpopolnijo in postanejo celo generali. Kajpak je takša za takšno diplomu dokaj visoka, znaša namreč — 5000 dolarjev.

Uspeh tega tečaja je zelo velik. Doslej se je 10.000 mladih Američanov potrudilo, da je doseglo to visoko vojaško stopnjo.

Prva nemška mornarka bo kmalu postala kapetanka

Berlin, aprila

Urad pomorskih oblasti v Hamburgu je te dni vpisal v spisek mornarjev prvo žensko, gospodično Ano Lizo Spahrberjevo. Gospodična Ana je bila doslej učiteljica, a že od otroških let si je želela postati mornarka. Še kot otrok je venomer stikala po ladjah in celo večkrat kot »slepa potnica« potovala s to ali ono trgovsko ladjo.

ANGLIJA SE PRIPRAVLJA...

Na vseh londonskih trgih, v vseh parkih, na vseh reklamnih deskah vidite te dni velike propagandne lepke s pozivi na mladeniče in moške, naj se priključijo v armado. Podobno kakor leta 1914... Na Angleškem namreč ne poznajo obvezne vojaščine vse do tedaj, dokler ni sila na vrhuncu. Naša slika kaže tak lepak na podstavku spomenika angleškega narodnega junaka admirala Nelsona — tistega Nelsona, ki je zadal Napoleonu smrtni udarec... Na lepaku se bere: Civilna (t. j. narodna) obramba je stvar državljanov.

Te dni je naredila izpit za mornarko in ima torej dovoljenje, da služi na kateri koli trgovski ladji kot navadna mornarka. Doslej so menili, da ženske nimajo pravice služiti na ladjah, a vztrajna Ana Liza je s pomočjo ankete najboljših nemških pravnikov dokazala, da to ni res in da noben nemški zakon izrečno ne prepoveduje ženskam mornariške službe.

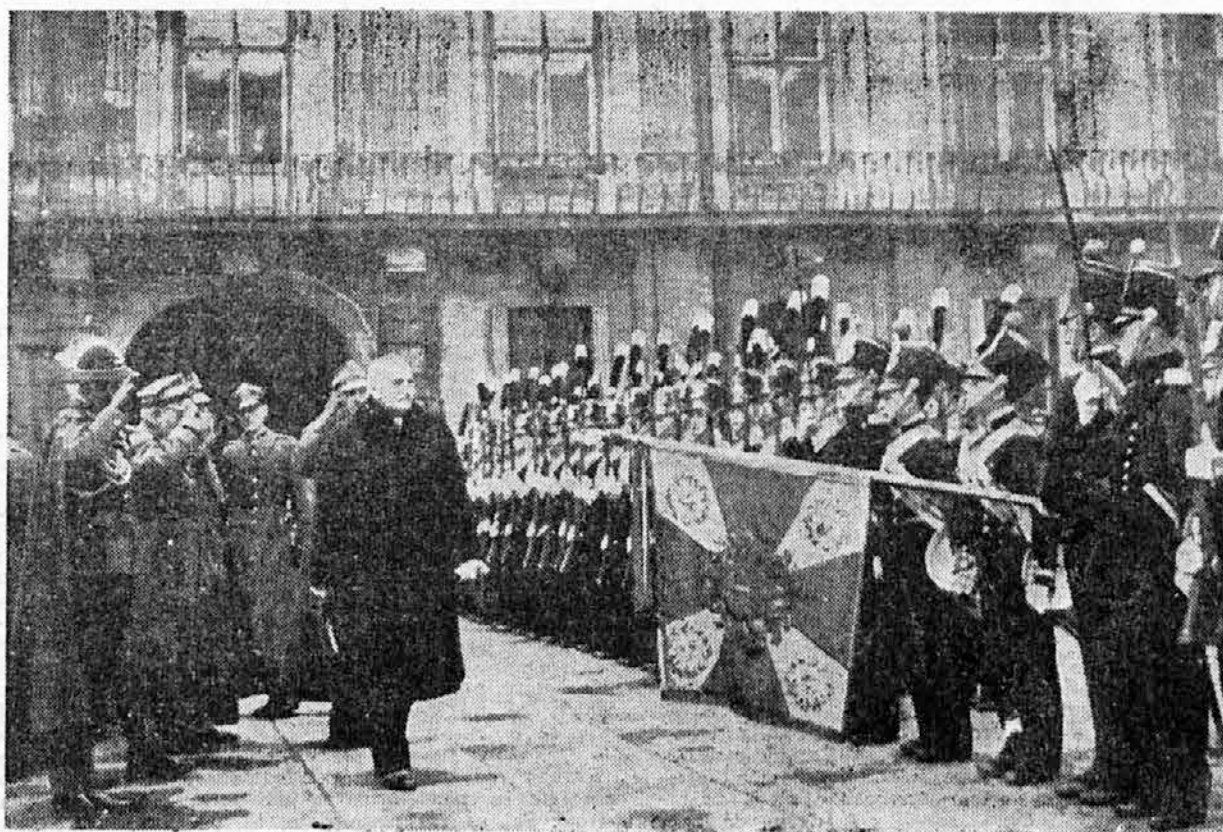
Tako je Ana Liza postala prava mornarka. Njeno častihlepje pa ne pozna meja. Te dni je izjavila, da se bo kmalu prijavila h kapetanskemu izpitu, češ da komaj čaka, da bi bila sama poveljnica kakšne ladje.

Simone Simon ne more nihče ukrotiti

Pariz, aprila

Francoski časopisi so spet polni članov o novi aferi neobzdrane in temperamentne francoske igralkice Simone Simonove.

Ze nekaj tednov v velikem pariškem studiju filmajo film »Ljubezenska kavalkada«, ki sestaja iz treh delov: prvi del se godi leta 1639., drugi leta 1839. in tretji leta 1939. Po prvotnem načrtu naj bi bili vsi trije deli med se-

K dogodkom na Poljskem; poljski prezident Moseicki pri paradi ob neki narodni slovesnosti v Varšavi.

boj v zvezl. Simona Simonova in Claude Daufin naj bi igrala glavni vlogi.

Vsakdo pač ve, kako je Simona trmasta in svojeglava. In zaradi te njene svojeglavosti je prišlo do neprijetnih prizorov med njo, režiserjem, piscem, igralci in lastništvom podjetja.

Znani francoski komik Michel Simon, ki ima isti priimek kakor Simona, sicer pa nista nič v sorodstvu, se je ujezil in temu dekletu, ki ga nihče na svetu ne more ukrotiti in spametovati, zabrusil v obraz vse, kar mu je prišlo na misel.

Po tem prepiru se je pokazalo, da je nemogoče delati s Simonov Simonovo. Vsaj v tem podjetju ne. Uprava filmskega podjetja je sklenila, da bo Simona igrala samo v prvem delu tega filma, v drugih dveh delih bosta pa ženski glavni vlogi igrali Caurina Lieherjeva in Jeanina Darceyeva, moško glavno vlogo bo pa v vseh treh delih igral Claude Daufin.

Tako bo svojeglava Simona kaznovana za svojo trmo.

Sleparjeva zvižaja

Atene, aprila

Pred nekaj dnevi je prišel v vas Neohori pri Volosu neki neznan moški štiridesetih let in potkal na vratih nekega premožnega posestnika. Tam je staremu posestniku povedal, da je njegov sin, ki je v grško-turški vojni leta 1922, prišel v turško ujetništvo.

Starec je bil »sina« nad vse vesel, še bolj pa njegova žena. Pripovedoval jima je, kako že nekaj let blodi po svetu in išče svoj dom. V vojni je izgubil spomin, a slika rojstne hiše se mu je globoko vtisnila v dušo. Ko je tako taval po svetu, je naposled prišel tudi v grško vas Neohori in spoznal domači krov.

Srečni družinski idili ne bi bilo konca, če se vanjo ne bi vmešala policija, ki je v »sinu« spoznala nevarnega sleparja in ga prijala.

Neprostoovoljni prenos družinskih preprirov po radiu

Kjöbenhavn, aprila

Pred kratkim so strokovnjaki odkrili v jütlandske mestu Aalborgu skrivnostni mikrofon, ki je prenašal nepotvorjene igre iz družinskega življenja. Listi poročajo, da je vse mesto tako spoznalo življenje ne samo enega, temveč cele vrste gasilcev.

telefone teh gasilcev bodo zdaj kajpak popravili, a vendar je temu ali onemu izmed njih in njihovim ženam nekaj tesno pri srcu ob zavesti, da so več mesecev živeli kakor v akustični stekleni dvorani, vsemu mestu v zabavo ali v zasmeh. V tolažbo jim je le to, da so prenosi trajali vselej le kratek čas.

Dokler ne bodo nove naprave končane, bodo prizadeti Aalborgžani najbrže živeli kar najbolj vzorno življenje.

Italijanski naborniki manifestirajo po rimskih ulicah in nosijo napise z italijanskimi zahtevami.

Gasilno društvo ima namreč zasebno telefonsko omrežje, zvezano z vsemi člani za primer požara. Vsi ti telefonski aparati se lahko z enim samim krožnim vodom priključijo. Aparati delujejo dan in noč, tudi če je slušalka na vilicah. Pogovori v sobi, kjer je telefon, se prenese skozi membrano v krožni vod, ki je zvezan z valovi radijske postaje v Kalundborgu. Glasove je tako lahko poslušal ves svet. Hišne

Koliko moči porabi strojepiska na dan

Zeneva, aprila

Švicarski zdravnik g. Schreder je končal svoje poskuse glede odgovora na vprašanje: koliko moči porabi vsak dan strojepiska pri svojem delu?

Ko srednje hitro piše na stroj, porabi v treh minutah dve kaloriji ener-

gije. (Kalorija je, kot vemo, množina toplote, ki zviša temperaturo enega litra vode za 1°C.) Ako upoštevamo, da se strojepiska pri delu vse bolj utruja, lahko računamo, da porabi v osmih urah povprečnega dela okrog 900 kalorij. Z drugimi besedami: od porabljenega energije pri njenem osemurnem delu bi lahko zavrelo devet litrov vode.

Rooseveltov sin zasluži 18 dolarjev na teden

Newyork, aprila

John Roosevelt, mlajši sin ameriškega predsednika Roosevelta, se je pred meseci poročil s hčerko nekega bogatega tovarnarja v Bostonu. Njegov tast ima več velikih tovarn in podjetij. Namesto da bi tast poveril svojemu imenitnemu zetu častno mesto ravnatelja tega ali onega podjetja, ga je postavil za najmlajšega trgovskega pomočnika s plačo 18 dolarjev na teden. To je storil zato, da bi John spoznal delo v njegovih podjetjih prav pri koreninah. Pravijo, da mladi Roosevelt nima nikakršnih prednosti in da mora prav tako trdo delati kakor njegovi manj imenitni tovariši.

POLJAKI SO PRIPRAVLJENI

Oddelek poljske pehote koraka skozi neko mesto proti meji.

Pogreb cele družine

Atene, aprila

V Atenah je stanoval zdravnik-antropolog Dimitrijades, star komaj 43 let, s svojo ženo in dvema hčerama.

Pred kratkim je sedel pri mizi in čakal večerje, ko ga je zadela srčna kap in se je mrtev zgrudil na tla. Žena in hčeri so bile čisto iz sebe. Šele čez dolgo časa so si toliko opomogle, da so poskrbele za mrtvaški oder. Prihajali so sorodniki in prijatelji in z njimi sočustvovali. Ko so tako sedeli v sobi, kjer je bil mrtvaški oder, so se mati in hčere povzpele na streho in odtod druga za drugo skočile na ulico. Mati je bila takoj mrtva, hčeri sta pa izdihnila v bolnišnici. Zdaj bodo celo družino pokopali hkrati.

Kaj vse se pripeti v eni uri

Montreal, aprila

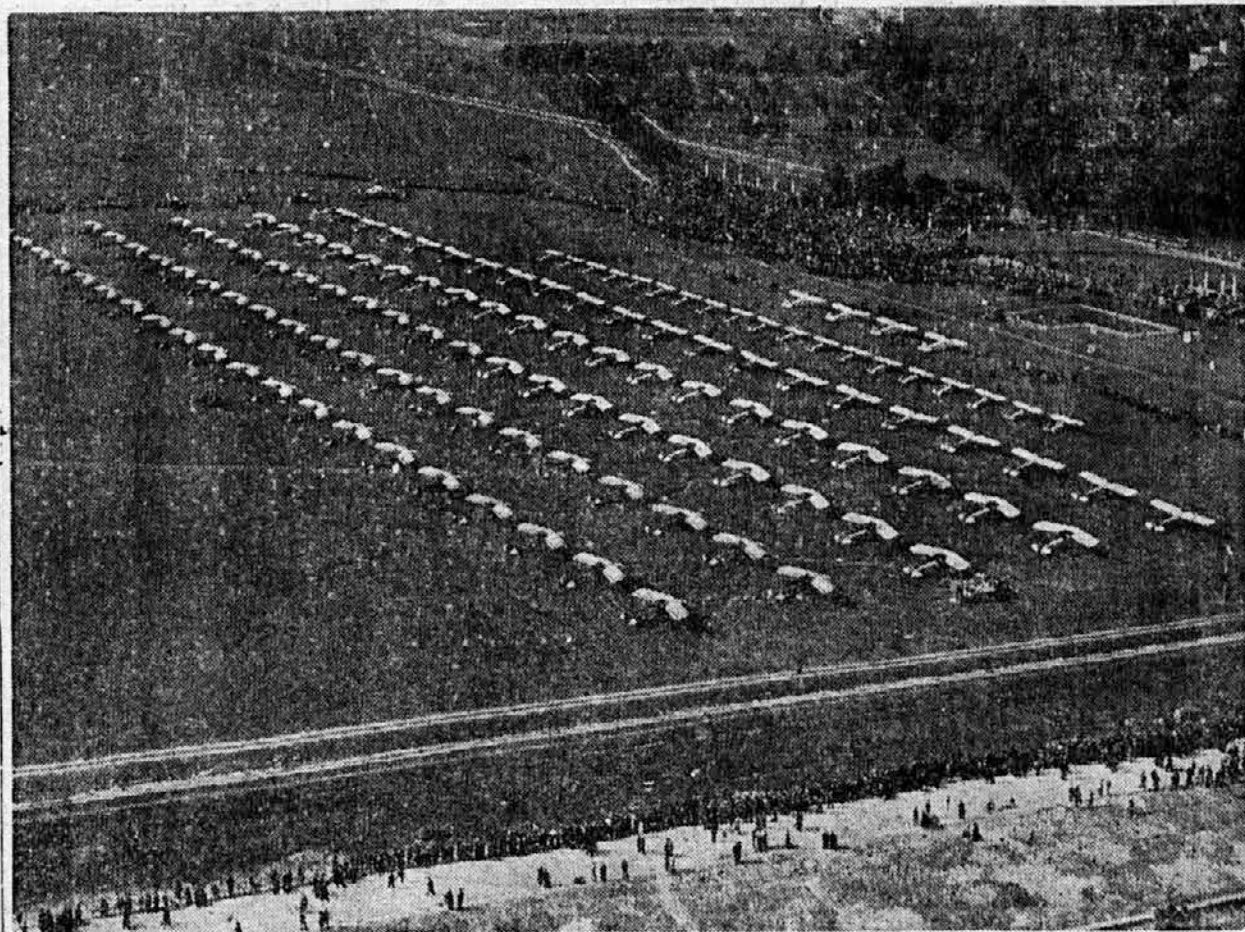
Neki kanadski statistik je objavil zanimive podrobnosti o tem, kaj vse se zgodi na svetu v eni uri.

Po tej statistiki umre vsakih 60 minut okrog 4600 ljudi in se jih rodi 5000. Izvrši se 198.000 prestopkov in 172.000 grešnikov peljejo pred sodišča. Iz tiskarn pride 1.700.000 časopisov. V filmski industriji izdelajo 57 kilometrov filma. 7.500 novih avtomobilov pride iz tovarn. Ljudje dobijo 1250 milijonov pisem in dopisnic in 115.000 brzojav. Lovci ustrelje 35.000 živali.

ŠIROM PO SVETU

Finski in švedski smučarji so letos v teku na kolce proge in na 18 km premagali norveške smučarje; zdaj si dele smučarsko prvenstvo severni narodi takole: 1. Finska, 2. Švedska, 3. Norveška. — 900.000 stotov žita namerava kupiti Italija pri balkanskih državah za železno rezervo v morebitnem primeru vojne. — Morilec Weidmanna in Milliona, v Parizu sta pred letom dni umorila šest nedolžnih ljudi, je te dni pariško sodišče obsodilo na smrt. — Rumun dež je prejšnji teden nekaj dni padal v Črni gori. Menijo, da je veter prinesel rumeni prah iz Italije ali iz Sahare. — Znana francoska igralka Anabella bo morala odpotovati iz Amerike, ker so se »čednostne lige« pritožile, da njeno ljubezensko razmerje z igralcem Tironom Powerjem ne ustreza ameriški morali.

Da bo vsa družina vesela, je treba samo kupiti »Družinski tednik«!

Poljska vojaška letala na vojaškem letališču v Varšavi

14. nadaljevanje

Hitro se je oblekla, in ker ni bila po tistih strašnih dogodkih še niti za trenutek zdolga, ji je pomenila vožnja spremembo, ki jo je čakala z nekakšno pričakovano polno nestrpnostjo.

Ce bi bila Ana sama do sebe pošena, bi si bila morala priznati, da je bila nestrpnost, ki se je iznenada pojavila, v zvezi z nekim hrepenenjem in upanjem, skrivajočim se v najglobljem kotičku njenega srca; toda mlado, lepo dekle ni bilo samo do sebe pošeno. Zmerom iznova si je govorila, da hrepeni samo po begu iz oklepa teh osamljenih sten in da čuti vročino kopnenja, da bi spet prišla med ljudi. Ne oziraje se na desno ali levo, je prišla do postaje, in kazalo je, kakor bi se bila hotela s svojo naglico ogniti nekemu neljubemu srečanju.

Toda ko je potem sedela sama v svojem oddelku in se je vlak premaknil, se je pokazalo na njenem obrazu nekaj podobnega kakor razočaranje, in s kakim pogledom je zastrela v jesensko pokrajino, hitečo mimo nje.

Ni slišala, da so se vrata odprla, in šele ko je Crayton zakašljal, se je ozrla in zagledala pred sabo drobne odvetnikove oči, ki so jo opazovale.

Crayton je brez vprašanja sedel njej nasproti, in ko je nehote hotela planiti kvišku, jo je s svojo suho in kosmato roko potisnil nazaj na sedež.

»Kar lepo sedite, miss Learnerjeva,« je dejal in se zopetno zarežal. »Najboljše je, da se pametno pomeniva. Koristilo vam bo, če me boste poslušali in če se boste poskušili z menoj opozoriti. Bil sem namreč predolgo odvetnik vašega strica, da ne bi vedel marsičesa, kar bi utegnilo biti tudi vam zelo neprijetno. In razen tega, v njegovem pogledu je bilo nekaj prežeečega in pretehtal je vsako besedo, preden jo je izgovoril, bi vas opozoril, da bi se utegnili najti še kakšni ugovori proti izplačilu vse dediščine. Saj je mogoče, da je Milner pri svojih opravkih prezrl kakšno važno obveznost, ki utegne priti šele pozneje na dan. Utognilo bi se zgoditi, da bi izgubili vse, kar vam je tako iznenada padlo v naročje in vam menda nekoliko zmedlo glavo. Stari, pošteni Mr. Brook vam tu ne bi mogel dosti pomagati. Potrebno bi prebrisanega odvetnika, kakor sem jaz... Zakaj me tako sovražite, miss Learnerjeva?« je prilizeno nadaljeval in jo pohotno gledal. »Saj sami ne veste, kako rad vas imam, in če bi bili le malo prijazni z menoj, bi vam lahko storil usluge, ki se vam danes o njih niti ne sanja...«

Ana je sedela kakor hroma na svojem prostoru, in odvetnikove besede so odmevale na njeno uho kakor iz velike daljave. Ni mogla ne odgovorjati ne bežati, in Crayton je bil odločen, da bo izrazil njeno slabost.

Prišel je roko, ki mu jo je apatično pustila, jo nežno pobožal in pritisnil nanjo svoj nečedni ščetinasti obraz.

»Glejte, dete,« je šepnil in njegove oči so se pohlpele zaskrile, »tako si ste mi všeč. Ne bo vam v škodo, če boste nekoliko dobri z menoj...«

Prihodnji mah je že sedel zraven Ane in ji položil roko okoli hrbta.

»Na koncu koncev sem vendar...«

Ana se je zdrznila kakor iz strašnih sanj, toda še dolgo potem ni vedela, kaj se je prav za prav v tistem trenutku zgodilo...

Izenada je zagledala veliko, temno senco in zaslišala trd padec, in ko je čez nekaj časa odprla oči, je sedel na prostoru, kjer je še malo prej govoril odvetnik, nekdo drug.

Hitro je spet zaprla oči in potem čez nekaj časa začela mežikati skozi okno, da bi se prepričala, ali bedi ali sanja.

In videla je brezkončne vlake, hiteče proti vzhodu in zahodu, videla je parnike na Temzi, ki so puhali oblake dima, slišala je sirene, ki so ji trgale ušesa...

In vendar je bilo docela neizpodbitno: tu je sedel, kakor je bil dolg in širok, Harry Reffold in jo gledal to pot s svojim najprikupnejšim nasmeškom.

Začudena se je ozrla po oddelku, in ko je vprašujoče uprla pogled v Harryja, je bral v njenih očeh nemo, plašno vprašanje.

Da jo pomiri, ji je pokimal in ji zadovoljno pokazal svoje bele zobe.

»Mr. Crayton je odšel, miss Learnerjeva, in zanesite se, da ga ne boste spet izlepa videli...«

Nehote se je globoko in sproščeno oddahnila, in zdela se ji je, da jo navdaja nekaj kakor pomirljiv občutek varnosti. Govoriti ni mogla, toda v njenem zmedenem mehkem pogledu in v njeni zardelosti je mladi mož bral njeno zahvalo.

Zdela se mu je to mlado samozavestno bitje še ljubkejšo kakor kdaj koli poprej, in zadovoljen je ugotovil, da bi mu moralo še tako kritično oko priznati odlično okus. Bil je preveč razvajen, da bi bil za žensko bolj občutljiv, kakor je bilo potrebno, toda v tem primeru je spet začutil nekaj, česar se v zadnjih dneh nikoli ni mogel otestiti. Iznova je namreč odkril, da se zanima za miss Learnerjevo dosti bolj, kakor bi bilo potrebno, in je moral samega sebe oštevati, ko je po-

mislil, kolikrat se je že zaman poskušal z njo srečati.

Danes jo je pa vendar ujel. Oprezno ji je sledil in potem stal na hodniku, da bi pričakal ugodno priložnost, in tako je prišel še o pravem času, da je poslal vsiljivega Craytona s trdim prijemom in poštenim zamahom pred vrata oddelka.

Rekel si je, da mora dekletu pustiti vsaj toliko časa, da se bo pomirila od razburjenja poslednjih trenutkov, in da ne sme biti vsiljiv, če hoče prignati vse njene pomisleke, ne da bi ji moral preveč izdati.

Zato je molčal in Ana mu je bila hvaležna, saj se je medtem zbrala in premislila, kako naj se vede.

Toda čisto do konca vsega ni mogla premisliti in tudi odločiti se ni mogla, kajti ko je naposled odprl usta, je govoril tako brez zadrege, pošteno in naravnost, da so se ji začeli razblinjati vsa dvomi o tem skrivnostnem človeku.

»Ni priporočljivo, miss Learnerjeva,« je rekel in jo toplo pogledal v plašne oči, »da se po raznih dogodkih kar brez spremstva vozite v London. Ne mislim vas plašiti, toda rad bi vas opozoril, da ste kot Milnerjeva dedična morda zbudili zanimanje tistih ljudi, ki so bili za vašega strica usodni, in tu je vsekakor potrebno nekaj previdnosti...«

Opazil je, kako so se ji oči od groze razširile in kako se je zdrznila. Zdalci ji je položil desnico na drgetajoče roke.

»Nič se vam ni treba bati, miss Ana,« jo je pomiril in okoli njegovih ustnic se je pri tem pokazal odločni nasmeh, ki ji je povedal več kakor vse njegove besede. »Toda dobro je, če to veste. Da ne boste tako neprevidni, kakor ste bili danes,« je vne-

prihod, in ji izrazil svoje sočutje. Bil je kakor spremenjen in je govoril z Ano kakor z odlično damo, da se mu je ona naposled morala z nasmeškom zahvaliti.

Ko se je Ana poslovila, je Reffold že čakal v veži starega poslopja. Stal je kakor stražnik na straži, in ko je prišla, je pogledal na uro.

»Če ste opravili svoje delo, miss Learnerjeva,« je dejal, »bi zdajje lahko južnala. Do odhoda vlaka je še časa več ko preveč...«

Vabilo jo je spravilo nekoliko v zadrego, vendar ga ni mogla meniti tebi nič odkloniti. Še pred kratkim bi bila to brez pomišljanja storila.

»Zal imam še celo kopico opravkov,« je odvrnila, da bi se mu izmaknila, toda Harryja se s tem ni mogla otestiti.

»Imenitno!« je živahno odvrnil. »Potem utegnem povabiti še neko damo, da bomo v troje. Saj se res ne spodobi, da bi mlado, lepo dekle samo jedlo z gospodami... ki se je z njim seznanilo na cesti,« je dopolnil svoje besede in pomežiknil z očmi.

Ani se je zdelo, da je bil to pot njegov smehljaj nekoliko predrzen.

Res je Reffold v eni prvih trgovin, ki sta jih obiskala, izginil v telefonsko celico in se šele po daljšem času vrnil ves vesel.

»Vse v redu, miss Ana,« ji je šepnil. »Prišel sem vam varuhinja, ki vam bo nedvomno všeč...«

Mala a imenitna gostilna je bila v stranski ulici ob Regent-Streetu, in ko je Ana stopila v elegantni lokal, ki je po vsej svoji zunanosti pričal o izbranem okusu, je bila nekaj trenutkov v hudi zadregi.

Toda takoj se je spet zbrala in Harry Reffold s svojim samozavestnim

skl obraz, ki jo je opazoval z živim zanimanjem, in v svoji ljubki zadregi ji ni prišlo nič drugega na misel kakor to, da ji je prikinjala in iskreno stisnila ponudeno ji roko.

Kratki pozdrav je bil skoraj nepazjen in v takšnem lokalu tudi nekaj vsakdanjega, vendar je napravil na enega izmed gostov izreden vtis.

Dr. Shipley, ki je sedel v najbližji loži, je iznenada zaslišal ime Mrs. Carringtonove, in to je bilo dovolj, da je napeto prisluhnil. Radovedno se je sklonil naprej, a prav tako hitro se je spet umaknil, ko je na svoje veliko presenečenje opazil svojo gospodinjjo.

Njen nenadni prihod v ta kraj in med to tujo družbo ga je vročeno razburil, in hotel je zvedeti, kaj naj to pomeni, naj ga stane kar koli. Sicer si je rekel, da ga ni življenje Mrs. Carringtonove nikoli zanimalo in da ga tudi prav nič ne briga, toda nezaupanje, ki mu ga je podžigala ljubosumnost, je bilo tolikšno, da je kar pozabil na trezne in pametne ugovore.

Napeto je prisluškoval, da bi prestrigel kakšno besedo pogovora, ki je postajal čedalje bolj živ in vesel, toda razočaran je kmalu ugotovil, da govore tam o samih vsakdanjih rečeh in o Newchurchu.

Šele ko je posegel vmes moški glas, se je na lepem spet pokazala na Shipleyjevem obrazu neka napetost; zdela se je, da poskuša ugotoviti, odkod pozna ta glas.

Seveda, ta glas je nekje že slišal, in še zdaj se je spominjal vsake njegove besede.

Prav tiho je vstal, zavil proti koncu jedilnice in šel potem ob drugi strani oprezno tako daleč naprej, da je lahko videl v ložo.

Varuj in neguj svoje zobe. dvakrat na dan s: Chlorodont-zobno pasto

to dodal. »Zato boste pa tudi pošteno kaznovani, ker boste morali prenašati mojo družbo. Prostovoljno ali ne — neprestano vam bom za petami, dokler se ne bode spet za vami zaprla vrata. Kostonjeve hiše...«

Ceprav je govoril na videz veselo, je vendar čutila, da misli zelo resno, in prvič po mnogih dneh je preletel veder nasmešek njen ljubki obraz, in ta nasmešek je Harryju izdal več, kakor bi mu moglo povedati še tako tople besede.

Vožnja je bila potem potekala brez posebnih pogovorov, toda Ana Learnerjeva je pozneje pri neki priložnosti vendarle priznala, da so je vzle temu počutila ob tej uri tako srečno kakor se nikoli v življenju.

Ko sta zapustila postajo, je Reffold v množici iznenada odkril Craytonov prežeči obraz in ujel pogled, ki je izdajal neizrekljivo sovraštvo. Razigrano je pomignil odvetniku, se pretirano vlnudno odkril in skočil potem k Ani v taksi.

William Brook je sprejel svojo uradnico zelo prišrčno, in ko mu je v zadregi povedala, po kaj je prišla, se je takoj ogrel za njen naer.

»Zelo me bo veselilo, če vam bom lahko ustregel, miss Learnerjeva,« ji je vneto zatrdil. »Zdaj ko vas ni tu, šele vemo, kaj nam pomenite. Sicer sem pa jaz to zmerom vedel,« se je hitro popravi in pomežiknil. »Tudi Mr. Grapes vam zdaj še vsak dan poje hvalnice...«

Seveda je tudi gospod Grapes prišel v pisarno, ko je zvedel za Anin

skl obraz, ki jo je opazoval z živim zanimanjem, in v svoji ljubki zadregi ji ni prišlo nič drugega na misel kakor to, da ji je prikinjala in iskreno stisnila ponudeno ji roko.

Kratki pozdrav je bil skoraj nepazjen in v takšnem lokalu tudi nekaj vsakdanjega, vendar je napravil na enega izmed gostov izreden vtis.

Dr. Shipley, ki je sedel v najbližji loži, je iznenada zaslišal ime Mrs. Carringtonove, in to je bilo dovolj, da je napeto prisluhnil. Radovedno se je sklonil naprej, a prav tako hitro se je spet umaknil, ko je na svoje veliko presenečenje opazil svojo gospodinjjo.

Njen nenadni prihod v ta kraj in med to tujo družbo ga je vročeno razburil, in hotel je zvedeti, kaj naj to pomeni, naj ga stane kar koli. Sicer si je rekel, da ga ni življenje Mrs. Carringtonove nikoli zanimalo in da ga tudi prav nič ne briga, toda nezaupanje, ki mu ga je podžigala ljubosumnost, je bilo tolikšno, da je kar pozabil na trezne in pametne ugovore.

Napeto je prisluškoval, da bi prestrigel kakšno besedo pogovora, ki je postajal čedalje bolj živ in vesel, toda razočaran je kmalu ugotovil, da govore tam o samih vsakdanjih rečeh in o Newchurchu.

Šele ko je posegel vmes moški glas, se je na lepem spet pokazala na Shipleyjevem obrazu neka napetost; zdela se je, da poskuša ugotoviti, odkod pozna ta glas.

Seveda, ta glas je nekje že slišal, in še zdaj se je spominjal vsake njegove besede.

Prav tiho je vstal, zavil proti koncu jedilnice in šel potem ob drugi strani oprezno tako daleč naprej, da je lahko videl v ložo.

Varuj in neguj svoje zobe. dvakrat na dan s: Chlorodont-zobno pasto

to dodal. »Zato boste pa tudi pošteno kaznovani, ker boste morali prenašati mojo družbo. Prostovoljno ali ne — neprestano vam bom za petami, dokler se ne bode spet za vami zaprla vrata. Kostonjeve hiše...«

Ceprav je govoril na videz veselo, je vendar čutila, da misli zelo resno, in prvič po mnogih dneh je preletel veder nasmešek njen ljubki obraz, in ta nasmešek je Harryju izdal več, kakor bi mu moglo povedati še tako tople besede.

Vožnja je bila potem potekala brez posebnih pogovorov, toda Ana Learnerjeva je pozneje pri neki priložnosti vendarle priznala, da so je vzle temu počutila ob tej uri tako srečno kakor se nikoli v življenju.

Ko sta zapustila postajo, je Reffold v množici iznenada odkril Craytonov prežeči obraz in ujel pogled, ki je izdajal neizrekljivo sovraštvo. Razigrano je pomignil odvetniku, se pretirano vlnudno odkril in skočil potem k Ani v taksi.

William Brook je sprejel svojo uradnico zelo prišrčno, in ko mu je v zadregi povedala, po kaj je prišla, se je takoj ogrel za njen naer.

»Zelo me bo veselilo, če vam bom lahko ustregel, miss Learnerjeva,« ji je vneto zatrdil. »Zdaj ko vas ni tu, šele vemo, kaj nam pomenite. Sicer sem pa jaz to zmerom vedel,« se je hitro popravi in pomežiknil. »Tudi Mr. Grapes vam zdaj še vsak dan poje hvalnice...«

Seveda je tudi gospod Grapes prišel v pisarno, ko je zvedel za Anin

skl obraz, ki jo je opazoval z živim zanimanjem, in v svoji ljubki zadregi ji ni prišlo nič drugega na misel kakor to, da ji je prikinjala in iskreno stisnila ponudeno ji roko.

Kratki pozdrav je bil skoraj nepazjen in v takšnem lokalu tudi nekaj vsakdanjega, vendar je napravil na enega izmed gostov izreden vtis.

Dr. Shipley, ki je sedel v najbližji loži, je iznenada zaslišal ime Mrs. Carringtonove, in to je bilo dovolj, da je napeto prisluhnil. Radovedno se je sklonil naprej, a prav tako hitro se je spet umaknil, ko je na svoje veliko presenečenje opazil svojo gospodinjjo.

Njen nenadni prihod v ta kraj in med to tujo družbo ga je vročeno razburil, in hotel je zvedeti, kaj naj to pomeni, naj ga stane kar koli. Sicer si je rekel, da ga ni življenje Mrs. Carringtonove nikoli zanimalo in da ga tudi prav nič ne briga, toda nezaupanje, ki mu ga je podžigala ljubosumnost, je bilo tolikšno, da je kar pozabil na trezne in pametne ugovore.

Napeto je prisluškoval, da bi prestrigel kakšno besedo pogovora, ki je postajal čedalje bolj živ in vesel, toda razočaran je kmalu ugotovil, da govore tam o samih vsakdanjih rečeh in o Newchurchu.

Šele ko je posegel vmes moški glas, se je na lepem spet pokazala na Shipleyjevem obrazu neka napetost; zdela se je, da poskuša ugotoviti, odkod pozna ta glas.

Seveda, ta glas je nekje že slišal, in še zdaj se je spominjal vsake njegove besede.

Prav tiho je vstal, zavil proti koncu jedilnice in šel potem ob drugi strani oprezno tako daleč naprej, da je lahko videl v ložo.

Varuj in neguj svoje zobe. dvakrat na dan s: Chlorodont-zobno pasto

to dodal. »Zato boste pa tudi pošteno kaznovani, ker boste morali prenašati mojo družbo. Prostovoljno ali ne — neprestano vam bom za petami, dokler se ne bode spet za vami zaprla vrata. Kostonjeve hiše...«

Ceprav je govoril na videz veselo, je vendar čutila, da misli zelo resno, in prvič po mnogih dneh je preletel veder nasmešek njen ljubki obraz, in ta nasmešek je Harryju izdal več, kakor bi mu moglo povedati še tako tople besede.

Vožnja je bila potem potekala brez posebnih pogovorov, toda Ana Learnerjeva je pozneje pri neki priložnosti vendarle priznala, da so je vzle temu počutila ob tej uri tako srečno kakor se nikoli v življenju.

Ko sta zapustila postajo, je Reffold v množici iznenada odkril Craytonov prežeči obraz in ujel pogled, ki je izdajal neizrekljivo sovraštvo. Razigrano je pomignil odvetniku, se pretirano vlnudno odkril in skočil potem k Ani v taksi.

William Brook je sprejel svojo uradnico zelo prišrčno, in ko mu je v zadregi povedala, po kaj je prišla, se je takoj ogrel za njen naer.

»Zelo me bo veselilo, če vam bom lahko ustregel, miss Learnerjeva,« ji je vneto zatrdil. »Zdaj ko vas ni tu, šele vemo, kaj nam pomenite. Sicer sem pa jaz to zmerom vedel,« se je hitro popravi in pomežiknil. »Tudi Mr. Grapes vam zdaj še vsak dan poje hvalnice...«

Seveda je tudi gospod Grapes prišel v pisarno, ko je zvedel za Anin

skl obraz, ki jo je opazoval z živim zanimanjem, in v svoji ljubki zadregi ji ni prišlo nič drugega na misel kakor to, da ji je prikinjala in iskreno stisnila ponudeno ji roko.

Kratki pozdrav je bil skoraj nepazjen in v takšnem lokalu tudi nekaj vsakdanjega, vendar je napravil na enega izmed gostov izreden vtis.

Dr. Shipley, ki je sedel v najbližji loži, je iznenada zaslišal ime Mrs. Carringtonove, in to je bilo dovolj, da je napeto prisluhnil. Radovedno se je sklonil naprej, a prav tako hitro se je spet umaknil, ko je na svoje veliko presenečenje opazil svojo gospodinjjo.

Njen nenadni prihod v ta kraj in med to tujo družbo ga je vročeno razburil, in hotel je zvedeti, kaj naj to pomeni, naj ga stane kar koli. Sicer si je rekel, da ga ni življenje Mrs. Carringtonove nikoli zanimalo in da ga tudi prav nič ne briga, toda nezaupanje, ki mu ga je podžigala ljubosumnost, je bilo tolikšno, da je kar pozabil na trezne in pametne ugovore.

Napeto je prisluškoval, da bi prestrigel kakšno besedo pogovora, ki je postajal čedalje bolj živ in vesel, toda razočaran je kmalu ugotovil, da govore tam o samih vsakdanjih rečeh in o Newchurchu.

Šele ko je posegel vmes moški glas, se je na lepem spet pokazala na Shipleyjevem obrazu neka napetost; zdela se je, da poskuša ugotoviti, odkod pozna ta glas.

Seveda, ta glas je nekje že slišal, in še zdaj se je spominjal vsake njegove besede.

Prav tiho je vstal, zavil proti koncu jedilnice in šel potem ob drugi strani oprezno tako daleč naprej, da je lahko videl v ložo.

Varuj in neguj svoje zobe. dvakrat na dan s: Chlorodont-zobno pasto

to dodal. »Zato boste pa tudi pošteno kaznovani, ker boste morali prenašati mojo družbo. Prostovoljno ali ne — neprestano vam bom za petami, dokler se ne bode spet za vami zaprla vrata. Kostonjeve hiše...«

Ceprav je govoril na videz veselo, je vendar čutila, da misli zelo resno, in prvič po mnogih dneh je preletel veder nasmešek njen ljubki obraz, in ta nasmešek je Harryju izdal več, kakor bi mu moglo povedati še tako tople besede.

Vožnja je bila potem potekala brez posebnih pogovorov, toda Ana Learnerjeva je pozneje pri neki priložnosti vendarle priznala, da so je vzle temu počutila ob tej uri tako srečno kakor se nikoli v življenju.

Ko sta zapustila postajo, je Reffold v množici iznenada odkril Craytonov prežeči obraz in ujel pogled, ki je izdajal neizrekljivo sovraštvo. Razigrano je pomignil odvetniku, se pretirano vlnudno odkril in skočil potem k Ani v taksi.

William Brook je sprejel svojo uradnico zelo prišrčno, in ko mu je v zadregi povedala, po kaj je prišla, se je takoj ogrel za njen naer.

»Zelo me bo veselilo, če vam bom lahko ustregel, miss Learnerjeva,« ji je vneto zatrdil. »Zdaj ko vas ni tu, šele vemo, kaj nam pomenite. Sicer sem pa jaz to zmerom vedel,« se je hitro popravi in pomežiknil. »Tudi Mr. Grapes vam zdaj še vsak dan poje hvalnice...«

Seveda je tudi gospod Grapes prišel v pisarno, ko je zvedel za Anin

skl obraz, ki jo je opazoval z živim zanimanjem, in v svoji ljubki zadregi ji ni prišlo nič drugega na misel kakor to, da ji je prikinjala in iskreno stisnila ponudeno ji roko.

Kratki pozdrav je bil skoraj nepazjen in v takšnem lokalu tudi nekaj vsakdanjega, vendar je napravil na enega izmed gostov izreden vtis.

Dr. Shipley, ki je sedel v najbližji loži, je iznenada zaslišal ime Mrs. Carringtonove, in to je bilo dovolj, da je napeto prisluhnil. Radovedno se je sklonil naprej, a prav tako hitro se je spet umaknil, ko je na svoje veliko presenečenje opazil svojo gospodinjjo.

Njen nenadni prihod v ta kraj in med to tujo družbo ga je vročeno razburil, in hotel je zvedeti, kaj naj to pomeni, naj ga stane kar koli. Sicer si je rekel, da ga ni življenje Mrs. Carringtonove nikoli zanimalo in da ga tudi prav nič ne briga, toda nezaupanje, ki mu ga je podžigala ljubosumnost, je bilo tolikšno, da je kar pozabil na trezne in pametne ugovore.

Napeto je prisluškoval, da bi prestrigel kakšno besedo pogovora, ki je postajal čedalje bolj živ in vesel, toda razočaran je kmalu ugotovil, da govore tam o samih vsakdanjih rečeh in o Newchurchu.

Šele ko je posegel vmes moški glas, se je na lepem spet pokazala na Shipleyjevem obrazu neka napetost; zdela se je, da poskuša ugotoviti, odkod pozna ta glas.

Seveda, ta glas je nekje že slišal, in še zdaj se je spominjal vsake njegove besede.

Prav tiho je vstal, zavil proti koncu jedilnice in šel potem ob drugi strani oprezno tako daleč naprej, da je lahko videl v ložo.

Varuj in neguj svoje zobe. dvakrat na dan s: Chlorodont-zobno pasto

to dodal. »Zato boste pa tudi pošteno kaznovani, ker boste morali prenašati mojo družbo. Prostovoljno ali ne — neprestano vam bom za petami, dokler se ne bode spet za vami zaprla vrata. Kostonjeve hiše...«

Ceprav je govoril na videz veselo, je vendar čutila, da misli zelo resno, in prvič po mnogih dneh je preletel veder nasmešek njen ljubki obraz, in ta nasmešek je Harryju izdal več, kakor bi mu moglo povedati še tako tople besede.

Vožnja je bila potem potekala brez posebnih pogovorov, toda Ana Learnerjeva je pozneje pri neki priložnosti vendarle priznala, da so je vzle temu počutila ob tej uri tako srečno kakor se nikoli v življenju.

Ko sta zapustila postajo, je Reffold v množici iznenada odkril Craytonov prežeči obraz in ujel pogled, ki je izdajal neizrekljivo sovraštvo. Razigrano je pomignil odvetniku, se pretirano vlnudno odkril in skočil potem k Ani v taksi.

William Brook je sprejel svojo uradnico zelo prišrčno, in ko mu je v zadregi povedala, po kaj je prišla, se je takoj ogrel za njen naer.

»Zelo me bo veselilo, če vam bom lahko ustregel, miss Learnerjeva,« ji je vneto zatrdil. »Zdaj ko vas ni tu, šele vemo, kaj nam pomenite. Sicer sem pa jaz to zmerom vedel,« se je hitro popravi in pomežiknil. »Tudi Mr. Grapes vam zdaj še vsak dan poje hvalnice...«

Seveda je tudi gospod Grapes prišel v pisarno, ko je zvedel za Anin

skl obraz, ki jo je opazoval z živim zanimanjem, in v svoji ljubki zadregi ji ni prišlo nič drugega na misel kakor to, da ji je prikinjala in iskreno stisnila ponudeno ji roko.

Kratki pozdrav je bil skoraj nepazjen in v takšnem lokalu tudi nekaj vsakdanjega, vendar je napravil na enega izmed gostov izreden vtis.

Dr. Shipley, ki je sedel v najbližji loži, je iznenada zaslišal ime Mrs. Carringtonove, in to je bilo dovolj, da je napeto prisluhnil. Radovedno se je sklonil naprej, a prav tako hitro se je spet umaknil, ko je na svoje veliko presenečenje opazil svojo gospodinjjo.

Njen nenadni prihod v ta kraj in med to tujo družbo ga je vročeno razburil, in hotel je zvedeti, kaj naj to pomeni, naj ga stane kar koli. Sicer si je re

Problemi našega časa

Juan March, španski Zaharov

Čudovita življenjska pot najbogatejšega Španca.

Zadnje tedne neprestano leta med Londonom, Parizom in Rimom neki gospod; od njegovih pogajanj in uspehov utegne zavistiti španska bodočnost. Povsod, kjer se pojavi, ga sprejmejo, ko kakšnega vladajočega kneza. On je namreč milijarder in ima dobre prijatelje tako v Cityju kakor v Palazzo Chigi ali na Quai d'Orsayu.

Ta mož se piše Juan March in spada med najvažnejše osebnosti tega stoletja. Za slavo se ne zmeni, samo za bogastvo mu je, zato je tudi vsa ta leta ostal v ozadju.

KMEČKI SIN Z MALLORCE

Juan March se je rodil pred 58 leti na otoku Mallorci v revni družini iz rodu Chetov. Cheti so potomci španskih Židov, ki so se dali za časa preganjanj v 15. stoletju krstiti. Danes so po večini poljedelci, ostali so popolnoma nepomešani in so ohranili običaje in navade svojih prednikov.

Marchovi starši ga niso mogli dati v šole. Tako je mož do današnjega dne ostal popolnoma neizobražen in v vsem svojem življenju ni prebral niti ene knjige. S 16 letom je dobil delo v neki trgovini z žitom. Pozneje je šel v Afriki tobak in ga tihotapil na Španjo. Nastanil se je v Kataloniji in je postal strasten lokalni patriot.

»Mi Katalonci,« je navadno dejal, »nimamo s Španijo ničesar skupnega.« Da sam ni bil Katalonec, ga ni prav nič motilo.

Njegov šovinizem ga tudi ni motil, da ne bi svojih kupčij razpletel po vsem polotoku. Hkrati je odkrival Španjo.

»Ni ti treba kot raziskovalec odrihati na severni tečaj, če hočeš odkriti neznane dežele,« je pogosto dejal; »če potuješ po Španiji, boš zmerom iznova našel na nova jezera, reke, gore in pokrajine, ki niso zaznamovane na nobenem zemljevidu. Španija je pozabljena dežela.«

PRVI ŠPANSKI »YANKEE«

Ko je prišla svetovna vojna in je ostala Španija nevtralna, je videl mladi trgovec v njej svojo veliko srečo. Najprej je začel trgovati s sladkorjem. Leta 1914. ni imela Narodna sladkorna družba nobenega doblička. On je industrijo tako pospešil, da je imela v treh naslednjih letih 19 milijonov pezet čistega. Hkrati si je pridobil lepo premoženje z nakupom velikanskih zemljišč, ki jih je razparceliral in prodal. Prevzel je tudi veliko kemično podjetje »Productos Chimicos« in ga tako okrepil, da so njegovi dividendi poskočili od dveh na 18 odstotkov. Isto se je zgodilo s premogovnikom Vasca Leonesa; pod Marchevim nadzorstvom so dividendi poskočili od 7 na 50 odstotkov.

Vse, česar se je lotil, se je spremenilo v zlato. Leta 1918. se je promet barcelonske banke, ki jo je upravljal, od začetka vojne potrajatelj. Ko so španski brodniki prodajali svoje ladje po silno nizkih cenah, je nakupil cela ladjevja. Kmalu sam ni več vedel, koliko premoženja ima. Imel je nešteto gradov, bank, posestev, parkov. Skoraj pri sleherni industriji je imel svoje prete vmes. Španci, ki so bili navajeni vsako delo odlašati na »manana« — jutri — so videli v njem nov tip trgovca in so ga imenovali »El Yanqui« — yankeeja.

BEG IZ JEČE

Ko je Primo de Rivera uvedel diktaturo, je postal pozoren na nenavadnega »selfmademana«. Čeprav ni imel zaupanja v njegovo premetenost, je vendar obudoval njegov matematični talent. Pogosto je peljal mladega Marcha k svojim generalom in jim ga predstavil kot umetnika v računanju. Zadal mu je kakšen prav težak matematični problem in March je znal nanj takoj odgovoriti, generali so pa njegove rezultate preizkusili s svinčnikom in papirjem v roki.

Pod vlado De Riverja je dobil March nadzorstvo nad španskim tobačnim monopolom. Ko je hotel diktator nekoliko pregledati njegove transakcije, je bilo že prepozno. March je postal med tem časom premočen.

Celo po odstopu kralja Alfonza leta 1931. je španski Zaharov obdržal svoja vodila mesta. Ko se je pa kot poslanec udeležil prvega zasedanja republikanskega parlamenta, so ga njegovi nasprotniki tožili zaradi podkupovanja in nizkotnih kupčij. Očitno so mu namreč, da je med vojno Špance pošiljal v Francijo pod prevezo, da so nemški vojuni v Alžiru. Vlada mu je odvzela njegovo donosno nadzorstvo nad tobačnim monopolom in ga vtaknila v preiskovalni zapor. A spet mu je pomagal njegov denar. Njegovi zaupniki so razdelili med sodne uradnike več kot milijon pezet in tako se mu je posrečilo po poldrugem letu zbežati iz madridskih zaporov. S celo karavano avtomobilov, ki so v njih sedeli poleg njegovega spremstva tudi jetniški rav-

natelj in več jetniških paznikov, je zbežal čez francosko mejo!

V Parizu je najel celo nadstropje v enem izmed najrazkošnejših hotelov. Španski vladi je pa pisal pismo in se je v njem na vse pretege opravičeval zaradi svojega bega. Bal se je, je pisal, da bi jetniški zrak kvarno vplival na njegovo zdravje!

Medtem so pa njegovi prijatelji v Španiji uveljavili ves svoj vpliv in vse dobre zveze, da bi ga rešili. Kmalu se je razvedelo, da je postal ubežni gospod March kandidat za prihodnje parlamentarne volitve. V državi, kjer je zadostovalo 2000 funtov letnih dohodkov, da so te lahko izvolili za senatorja, je bila igračka izvoliti milijonarja. Mož v pregnanstvu je postal poslanec in se je lahko svobodno vrnil v Španijo.

MILIJONARJEV UPOR

Odslej je napol vse svoje moči, da bi združil desničarje proti ljudski fronti. General Emilio Mola, ki se je pozneje v državljanski vojni ubil z letalom, je prevzel razdelitev njegovega denarja. Špal ga je v blagajne fašistov, alfonziništev in karlistovskih legionarjev. Levičarji so spoznali v milijarderju nevarnega nasprotnika.

Čeprav je mož na skrivaj pokupil na tucete časopisov in je napol vse sile, da bi pridobil javno mnenje zase, je kljub temu leta 1936. zmaga pri volitvah ljudske fronte.

Od tega trenutka dalje je March pripravil prevrat. Prvotno je bila velaja določena za oktober ali november. Toda umor monarhista Calvosa Sotela,

enega najožjih milijarderjevih zaupnikov — ubili so ga katalonski policisti — je kamen spodbil sprožil že poleti. Ko je Franco vkorakal v Seviljo, se je don Juan March umaknil v svojem oklopnem avtomobilu v spremstvu voditelja katoličanov, Gila Robersa, v Biarritz, da bi še naprej predel svoje mreže iz nevtralnega ozemlja.

»Bog je vsemočen,« je dejal citirno, »dolar je pa njegov zaupnik.«

CITY UPA VANJ

Francoski vladi ljudske fronte bivanje industrija v baskovskem kopališču ni bilo nič kaj všeč; svetovala mu je, naj se umakne bolj proti severu. Tako je prišel v Pariz in se nastanil v hotelu Ritzu. Spremljali so ga njegova žena in njegova dva sinova, ki ga niso nikoli pustili izpred oči. Prav tako pa tudi ne francoski policisti, ki so nadzorovali vse njegove obiske, brzojavke in pisma.

Kljub temu je ostal gospod March vsa ta tri leta v tesnem stiku z generalom Francmom. Večji del svojega premoženja je žrtvoval za njegovo stvar in je za nacionaliste izposloval na londonskem Cityju kredite v višini 40 do 50 milijonov funtov, s čimer so si nakupili ogromno orožja. Tako tudi gospodje v Foreign Office in na Quai d'Orsayu niso več videli v njem samo sumljivega človeka, temveč vsemočnega osebnost. In če so zahodne velesile z orožjem v roki gledale, kako general Franco zmaga, je ta v veliki meri dolžan hvala za to ravno njegovemu pristašu, donu Juanu Marchu.

(Po »Weltwoche«, Curih.)

Kajenje „marijuane“ — največje ameriško zlo

Marijuana je cigareta, ki spravi človeka v blaznico

Newyork, aprila.

Kar je v Londonu Whitechapel, to je v Newyorku okraj San-Juan-Hill: dno velemestnega življenja. Zenske dvomljive morale, ljudje dvomljivih poklicev, lokali dvomljivega imena, ki so v njih prepri in pretepi na dnevnem in nočnem redu. In ko je tja pred kratkim ponoči vdrl policijski major Williams s štiridesetimi policisti in kakor veter preletel vsa sumljiva skrivališča — policija jih prav dobro pozna — v teh neomadeževanih ulicah San-Juan-Hilla ta izredni obisk ni izzval posebnega razburjenja.

»Ena racija več ali manj...« so nebržito menili tisti, ki jim je še za časa uspelo pobegniti pred majorjevim pomočniki. Major Williams je pa to pot obiskal San-Juan zaradi neke važne zadeve. Policijsko poročilo je bilo drugo jutro kratko, a važno:

»V pretekli noči je policija v San-Juanu prijela trideset trgovcev z opojnim blagom in zaplenila deset škatel cigaret »marijuane«.

Golobradi poslanik

Proti koncu 16. stoletja je bila velika moda, da so moški nosili brado. Španski kralj Filip II. je poslal v Rim nekega še zelo mladega plemiča, da bi v njegovem imenu čestital papežu Sikstu V. k njegovemu kronanju.

Ko je stal mladi, golobradi mož pred papežem, je bil ta precej nejevoljen in je zagodrnjal:

»Španskemu kralju najbrže primanjkuje mož, ker mi pošilja takšne golobrade dečke!«

Mladi španec pa ni izgubil prisebnosti in je ponosno odgovoril:

»Če bi moj kralj slutil, da je Vaši Svetosti več do brade kakor do spošobnega moža, bi prav gotovo rajši poslal kozla.«

Edinstven primer

Evgen Fröhner (1858—1923), profesor na veterinarski visoki šoli v Berlinu je vse svoje življenje ohranil zdrav humor.

Nekoč je zadal nekemu kandidatu pri izpitu tole vprašanje:

»Kaj bi storil, ako bi vam pripeljali konja z zlomljeno ključnico?«

Kandidat je dolgo in učeno govoril; ko je končal, je Fröhner smehljaje se dejal:

»Prijatelj, to pa ne bi bilo pametno. Ali veste, kaj bi napravil jaz v takšnem primeru? Izrazil bi redko priložnost in bi za vsako ceno konja kupil. Potlej bi žival ponudil muzeju in bi zato zanesljivo dobil čedno vsoto — kajti bil bi prvi in edini konj na svetu, ki bi imel ključnico.«

Strahopetni pesnik

Danski pesnik Oehlenschläger (1779 do 1850) — imenovali so ga »pogumni pesnik« — res ni bil bogve kakšen junak. Ko je nekoč potoval po Italiji,

Čez nekaj dni je policija iznova obiskala San-Juan, in sicer prav tako z uspehom; prišla je tihotapce mamil in zaplenila precej »marijuane«. Dve leti je major Williams iskal in brskal, dokler ni dosegel popolnega uspeha. Odkril je dobro organizirano tolpo tihotapcev »marijuane« in jih spravil za zapah.

Kaj je marijuana

V Evropi je marijuana za zdaj, hvala Bogu, še neznan. Pred kakšnimi dvema leti tudi v Združenih državah še nihče ni vedel za te cigarete, ki so na zunaj sicer popolnoma nedolžne, a imajo strašen učinek. Poslednja mehiška revolucija je poglajala veliko ljudi iz njihove domovine. Večina jih je pobegnila v Združene države. Nekateri so ostali kar blizu, na jugu, drugi so se pa pomešali med množice severnih velemest. Med begunci je bilo veliko takšnih, ki so prinesli s seboj strast kajenja marijuane. V novi domovini je nikjer niso mogli do-

Anekdote

se ni mogel iznebiti strahu pred potresom. Njegov prijatelj, ki so vedeli, kako je strahopeten, so si ga nekoč posteno privoščili. Sedeli so okrog mize in na lepem so začeli mizo skrivaj tresti, tako da so kozarci sumljivo zaplesali. Pesnik je ves prestrašen planil pokonci, zdrljal iz hiše in se zunaj oklenil neke pinje. Na vso moč si je prizadeval, da bi splezal nanjo.

Ko se mu je naposled posrečilo priti na vrh, je čepel gori in s strahom pričakoval novih potresnih sunkov. Čez čas je spoznal, da so ga potegnili in je osramočen splezal dol.

Premeteni pridigar

Brandenburgski volilni knez Johann Georg (1525—1598) je bil zelo navdušen prijatelj dobre kapljice, da, celo preveč navdušen. Svoji ženi je s tem pripravil veliko jeze in skrb. Zato je kneginja nekoč prosila dvornega pridigarja, naj se v svoji nedeljski pridigi posteno loti pijančevanja in njegovih posledic. Pobožni mož je privolil.

Ko je v nedeljo pridigal tako, kakor mu je naročila kneginja, je v svoje veliko zadovoljstvo opazil, kako postaja njen obraz čedalje prijaznejši in ko je pridigar v najgrozotnejših barvah slikal posledice pijančevanja, mu je celo zadovoljna prikimala. Ko je pa njegov pogled slučajno zašel k volilnemu knezu, je v svojo grozo opazil, kako se njegov obraz grozeče mračil. Dvorni pridigar se je zbal za svojo donosno službo, še enkrat je zagrmel nad pijančevanjem, naposled je pa pristavil: »Samo eden ne sme zaničevati dobre in izdatne kapljice, namreč naš ljubljani deželni glavar, kajti on jo

biti. Zato so sklenili, da si bodo sami pomagali.

Nočni »gojitelji« marijuane

Neke noči so se temne sence plazile skozi grmovje Centralnega parka v Newyorku. Čez nekaj tednov so se sence spet pojavile. Potlej so vsake večer hodili po parku ljudje, se plazili okrog grmovja in pulili neke liste. Čuvajem se je čudno zdelo, kaj ti ljudje brskajo po grmovju in zakaj pulijo liste. In neke noči so ujeli človeka, ki je nabral polno vrečo tega blaga.

Neki mehiškanski begunci so se namreč oddolili, ker niso mogli dobiti marijuane iz daljine domovine, da jo bodo sami gojili sredi Newyorka v Centralnem parku. Svoj posel so kajpak opravljali pod okriljem noči. Ponoči so prihajali saditi mladike, ponoči so tudi obirali liste. Kljub temu so pa oblasti odkrile njihovo nočno »poljedelstvo« sredi Newyorka. Polovile so jih in kaznovale, njihovo »plantazo« pa uničile do poslednje koreninice.

Kadilci marijuane

Oblasti so kajpak mislile, da je s tem stvar opravljena. A bilo je že prepozno, kajti marijuana je poglajala svoje korenine že med ljudmi. Odtod je pa dosti težje, če ne skoraj nemogoče, odstraniti zlo. Človeške strasti in razvade so močno ukoreninjene.

»Tobak« za marijuano pridobivajo iz posušenega lista neke vrste indijskih konopolj. Po vsej Mehiki, posebno v toplejših krajih, raste ta rastlina sama od sebe po vseh poljih in parobkih. Ko se liste posuši, se prav lahko zvije v cigareto. V nasprotju od hašiša, ki ga orientalski narodi žvečijo, da jim razdraži živce, lahko liste marijuane kade kakor tobak. Na videz se marijuana sploh ne razlikuje od navadnih cigaret. Tihotapijo jo celo pod imeni običajnih cigaret. Šele ko jo prižge, kadilec začuti, da ima v ustih posebno vrsto cigaret. Njen dim ima močan vonj, podoben vonju gorečega sena.

Kadilca marijuane kmalu spoznaš: lica imajo zabuhla, oči steklene, pogled strm, kakor vsi tisti, ki uživajo mamila. Črte na obrazu se potegnejo, zastrupljene mišice se skrčijo. Ko začne trup delovati v organizmu, kadilec cigareto odloži in jo vtakne v žep. Prihrani jo še za drugič. Če hoče, da bo učinek jačji, pred kajenjem sesa melaso.

Učinek najmodernejšega strupa

Kadilec, ki ga omami marijuana, ni več normalen človek. Najprej se mu zazdi, ko da bi se njegove moči postarile. Popade ga besnost, ki je nezadržljiva, zdaj se mu, da bi mogel predstavljati gore in stresti zemljo. Hkrati pa marijuana razdraži tudi mozeg. Kadilec marijuane ni, kakor kadilec opija, žrtev prividov. Njegova do skrajnosti razdražena duševnost vidi običajne pojave v popolnoma drugačni luči; mirnega pešca na ulici, psa ali gručo ljudi, ki se mirno pogovarjajo, vse to vidi v fantastičnih oblikah, ki mu prete. Slika realnega sveta je popolnoma izmamljena. Razlika je tale: medtem ko kadilec opija sanja začarani sanje, se tisti, ki ga je zastrupila marijuana, na vrhuncu krize — ta traja nekaj ur — vede kakor blazen. Celotno okolico postane nevaren. Na ulici utegne napasti ljudi kot najhujše sovražnike. Pred majhnim psom

ima, si jo lahko privoščil in jo prenese! Takrat se je kneginja namrgodila, knezov obraz je pa kar zažarel od zadovoljstva.

Mučno, a resnično

V Newyorku se je pred kratkim pripetila tale nerodna zadeva. Knez Jusupov — znan zaradi Rasputinov smrti — je prišel s svojo ženo, rusko veliko kneginjo, v Ameriko. Neke bogata, odlična dama iz newyorške družbe ju je povabila na domačo zabavo. Kajpak je vse uredila tako, da bi bil prihod kneza in kneginje senzacija večera.

Vsi gostje so bili zbrani. Naposled se je prikazal ruski knez s svojo ženo. Gostiteljica jima je šla vzhicena nasproti, ju peljala skozi špalir gostov na najvišjo stopnico in ju v svoji razburjenosti predstavila z besedami: »Princ in princesa Rasputinova!«

Skromni lord

Lord Beaverbrook, ki se je v svojem življenju povzpел od kanadskega drvarja do ameriškega časopisnega kralja, je sedel pred kratkim v vojvodo Windsorskim in nekaterimi njegovimi prijatelji pri čaju v Cannesu. Govorili so o moški eleganci in vojvodu je izrabljali priložnost, da je pokazal dragocene zapletne gume, ki mu jih je podarila njegova žena.

Drugi gospodje so začeli vsi po vrsti kazati svoje, nič manj dragocene, zlate in platinaste gume. Samo lord Beaverbrook je postal očitno molčeč in je skrivaj srajčne rokave v suknjici. Vojvoda je to opazil in je vztrajal pri tem, da mora tudi časopisni kralj pokazati svoje gume. Ta se je naposled vzdal in gospodje so zagledali — dve varnostni zaponki.

bo pa morebiti zbežal, ker se mu zdi, da je lev...

Besnost kadilca marijuane je strašna. V njem se namreč pojavi neznanška moč. Neki mehiškanski zdravnik je pripovedoval, da so mu nekoč pripeljali človeka, zastrupljenega z marijuano, ki je na cesti napadel ljudi. V pretepu so mu glavo skoraj čisto odrezali in ko so ga bolničarji dvignili, mu je visela le še na nekaj mišicah. Kljub temu so imeli pa dosti dela, preden so ga spravili v rešilni voz. Umiril in klonil je šele takrat, ko je izgubil veliko krvi.

Konec v blaznici

Marijuana se še v nečem razlikuje od običajnih mamil: ne učinkuje namreč akumulativno. Kadilec opija čuti vse hujšo potrebo po mamilu, kar lačen je strupa. Kadilec marijuane se pa narobe po prestani krizi prav lahko strupa osvoboditi in ne čuti potrebe, da bi stalno ali pa vsaj od časa do časa kadil. A prav zato se je ta razvada polastila toliko ljudi. Pa ne morebiti, da po končani krizi marijuana sploh ne bi pustila posledic. Kdor po prvem poskusu kajenja ne opusti in ga ponovi trikrat, štirikrat, je nesrečnik lahko prepričan, da si je sam priskrbel potni list za blaznico. Vsi stalni kadilci marijuane so končali v blaznici, in sicer v oddelku za nevarne bolnike, ki zanje večidel ni rešitve.

Tisoči zastrupljenih

Pred sto leti še nihče, tudi v Mehiki ne, ni poznal marijuane. Ni natanko znano, kdaj se je ta razvada začela širiti. Danes je marijuana socialno zlo, ki ga oblasti odločno pobijajo.

Mehikanski begunci so ga prenesli tudi v sosednje Združene države. Kar je pa najhujše: marijuana svojih žrtve ni iskala samo po kaznišnicah in vojašnicah, temveč tudi med šolsko mladino. Danes je na tisoče visokolevce zastrupljenih z marijuano. Pred dvema letoma so na nekem vseučilišču odkrili skrivno kadilnico in polovili tihotapce marijuane. Širjenju tega zla je pa pripomogla tudi okoliščina, da so te cigarete dosti cenejše od tobačnih, razen tega se pa tihotapcem še do nedavna ni bilo treba bati ostrih kazni. Zdalj ko je trup zavzel že tako grozoten obseg in je začel svoje razdiralno delo tudi med šolsko mladino, so se oblasti vzmernile in napovedale neizprosno boj trgovcem »počasne smrti«. Odločni ukrepi majorja Williamsa dokazujejo, da oblasti pri pobijanju in zatiranju najhujših »moder« ne mislijo ostati na pol poti.

Zvečilni gumi v Ameriki

V Združenih državah vsako leto prodajo okrog 200.000 kilometrov žvečilnega gumija, vrednega 300 milijonov dolarjev. Večino tega gumija prevažajo v Združenih državah; tam je ta navada tako razširjena, da danes celo piloti prežvekujejo gumi za pomirjenje živcev.

Zvečilni gumi pridobivajo iz soka drevesa sapota, ki ga v Združenih državah goje v velikih plantažah. Visoko je po deset do petnajst metrov.

Gumi so v Združenih državah začeli žvečiti pred sedemdesetimi leti. Iznasel ga je zobotehnik Thomas Adams. Na gumi ga je opozoril neki pobegli mehiškanski general. Adams je najprej poskusil gumi uporabiti za umetne zobe. Naposled je pa spoznal, da se da gumi dosti bolje izkoristiti kot slaščica.

Zvečenje se je naglo razširilo. Zasadili so dosti novih plantaž sapota.

Zanimivo je pa, da se ta navada ni razširila tudi na Angleškem. Tam namreč po žvečenju gumija spoznajo Američana. (»Pester Loyde«)

Nov način prenosa kože

Ze nekaj let se ruski znanstveniki bavijo s problemom zdravljenja čirov, ki nastanejo zaradi nezadostne prehrane tkiva, kot posledica obolenja živčnega sistema ali pa neurejenega presnavljanja telesnih snovi.

Dr. Višnjevski, profesor na kirurški kliniki inštituta za eksperimentalno medicino, dela zdaj poskuse s prenosom kože s konzerviranih trupel na te čire.

Od meseca novembra je bilo na kliniki 22 bolnikov pod nadzorstvom profesorja Višnjevskega. Po prenosu kože s trupel na obolela mesta, so vsi bolniki že v kratkem času popolnoma ozdraveli. (»Pariser Tageszeitung«)

Čebele kot vojni sli

Vojna na Kitajskem je iz čebel napravila vojna guma. Čebele so tako zdresirali kajpak Japonci. S pomočjo moderne fotografije je namreč mogoče poročila zmanjšati na neznamenit deček prvotne velikosti. Čebela, ki nosi to dragoceno breme, se zna vrniti tudi več milij daleč.

Čebele niso samo zanesljive, temveč tudi nagle, kajti v eni sami uri prelete tudi po trideset do štirideset milj. Ta namestnica goloba-pismonose še mnogo obeta; Japonci zato danes posvečajo kar največjo pažnjo čebelinim rojem in jih varujejo škodljivcev.

(»Comentator«, Newyork.)

Humor

Donosna kokošjereja

»Zdaj se mi je šele posrečilo pripraviti vse kokoši, da vsak dan zneso eno jajce. Kajpak jih moram dobro krmiti.«

»S čim jih pa krmito?«

»Vsaka kokoš dobi vsak dan poleg običajne piče tudi dva trdokuhana, sesekljana jajca!«

Gospa in služkinja

Gospa Zmazkova ima novo služkinjo. »Mina,« ji pravi, »jutri bomo imeli domač ples. Upam, da boste storili vse, kar je v vaši moči.«

Mina vsa vesela:

»Brez skrbi, gospa! Tako rada plešem, ko le kaj.«

Naglica

Tine sreča Toneta, ko teče zraven svojega kolesa.

»Kaj se je vendar zgodilo, Tone? Zakaj ne skočiš na kolo?«

»Nikar me ne zadržuj, Tine,« mu ta v naglici odgovori. »Saj niti na kolo ne utegnem skočiti!«

Različno

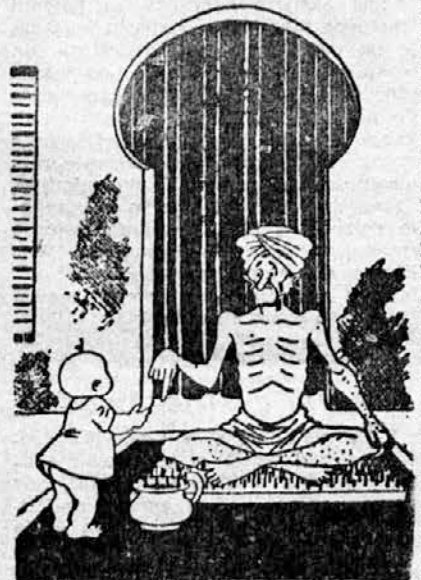
»Pri nas moramo ravnati z našo vzgojiteljico tako, kakor bi spadala k naši družini.«

»Oh, pri nas pa tega ne smemo. Z njo moramo biti zelo vljudni.«

Vprašanje

»Stric, kaj se pa to pravi: kozla ustreliti?«

»Veš, Janez, to je pa tako: če lovec na primer meri na kozla, pa ga zgreši... kozla ustreliti!«

Fakir pripravlja svoj nad-budni naraščaj za bodoči poklic
(»Mare' Aurelio«)

V sili

Mali Peter pride prvič iz šole.

»No, kako je bilo Peter?«

»O, lepo, oče, samo — gospod učitelj je tako strahovito radoveden. Najprej je hotel vedeti, kako se pišem. Povedal sem mu. Potlej je hotel vedeti, kdaj sem se rodil. Tudi to sem mu povedal. Potlej je pa še hotel vedeti, kje sem se rodil in... moral sem se mu zlagati.«

»Zlagati? Zakaj neki?«

»Saj vendar nisem mogel povedati, da sem se rodil v ženski bolnišnici, potlej bi me pa fantje imeli za deklico. Tako sem si hitro izmislil drug kraj.«

»Kateri kraj?«

»Nogometno igrišče.«

Pomlahevalni postopek

»Ali me lahko pomladite, da bom spet 25 let star?« vpraša, kajpak v Ameriki, neki odvetnik pomlahevalnega zdravnika.

»Kajpak, a to stane 10.000 dolarjev.«

»Ali me morete pomladiti, da bom star 18 let?«

»Lahko, a to stane 15.000 dolarjev.«

»Potlej me napravite 18 let starega,« se odloči odvetnik.

Pol leta pozneje se oglasi pri odvetniku zdravnik in ga opomni, naj plača račun.

»Mi niti na misel na pride, gospod doktor, saj sem vendar mladoleten in če mislite to ovreči, vas bom tožil zaradi sleparije!«

Na lovu

Gospoda Hrasta pregovori neki njegov prijatelj, da gre z njim na lov na medveda. Hrast se le tega boji, da bi res našel na kakšnega medveda. Po prečuti noči odideta. Ko že kakšne pol ure kolovratita sem in tja po gozdu, naletita — na medvedovo sled.

»Veš kaj,« meni Hrast, »pojdi za sledjo in pogledaj, kam jo je kosmatinec mahnil, jaz bom pa pogledal, od kod jo je primahal!«

Korenje za razpoloženje

Po dvajsetih letih proučevanja je neki danski zdravnik odkril skrivnostno zvezo med dušo in različnimi vrstami zelenjave. Naše gospodinje bodo odslej lahko zdravila kuhale kar na štedilniku.

Kdor hoče ostati zdrav, mora uživati zelenjavo, dosti zelenjave, kajti naše telo potrebuje snovi, ki so v rastlinski hrani, za svojo rast in svoj obstoj.

Da sta tudi naše duševno življenje in naša inteligenca v nekem pogledu pod vplivom zelenjave, je odkritje, ki se o njem doslej večini ljudi še sanjalo ni.

Za to novo odkritje se imamo zahvaliti nekemu danskemu zdravniku. Na podlagi svojih opazovanj je prišel do tehle zaključkov:

Špinača napravi ljudi odločne in jim daje močno voljo, vrhu tega jim pa bistri duha.

Stročnice dražijo in požive človeka. Kdor je večkrat potrjen, naj torej je veliko stročnic.

Grah ni samo tečen in zdrav, temveč skrbi — tako trdi danski strokovnjak — tudi za duševno harmonijo.

Z lečo je pa druga; kdor jo je, postane siten in pri večini ljudi zbujajo leča prepirljivost.

Fizol uspava.

Beluši zaspanjo.

Če hoče biti razigran, jej zeleno.

Rdeča pesa ni samo dobra, temveč je tudi izvrstno mirilo za vročkrvneže.

Ohrovt razburja.

Korenju pa vsa čast! Korenje ima namreč dragoceno lastnost, da nas pomiri. Za duševne viharje pomeni isto kakor olje za morske valove. Nesrečni zaljubljeni jejte korenje! V skledi korenja boste mimogrede našli svoj dušni mir...

Cikorija in endivija zbujata potrebo po nežnosti.

O cvetači pa Danec trdi, da človeka draži k humorju!...

Ze Julij Cezar je jedel špinačo

Vse te jedi skupaj nam dajo kakor vidite izvrsten jedilnik za dušo. Morebiti ni čisto popoln, vsekako je pa kaj pester. Zdaj naj ga preizkusi vsak sam!

Upajmo, da se bo obnesel.

Morebitne netočnosti, ki se bodo pokazale v tem ali onem primeru, si ne jemljite preveč k srcu. Tudi pri tej teoriji danskega zdravnika o zvezi med dušo in zelenjavo, mnogo odvisi od gospodinje, ki to zelenjavo pripravi.

Ali ni važno, da je odslej v rokah gospodinje, ali ste veseli ali žalostni, živahni ali zaspani, razigrani ali nežni, mirni ali živčni? Celo tako daleč gre ta zadeva, da utegnemo trditi, da je to odločilno za naše življenje in za našo usodo!

Na primer špinača!

Kakor pravi teorija, pričara špinača človeku močno voljo, odločnost in bistrega duha. Po tej teoriji naj bi gospodinja nosila na mizo vsak dan velikanske skledice špinače, tako bo menda celo največjega topca spremenila v genija. In ali nista bila že Julij Cezar in Napoleon ljubitelja špinače?

Res je, danski zdravnik to izrečno poudarja, ne trdi pa, da je Julij Cezar postal Julij Cezar samo zaradi svoje ljubezni do špinače. Morebiti pa

utegne špinača celo pri enem izmed nas napraviti takšen čudež.

Kako izrabimo vse dobre strani naše zelenjave?

Komur pa ni za tako velikanske uspehe, priporočamo teorijo danskega zdravnika v druge namene. Na primer za ohranitev hišnega mira.

Poglejmo tale primer: gospod Mlakar pride zvečer prav razdražen in nataknen domov. Ves dan se ga je prav povsod držala smola, torej je njegova nejevolja povsem razumljiva. Ko pride domov, zavladajo tisto »tesno ozračje«, ko zadostuje samo ena ne-

premišljena beseda, da nastane v hiši največja polomija... Kaj naj stori v takšnem primeru pametna gospodinja?

Nič naj si tega ne jemlje k srcu, temveč odhiti naj v kuhinjo in čez četrte ure naj se vrne s polno skledo prijetno dišečega korenja. Dobro si zapomnite: korenja, ki pomirjevalno učinkuje na človeka, Bog ne da pa ohrovtu, ki še poveča razdražljivost! Če se ji potlej posreči pripraviti svojega moža, da bo korenje jedel, tedaj bo vsekako igro dobila. Srečen zakon na »znanstveni podlagi«.

(Po »Grüne Poste«)

Ali si površna in zanemarjena?

Odgovori DA ali NE na spodnja vprašanja:

1. Ali pozabiš zapirati vrata za seboj?
2. Ali si vsaj dvakrat v življenju izgubila dežnik?
3. Ali rada pozabiš utrniti plin (elektriko)?
4. Ali večkrat založiš rokavice?
5. Ali pozabiš opraviti kakšno naročilo?
6. Ali se ti kdaj zgodi, da si že na ulici, ko se spomniš, da si pozabila torbico ali pa rdečilo za ustnice?
7. Ali se ti je že večkrat pripetilo, da si pozabila na sestanek, ki si ga dogovorila s svojo prijateljico?
8. Ali si že kdaj pozabila svojega fantička v tramvaju?
9. Ali se ti je že kdaj zgodilo, da si šla na trg, pa si popolnoma pozabila, kaj si se bila namenila kupiti za kosilo?
10. Ali si že kdaj pozabila voščiti svojemu možu za god?
11. Ali postaviš knjigo, ki si si jo izposodila iz mozeve knjižnice, narobe na polico, čeprav veš, da mož takšne zanikrnosti ne prenese?

Če si našela 11 Da, je obupno! Stopi vendar že iz oblakov na zemljo in malo premisli, kaj storiš.

6-8 DA: za dobro strojeplisko ti še precej manjka.

10-11 NE: tudi to je obupno — le v nasprotnem pomenu kakor zgoraj.

Strojeplisje in značaj

»Tudi pisanje na stroju izdaja človekov značaj,« trdi neki znanstvenik. Pri tem odločajo jakost udarca, enakomernost črk, popravljanje in podobno.

Preglejte torej natanko svojo pisavo na stroj glede na tele činitelje:

1. Prave črke udarjene povrh na pačih pomenijo priselnost.
2. Izpuščanje črk: slab spomin, površnost, naglico.
3. Če ena črka visi na drugi: razdražljivost, neuravnovešenost.
4. Šibek udarec: melanholijo.
5. Močan udarec: odločnost, borbenost.
6. Neenakomeren udarec: nestalnost, grobost.
7. Pogoste nepopravljene napake: neurejeno asociacijo predstav, zanikrnost.
8. Širok rob: razsipnost, konvencionalnost.
9. Ozek rob: štedljivost, skopost.
10. Tjavdan postavljena ločila: pomanjkanje smisla za dolžnost, prazna glava.
11. Pomanjkanje presledka med besedami: raztresenost.
12. Preveliki presledki med črkami: razum, ustaljenost.
13. Napačen besedni red: živčnost.

(»Meines Register«, Newyork.)

Kakšna je tvoja izobrazba?

Vprašanja

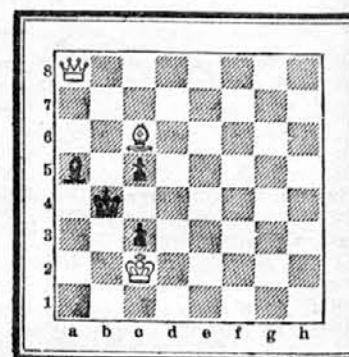
1. Katere mesto ima največ mostov?
2. Kaj je Antarktida?
3. Kaj so bili trubadurji?
4. Kaj je tara?
5. Kateri narod je prvi nosil hlače?
6. Kaj je melniti?
7. Kaj je srednjeevropski čas?
8. Kaj je plagiat?
9. Kaj je Jobova vest?
10. Kakaj priča ni dolžna pričati pred sodiščem?

Odgovori na strani 19

ŠAH

Problem št. 30

Sestavil G. E. Carpenter (1902)

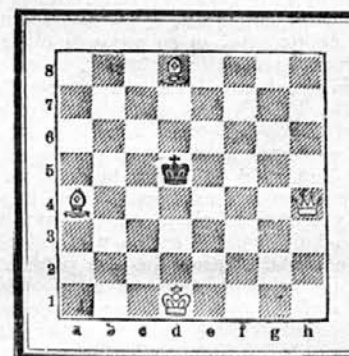

Mat v 2 potezah

(B 57)

Problem št. 31

Sestavil Ludvik Noak (1882)

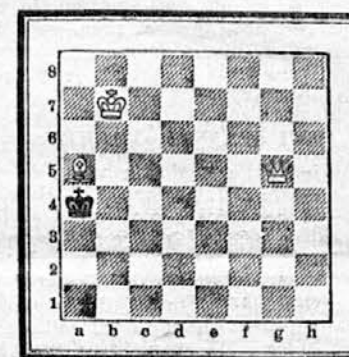

Mat v 3 potezah

(B 16)

Problem št. 32

Sestavil W. A. Shinkman (1882)

Mat v 4 potezah

(B 6)

Kratka partija št. 13

Iz neke partije v Monakovem

1. e2—e4	e7—e5
2. f2—f4	d7—d5
3. e4×d5	e5—e4
4. d2—d3	Sg8—f6
5. Sb1—c3	Lf8—d6
6. Dd1—e2	o—o
7. d3×e4	Sf6×e4!
8. S×Se4	Tf8—e8
9. Ke1—d1	Lc8—f5
10. Se4—f6!	g7×f6
11. De2—h5	Ld6—b4
12. Sg1—f3	Df8×d5 šah
13. Lf1—d3	L×Ld3!
14. D×Dd5?	Ld3—e2 mat.

Rešitev problema št. 27

1. Kd4—e3!	La4—c2
2. De4—h1 mat.	
1. ...	Kd1—c1
2. Ke3—e2 mat.	

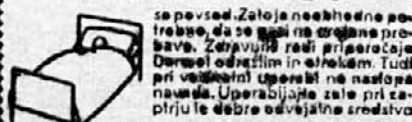
Rešitev problema št. 28.

1. Dd7—d6	Kf7—e8
2. Dd6—e5	Ke8—d7 ali f7
3. e7—e8D mat.	
1. ...	Kf7—g7 ali g8
2. e7—e8D (šah)	karkoli
3. Dd6—g6 mat.	

Rešitev problema št. 29

1. Kf1—e2	Kh5—h6
2. Sf3—e5	Kh6—g5
3. Db1—g6 šah	Kg5—f4
4. Se5—d3 mat.	
2. ...	Kh6—g7
3. Db1—g6	Kg7—h8
4. Se5—f7 mat.	
1. ...	Kh5—g4
2. Db1—g6 šah	Kg4—h3
3. Ke2—f2	b2—b1D
4. Dg6—g3 mat.	
2. ...	Kg4—f4
3. Dg6—g5 šah	Kf4—e4
4. Dg6—e5 mat.	

Bolniki

Darmol dobiče v vsaki lekarni

Sin morskega razbojnika
(Nadaljevanje s 6. strani.)

Kar koprnel, je svojemu tovarišu v igri podaril na veliko žalost vzgojiteljice dve svoji najlepši obleki, in zdaj ne bi bil mogel nihče več ugotoviti razlike med obema dečkoma, zdaj sta se ločila kvečjemu po tem, da je postal guvernerjev sin zmerom skromnejši in da je s čedalje večjim občudovanjem gledal sina morskega razbojnika.

Nekaj dni, preden je ladja prišla v pristanišče, kjer sta oba očeta čakala svoja sinova, je postal Harry raztresen, lih, skoraj nervozen. Ali se je morda iznenada zavedel resničnosti? Ali se je morda spomnil, kdo ga bo prišel iskat? Ali se je sramoval potnikov in zlasti svojega prijatelja Teddyja? Vsekako je Teddyju zastavil dva dni pred prihodom v kolonijo prav čudno zveneče vprašanje:

»Kajne, Teddy, tvoj oče ni guverner? To si mi rekel kar tako?«

Teddy je začudeno pogledal Harryja.

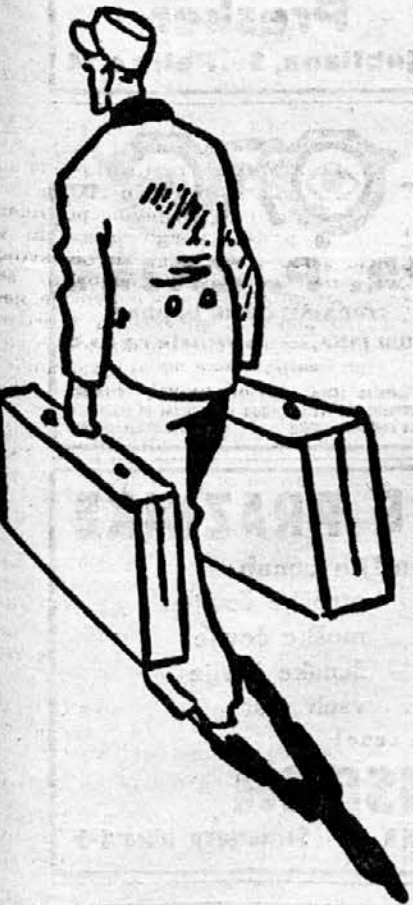
»Zakaj? Zakaj naj bi ti bil to rekel, če ne bi bilo res?«

»Kar tako.«

»Kako? Če je pa res guverner! Guverner ni nič posebnega. To ni kakor pri tebi, Harry. Se nikoli nisem imel prijatelja, ki bi imel morskega razbojnika za očeta.«

In potem je rotli Teddy svojega prijatelja Harryja, naj mu zmerom piše, kjer koli že bo. Zdaj mora seveda še hoditi v šolo, temu se pač ni moglo ogniti, toda ko bo starejši, ko bo imel kakšnih štirinajst ali petnajst let, bo pobegnil, prišel k Harryju in služil na ladji »Liberty«. Harry mu je obljubil vse, toda njegove besede niso zvenele preveč prepričljivo in Teddyja se je loteval neprijeten občutek, da ga prijatelj prav za prav zaničuje in da po njegovem mnenju ne more biti vreden razbojniškega poklica.

Nekoga Zarečega poletnega jutra se je ladja pripeljala v pristanišče. Oba dečka sta bila že prav zgodaj na krovu in sta stala drug pri drugem, naslonjena ob ograjo. Iznenada je vzkliknil Teddy:

»Tamle je moj oče!«

Pomignil je z robcem in vzkliknil:

»Oče! Oče!«

Harry je obstal ko prikovan.

»Pokaži mi svojega očeta,« je poprosil Teddy prijatelja. »Tako bom moral iti na kopno. Pokaži mi ga.«

Harry je strmel na pomol. Videl je majhnega, zgrbljenega moža, ki je stopal po pomolu, obložen s kovčegi in oblečen v livrejo hotelskega vratarja. Harryju je udarila kri v lica in zamegnilo se mu je pred očmi.

»Ni ga tu,« je dejal z drhtečim glasom in se potuhnil, da ga zgrbljeni možak ne bi videl. »Ni ga tu.«

Teddy mu je hotel reči nekaj tolažilnih besed, povedati mu je hotel, da je njegov oče, morski razbojnik, najbrž kje na lovu za tujimi ladjami, ali pa da je njegovo ladjo zajel vihar. Ko pa se je ozrl, je Harry že izginil. Ni ga več videl, kajti guvernerjev čoln je že obstal ob parniku in Teddy je moral iti.

Preklinjajoč, kakor miš moker mornar, je nekaj minut nato prinesel prav tako mokrega Harryja na krov. »V vodo je skočil, smrka,« je pojasnil prvega častnika. »Če ne bi bil slučajno na krmi!...« Pemahnil je z roko in ves besen stresel Harryja.

Prvi častnik je molčal, potem pa je poslal mornarja stran in dolgo gledal svojega varovanca. Morda je razumel, kaj je pognalo ubogega dečka k temu blaznemu dejanju. Vsekako je rekel počasi, ne brez pripravnosti:

»Teddy je šel. Čez četrt ure bodo vsi potniki, ki tu izstopijo, na kopnem. Ti

Gospodična tajnica

17. nadaljevanje

44

Teden dni nato sta prišla Hilda in Röhn v Berlin. Perrinova sta se odpeljala še za nekaj tednov v Svico.

Röhn se je odpeljal s Hildo v svojo vilo. Tam se je ukopal in preoblekel, potem pa se je vrnil v mesto. V začasni uradni prostori ga je čakal trgovski ravnatelj. Philadelphia and West Virginia bank je imela svojo prvo sejo.

Pravni ravnatelj je po dolgi dobi počitka in lenarjenja kar hlepel za delom. Samo bežno je v vročinem pričakovanju novih dolžnosti vzel slovo od Hilde. Stala je na pragu in gledala za njim, dokler ni avto izginil v daljavi. Vedela je, da je to slovo za dolgo, dolgo, morda za zmerom.

Počasi se je vrnila v hišo. Na terasi je obstala.

Prišel je sluga. »Ali bi mi dali ključke kovčegov, cenjena gospodična? Obleke bi rad spravil v omaro,« je rekel.

»Doktorjevi ključki so v spalnici,« je mirno odvrnila. »Moje kovčge pa pustite, kakor so.«

Sluga je bil nekako užaljen. »No,« si je mislil, »če hoče sama svoje delo opraviti, naj ga pa opravi, zaradi mene!«

Potem je šla počasi skozi vse sobe. Tu v glasbeni sobi sta tolikokrat skupaj sedela, objeta v časih prve sreče. Kako daleč se ji je že zdelo to! Skoraj, da je izginilo v pozabljenju. Pa vendar. Zdaj je konec avgusta, in šele v juniju sta se spoznala. Šele v juniju! Pred nekaj tedni! Koliko sreče in koliko bolečine se je združilo v tako kratkem času! Vsa vsebina njenega življenja.

Sedla je za klavir. Na pamet je igrala Mozarta, igrala je Schuberta, vse tisto, kar je že tolikrat zazvenelo izpod njenih prstov, ko je vesela ali otožna sanjalarja za klavirjem.

Potem je vstala, prav tiho zaprla klavir in stopila pred sliko miss Farrenove. Dolgo je gledala lepi posnetek. »Ali si bila ti srečnejša?« je pomislila. »Zdi se mi, da doživimo vse žene enako. Nekoliko sreče, nekoliko bolečine. Pozdravljena, miss Farrenova!«

Nato je šla v delovno sobo in tudi od nje je vzela slovo. Tu je delala z njim v prvih dneh svoje službe, ko je še spoštovala in cenila velikega šefa, ko se je šele budila njena ljubezen...

Nazadnje je stopila k pisalni mizi in položila nanjo debelo pismo. Nato je šla v spalnico, vzela slovo še od nje, brez solza, s široko razprtimi očmi.

V kuhinji je dala kuharici velik bankovec.

»Stran grem,« je izdala iz sebe.

»Milostrljiva gospodična odhaja?«

Prikimala je.

»Za zmerom?«

»Da.«

»Hudo mi je, gospodična,« je nazadnje pošteno priznala kuharica. »Zaprva smo bili nekoliko nejevoljni, ko ste prišli. Človeka pač ni mogoče takoj spoznati, kajne? In toliko je žensk, ki hočejo samo gospodovati nad moškimi. Vi pa ste bili tako dobri. In zdaj odhajate!«

Hilda ji je dala roko.

»Gospod Kleinmüller, pokličite taksi in nesite moje kovčge vanj,« je prosila.

»Ali ne bi rajši vzeli domačega avtomobila?«

»Ne, hvala!«

Odšla je. Sluga in kuharica sta gledala za njo. »Med potjo sta se morala spreti,« je strokovnjaško ugotovil sluga. »Da, da, v igri in na potovanju se spozna pravi značaj!«

»Ne govorite neumnosti!« ga je trezno zavrnila kuharica. »Če bi vi imeli tak značaj, kakor ga imata najin gospodar in ta gospodična! Samo nekaj vam rečem. Nikomur ga nisem bolj privoščila, kakor njej. Zda pa gre!«

»Nič ni na svetu večnega!« je modro odvrnil Kleinmüller.

boš lahko tako dolgo počakal tu. Potem te bom v čolnu prepeljal na pomol. Tvoj oče ima zdaj še tako dovolj dela.«

Z zamlaklim grmenjem se je pred Harryjem podrl v nič ves svet. Dobra ladja »Liberty« je v viharju utonila, otok čudežev in krasot je za zmerom izginil v valovih pozabe. In mali deček iz londonskega predmestja, s končnim nosom in zviti očmi, je osramočen dvignil glavo, pogledal svojo mokro obleko, zaihtel in rekel z ubitim glasom:

»Hvala, gospod.«

Potem se je Hilda odpeljala. Kuharica in sluga sta stala pred hišo in mahala za njo. Kakor skozi pisano tenco ju je gledala Hilda. Zdaj so se ji naposled vdrele solze.

Potem je dala odpreti očetovo stanovanje in dolgo se je morala truditi, preden ga je uredila. Starček pač ni bil za gospodinjo. Sele zvečer se je oče vrnil iz filmskega ateljeja. Brez besede mu je omahnila na prsa. Dolgo je trajalo, preden jo je razumel.

45

Proti poldnevju je Röhn iz svoje odvetniške pisarne poklical po telefonu domov.

»Cenjena gospodična je odšla,« je povedal sluga.

»Cenjena gospodična je moja žena, da boste vedeli,« ga je dobre volje poučil. »Kam je pa šla?«

»Ne vem, gospod doktor.« Slugov glas je zvenel začudeno.

»Potem pa povejte gospe, ko se vrne.«

»Gospod doktor me narobe razume,« je vzkliknil sluga, »cenjena gospodična — milostljiva,« nerodno se je lovil z besedami — »je čisto odšla.«

»Kaj naj pa to pomeni?« so padle trde besede skozi slušalo. Röhn je zaslutl resnico.

»No, odšla je, gospod doktor, s kovčegi in vsem.«

Dolg odmor.

»Ali je gospa kaj pustila?«

»Da, na vaši pisalni mizi leži debelo pismo. Videl sem ga prej, ko sem šel skozi sobo.«

»Prinesite mi pismo v pisarno — takoj — vzemite avto in drvite, kar morete!«

»Da, gospod doktor!«

Čeprav se je Kleinmüller že čez nekaj minut pripeljal s pismom, vendar se je zdelo Röhn, da je čakal dolge ure.

»Dobro,« je dejal Röhn, »zda lahko spet odidete.«

ZADEVA TAMANOI

Najzanimivejši kriminalni primer japonske policije

8. nadaljevanje

Išiga je videl pred sabo nov obraz. Zdaj, ko je manjkala uniforma bele in rdeče šminke je ugotovil, da je Senukaj govoril resnico, ko je rekel, da je Kiku nenavadno ljubko dekle. Nežna in krljka je bila; niti obli, široki pas ki zatirše oblike telesa, ni mogel čisto zakriti njene vitke ljubkosti.

Bila je zaupljiva kakor ptičica. Išiga se je tega veselil; dobro je, da mu bodoča zaveznica zaupa.

Trajal je nekaj časa, preden sta spet tako nemoteno klepetala kakor prejšnji večer. Išiga ji je povedal vse, kar je vedel o strahotni usodi Ryutara

Čibe. Ničesar ni zamolčal, vsake malenkosti bi ulegnila prstom Kiku na kakšno sled.

Pripovedoval ji je o svojih brezupnih naporih, da bi našel morilca, o svojem veselju, ko je s pomočjo gospoda Senukaja odkril, kje se ona nahaja, o svojem upanju, da bo z njeno pomočjo odkril tudi morilca.

Pripovedoval ji je o Hidekajibju, dobrem, pametnem možu, ki je žrtvoval svoje življenje, ker ni mogel prenašati, da bi bila ostala smrt častivrednega gospoda Čibe nemastešana.

Z velikimi, iskrenimi se očmi je gledala Kiku detektiva.

S svojo slabo novico ji je prizadel

Kolesa in
šivalni stroji

prvovrstnih znamk, popolnoma
novi in večja izbira že rabljenih
po zares nizkih cenah
naprosto samo pri

Promet
(nasproti Krizanske cerkve)

Vaša usoda brezplačno!

Ta veliki dobrotnik človeštva, popularni, znani strokovnjak v področju astroloških nauk, brezplačno in karakteristično prerokuje vašo usodo. Njegove izjave bude veliko in splošno senzacijo po vsem kulturnem svetu.

Pomagaj vam bo, srečni boste, zaupajte mu, da vam bo prerokoval važne okoliščine, ki bodo spremenile smer vašega življenja in vam pomagale do dobrih in vsakega zaželjenega uspeha, našel in očital vam bo vse glavne smerice vaše bodoče življenjske poti.

Ker pozna borbo in težnje človeštva v današnji dobi, se je odločil, da bo ljudem vseh slojev

omogočil s pomočjo te znamenite znanosti, ki preko nje dobiva človeštvo veliko upanje za srečno življenje in vsakomur bratsko pomagal in mu pokazal pravo in nepogrešljivo pot, ki je treba po njej hoditi in tako bo vsakdo našel pravo srečo in blagostanje. Kajti večina ljudi in peodinci so silno neodporni za udare težke in krute usode. Da bi se pa vsakomur razjasnila pot, mu je potrebna pomoč, pot in smer in tako se bo duševno in telesno okrepil in dosegel vse svoje želje, ker vsi ljudje na tem svetu zaslužijo, da v času svojega tostranskega življenja dosežejo uspehe in veselje. Če ste premožni, revni, bolni, izčrpani ali v ljubzni nesrečni, če ste preživeli življenjske težave, razne izgube, ali ste duševno klonili, imate vendarle vsi svoje duševne napeke in boste samo po tej poti dosrgeli svoje velike cilje.

Vsakemu bo prerokoval: uspeh in srečo v bodočnosti, preteklosti, sedanjosti, karijeri, službi, znanosti, politiki, bogastvu, ljubezni, zakonu, loteriji, potovanju, dedovanju, zdravju, doti, sodnih sporih, špekulacijah, nenadnih dobitkih, vsakemu bo dal strokovnjaški pismeni nasvet, ki mu bo koristil vse življenje; odgovoril bo tudi na vsa tajna zanimsiva vprašanja, ki mu jih morete zaupati brez slehernega oklevanja.

Razlaga vaše značajne poteze, odkriva skrivnosti vaših velikih prijateljev in sovražnikov, napoveduje razne nevarnosti, nesrečne slučaje in podobno.

Horoskop pošilja vsakomur kar najbolj diskretno.

Mnogoštevilne izjave hvalečnosti prihajajo vsak dan iz vseh krajev sveta, kar dokazuje izredno zaupljivost in točno prerokovanje. Temu slavnemu astrologu so izjavile svoje priznanje največje osebnosti, veliki znanstveniki, književniki, umetniki, filozofi, veliki politiki in zmagovalci na vseh vojaških in diplomatskih področjih.

Znamenita pisarna »Radosavljevič« je ena najbolj razvitih, najbolj znanih, največjih in najpopularnejših na vsem svetu. Pridobila si je veliko zaupanje in vseh slojev naroda, v vseh krajih sveta. Vsi največji listi v Evropi so priobčili življenjepis tega astrologa in je res ta astrolog današnjega modernega časa v pravem smislu vzvalovil in razburkal milijone duš na vsem svetu, ker je zares pomagal narodom obeh polov, narodom vseh slojev. Vse človeštvo pozna njegova dela, ki se je v njih stavil na razpolago službi naroda, hotel vsakemu pomagati, da postane zmagovalec na raznih popriščih, da občuti vsakdo veliko in pravo veselje v življenju, saj je velikim in malim ljudem zastrologiral v vseh vekovih pomagala, jih osrečevala in imela velike zasluge za srečo človeštva. Vsi, rojeni med 1857. in 1931. letom, naj pišejo po horoskop na Radosavljevičev naslov, ravnati se morajo pa točno po priloženih navodilih.

Pošljite tudi vi natančen in čitljiv lastnoročno episan naslov, označite svoj spol, dan, mesec in leto rojstva, 10 dinarjev, v denarju po položnici ali 15 dinarjev v znamkah za stroške, klienti iz tujine pa 20 din v gotovini.

Naslov: Astrološki biro Radosavljevič, poštni predal št. 1, Sopot, Dunavska banovina, Jugoslavija.

ta gospod veliko bolečino. Kot sel nesreče je bil prišel k njej.

Toda njegova slika se je zdaj premenila. Ni ji bil več oznanjevala hude, grde resnice, bil ji je svetel vitez, ki je prišel, da bi maščeval njeno umorjenega očeta. Nobena žena v starih časih ni mogla gledati z večjim občudovanjem svojega, v svetlo kovino zakovanega samuraja, kakor Kiku mladega detektiva.

Njemu ki je bil tako dober in prijazen z njo, je zaupala. On bo že našel hudobnega morilca. Saj je tako pogumen in pameten!

Da, pomagala mu bo, kolikor mu bo mogla. Kiku je to čutila, in toplo ji je bilo pri srcu. Poslednjo kapljico krvi bi žrtvovala, da bi maščeval svojega nesrečnega očeta.

Toda saj niti tega ni vedela, kje je Ryutaro Čiba nazadnje stanoval! Tako malo je vedela o njem, o njegovih trgovini in njegovem življenju, kar sta morala zapustiti hišico tam daleč na planjavi Kwanto. Kiku je preživela ta čas brez skrbi v deliški šoli na Kiobašiju — do dne, ko jo je prišel oče iskat in ji povedal... in ji povedal — Kiku je odločno vrгла glavo nazaj, pa ni mogla prikriti rdečice, ki ji je zalila obraz — da bo odedej morala živeti pri gešah v Simbašiju...

»Gospod, ki mi je odkril vaše ime, je dejal, da se vaš častivredni gospod oče ni lahko ločil od svoje hčere...« Gospod Išiga menda ni opazil njene zadrege, hvala Bogu...

»O — saj to rada verjamem,« Kiku je bila kar ogorčena. »Zelo žalosten je bil moj dobri oče. Nikoli me ne bi bil... nikoli se ne bi bila ločila, če...«

Izenada je utihnula. Išiga je sedel in posekaj. Tole nekaj...

»Zelo žalostno je, če se očetovo odtuji otroku,« je z obžalovanjem rekel. »Toda denar je pač močnejši — Časi ko so ljudje trpeli pomanjkanje zaradi svoje družine, so minili...« (Dalje)

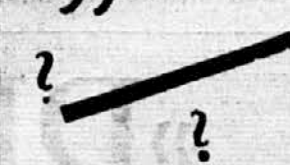
Odgovori

na vprašanja na strani 18

1. Benetke. — 2. Zemlja okoli južnega tečaja. — 3. Provansalski (južno-francoski) slovenski pevci in skladatelji 12. in 13. stoletja. — 4. Teža zaboja pri blagu. — 5. Galeci, predniki današnjih Francozov. Ko so jih Rimljani zagledali, se jih kar niso mogli nagledati. (Rimljani so nosili tego.) — 6. Razstrelivo. — 7. Čas 15. dolžinske stopnje vzhodne od Greenwicha. (Ta pol-dnevnik gre skoraj natanko skozi Zagorje ob Savi.) — 8. Tatvina duševne lastnine. — 9. Strahotna vest, žalostna novica (po knjiži Jobovi I, 12). — 10. Kadar bi njeno pričanje pričel sami škodovali ali pa kateremu njenemu bližnjemu sorodniku.

Če si prav odgovoril vsaj na 2 vprašanja, te ni treba biti sram, ker vprašanja niso ravno lahka. 5-6 pravihni odgovorov: Samemu sebi lahko čestitaj. 9-10 pravihni odgovorov: Tvoje splošno znanje je tolikšno, da bi se po pravici lahko imenoval živi leksikon.

Kaj je to? ?

505
črta bonbona Z ČRTO

Čitajte in priporočajte povsod »DRUŽINSKI TEDNIK«

Radio Ljubljana od 6. do 12. aprila 1939.

ČETRTEK, 6. APRILA

12.00: Plošče 12.45: Poročila 13.00: Napovedi 13.20: Koncert Radijskega orkestra 14.00: Napovedi 18.00: Plošče 18.40: Slovensčina za Slovence 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Romarske eerke v Sloveniji 19.50: Ljubljanski godalni kvartet 20.40: Koncert na violončelu 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

PETEK, 7. APRILA

12.00: Salonski trio 12.45: Poročila 13.00: Napovedi 13.20: Plošče 14.00: Napovedi 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Plošče 20.00: Prenos iz stolnice 20.30: Godalni kvartet 21.15: Radijski komorni zbor 22.00: Napovedi, poročila. Konec ob 22.15 uri.

SOBOTA, 8. APRILA

12.00: Reproducirani koncert 12.45: Poročila 13.00: Napovedi 13.04: Koncert Radijskega orkestra 16.00: Prenos velikonočne procesije iz stolnice 17.30: Plošče 18.15: Koncert komorne glasbe 19.00: Napovedi 19.05: Velika noč — dramatični prizori 19.50: Pregled sporeda 20.00: Velikonočne pesmi 20.45: Koncert Radijskega orkestra 22.00: Napovedi 22.05: Plošče. Konec ob 23. uri.

NEDELJA, 9. APRILA

8.00: Pihalni kvintet 9.00: Napovedi 9.05: Plošče 9.45: Verski govor 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolne cerkve 11.30: Koncert 13.00: Napovedi 13.20: Plošče 14.00: Otroška ura 17.00: Kitarški trio 17.45: Plošče 18.00: Velikonočne pesmi 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Nac. ura 19.50: Koncert komornega tria 20.30: Koncert vojaške godbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Velikonočna oddaja za izseljenec. Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK, 10. APRILA

9.00: Napovedi 9.05: Plošče 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve 9.45: Verski govor 10.00: Godalni kvartet 10.15: Tercet Stritar poje narodne 11.00: Plošče 11.30: Koncert Gregorčičevih skladb 13.00: Napovedi 13.20: Tamburaški orkester 14.00: Otroška ura 17.00: Kmet. ura 17.30: Bežigradski pevski zbor 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Nac. ura 19.50: Klavirski koncert 20.30: Kova-

čev študent; veseloigra 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Veseli trio. Konec ob 23. uri.

TOREK, 11. APRILA

12.00: Plošče 12.45: Poročila 13.00: Napovedi 13.20: Radijski šramel 14.00: Napovedi 18.00: Kvartet mandolin 18.40: Nekaj vzgojnih nasvetov 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Nac. ura 19.50: 10 minut zabave 20.00: Angleške narodne pesmi 21.00: Massenet: Manon (prenos iz Rima). Konec okrog 23.30 ure.

SREDA, 12. APRILA

12.00: Šramel 12.45: Poročila 13.00: Napovedi 13.20: Plošče 14.00: Napovedi 18.00: Mladinska ura 18.40: Zagorje danes 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Nac. ura 19.50: Koncert komorne glasbe 21.15: Melody jazz 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Prenos lahke glasbe iz restavracije »Emona«. Konec ob 23. uri.

Srečo lahko najdete, ako sledite nasvetu, katerega vam da astrologija. Ravno v teh kritičnih časih, ko je vsak človek v skrbeh, katere neugodnosti mu lahko doprineše drugi dan, v teh težkih časih mu je najzvestejši prijatelj astrologija. Ta čudežna

znanost vam da jasno vid, vam da rešilni pas, kateri vas pred pogubo obvaruje. Ali se ne bi tudi vi zanimali za to, kaj je zapisano v vaših zvezdah. Ali nimate tudi vi želje, zvedeti jasnost svoje bodočnosti, rešiti se skrbi in imeti srečo za gosta. Če do danes niste našli sreče in mislite, da ste si zaslužili drugo usodo, kakor vam je bila do sedaj dana, tedaj katevajte še danes brezplačno svoj horoskop. Napišite še danes lastno-ročno svoje rojstne podatke (dan, mesec, leto, po možnosti tudi uro rojstva), poklic, stan (samski, poročen, ločen ali vdovec) in točen naslov ter priložite din 30 — v znakah ali v denarju za dopisovanje in pošljite na naslov: Astro-psihografski biro, Maribor, Kneza Koclja ul. 24. Nešteto zahvalnic od tu- in inozemstva dokazuje vrednost mojega dela.

Predno obesite oz. kupite nove zaves, si oglejte izložbe
trvdke

A. & E. SKABERNÉ

LJUBLJANA

Poseben oddelek za linolej, zaves i. t. d.

MALI OGLASI

URADNIK-KNJIGOVODJA, 30 let, rkt., soliden, nekadilec, stalno nameščen z mesečno plačo 2.500 din, želi poročiti lepo, simpatično, solidno, dobrostoječo gospodino. Ponudbe na: »Rezor«, Zagreb-Pošta 3.

AVTOMEHANIČAR, 30 let, rkt., popoln strokovnjak, privatno stalno nameščen z mesečno plačo 2.000 din, ureja si lastno avtopodjetje, želi poročiti premožno gospodino Slovenko. Ponudbe na: »Rezor«, Zagreb-Pošta 3.

TRGOVEC, SLOVENEK, 33 let, rkt., krasen mladenič, plemenit z lastno dobrodočo trgovino, želi poročiti simpatično gospodino Slovenko s premoženjem v svrhu povečanja trgovine. Ponudbe na: »Rezor«, Zagreb-Pošta 3.

ZOBOTEHNIK, Zagrebčan, vdovec brez otrok, 45 let, rkt., z lastno dobrodočo ordinacijo, želi poročiti premožno, resno damo, odgovarjajoč let. Ponudbe na: »Rezor«, Zagreb-Pošta 3.

ODLIČEN TRGOVEC, Slovenec, sin edine upadne trgovske družine v mestu Slovenj, 27 let, rkt., želi poročiti lepo, simpatično in premožno gospodino Slovenko. Ponudbe na: »Rezor«, Zagreb-Pošta 3.

BAVOVINSKI ZDRAVNIK-VETERINAR, star 32 let, plemenitoga značaja, želi poznanstva s odlično in premožno gospodino v svrhu ženitve. Ponudbe na: »Rezor«, Zagreb-Pošta 3.

*Vsakovestne
tiskovine*

lično in poceni
vam najhitreje
izgotovi v eno- ali
večbarvnem tisku

TISKARNA

Mercur d.d.

LJUBLJANA

GREGORČIČEVA
ULICA ŠTEV. 23

TELEFON 25-52

LEKARNAR, rkt., samec, lastnik dobrodoče lekarnice, 42 let, plemenitoga značaja, dobroučren, želi poročiti premožno odgovarjajočo damo. Ponudbe na: »Rezor«, Zagreb-Pošta 3.

ZENITVE IN MOZITVE posreduje vestno, odlično in diskretno. Prvorazno družinsko zvezo. Velika izbira odličnih partij. Informacije in prospekti razpošilja proti 10 din v znakah: »Rezor«, Zagreb-Pošta 3.

DIPLOMIAN INŽENIR-ARHITEKT, 35 let, rkt., odličen, visok, samec, želi poznanstva v svrhu ženitve z dobro situirano gospodino plemenitoga značaja. Ponudbe na: »Rezor«, Zagreb, Pošta 3.

SAMOSTOJEN TRGOVEC, lastnik dobrodočnega podjetja, 30 let, soliden, plemenit, samec, želi poznanstva v svrhu ženitve s gospodino v svrhu ženitve. Ponudbe na: »Rezor«, Zagreb, Pošta 3.

DOKTOR JUR. — DIPLOMATSKI POSLANIK, Jugoslovčan, sedaj v Berlinu, 34 let, samec, želi poznanstva v svrhu ženitve s gospodino: »Rezor«, Zagreb, Pošta 3.

KAPETAN TRGOVSKE MORNARICE, 31 let, rkt., eleganten, odličen, strogo soliden, nežen, želi poznanstva v svrhu ženitve s plemenito dobro situirano gospodino. Ponudbe na: »Rezor«, Zagreb, Pošta 3.

Letos »Družinski tednik«
● stalno na 12 straneh! ●

»O-Ke« pravi Američan, kadar se počuti čisto sigurnega

Takšen občutek popolne sigurnosti vam daje O. K. gum..., ker je izdelan iz latexa, je izredno tenak, mehak in trpežen. Zadržana trajnost 6 let. Srebrna papirnata škatlica s 3 kosci din 10 — v lekarnah in drogerijah. Po potrebi, vam bo t. Rave d. d., Zagreb javil, kje si morete nabaviti O. K.

Lepe

ZAVESE

v najnovjših vzorcih
in po nizki ceni
vam nudi trdka

ROBERT GOLI

LJUBLJANA
Šelenburgova ul. 3

MOŠKI!

Za
zdravljenje
spolne
slabosti

seksualne impotence, za spolno slabost in za ojačitev funkcije spolnih žlez poskusite originalne neškodljive

HORMO-SEKS-pilule

Dobro se v vseh lekarnah.
30 pilul din 84—
100 pilul din 217—
300 pilul din 560—

Zahtevajte samo originalne »Hormo-Seks« pilule, ki so zunaj na škatlici opremljene z zaščitno znamko. Po pošti razpošilja lekarna L. BAHOVEC, Ljubljana. Glavna zloga »Vis-Vit« kem. laboratorij, Zagreb, Langov trg 2. Ogl. reg. S. br. 28. 856-37.

Za vsako priliko

Za vsako družino najlepša oblačila, posebno moške obleke, trenčke, večerni suknjiči, krasno perilo itd. najboljše in najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6

pri frančiškanskem mostu

Vzdrževanje očala, daljnogled, topilomani, barometri, higrometri, ud. Vreda rebrna ur, zlatine in srebrnine. Same kvaliteta optika! Ceniki brezplačni!

ZA VELIKONOČNE PRAZNIKE

Vam nudimo po najnižjih cenah:

moško perilo
žensko perilo
nogavice
rokavice
ročne torbice

otroške čevlje
moške čevlje
ženske čevlje
vseh vrst

Oglejte si naše cene!

ANT. KRISPER

Mestni trg 26

LJUBLJANA

Stritarjeva ulica 1-3

Dobro obrit-
dobre volje!

ROTBART

»DRUŽINSKI TEDNIK«

v sleherno slovensko družino